

การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวเพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

AN ANALYSIS OF THE OPERATION OF CONSUMER EDUCATION FOR
PRESCHOOLERS IN THE LEAD SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC
EDUCATION COMMISSION

Miss Pensri Saksrisanong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็ก
	วัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงาน
	คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดย	นางสาวเพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง
สาขาวิชา	การศึกษาระดับปฐมวัย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รัชชพลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปัทมาศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง)

เพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง: การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็ก
วัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

(AN ANALYSIS OF THE OPERATION OF CONSUMER EDUCATION FOR
PRESCHOOLERS IN THE LEAD SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE
BASIC EDUCATION COMMISSION)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ, 205 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ วิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
โรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ
และการประเมินผล ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 52 คน ครูอนุบาล จำนวน 67 คน และผู้ให้ข้อมูล คือ
ผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวน 420 คน ของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมสัมมนาครูระดับปฐมวัย “บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย” เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย เป็นดังนี้

1. การบริหาร ผู้บริหารจัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษา คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยสาระที่
จัดทำแผนมากที่สุด คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ/
กิจกรรม ผู้บริหารทุกคนจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้แก่ครู และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน
2. การนำไปปฏิบัติ ครูอนุบาลจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา คิดเป็นร้อยละ 79.4
สาระที่จัดมากที่สุด 3 สาระ ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้จ่ายอย่าง
ประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสนทนา โดยสื่อ
การสอนที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน ทั้งนี้มีการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 93.7
ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ
อุปกรณ์ มากที่สุด ในขณะที่ชุมชนมีส่วนร่วมในลักษณะการเข้ามาเป็นวิทยากรมากที่สุด
3. การประเมินผล ผู้บริหารกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบด้านการบริหาร ใน 3 งาน ได้แก่
งานนโยบาย วางแผน งานบุคคล และงานทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 100, 94.1 และ 90.2 ตามลำดับ โดยใช้
วิธีการพูดคุยซักถามกับผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด และติดตามตรวจสอบการนำไปปฏิบัติ ใน 3 ประเด็น ได้แก่
การจัดประสบการณ์การบริโภค โดยใช้วิธีเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด ส่วนการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็ก
วัยอนุบาลและการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน ทั้ง 2 ประเด็น ใช้วิธีพูดคุยซักถามผู้
เกี่ยวข้องมากที่สุด ผลการประเมินพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลโดยครูอนุบาลและผู้ปกครอง อยู่ใน
ระดับดี ($\bar{x} = 3.77$) และ ($\bar{x} = 3.54$)

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา 2555.....

5383378627: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS: THE OPERATION / CONSUMER EDUCATION / PRESCHOOLERS

PENSRI SAKSRISANONG: AN ANALYSIS OF THE OPERATION OF
CONSUMER EDUCATION FOR PRESCHOOLERS IN THE LEAD SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION.

ADVISOR: ASST. PROF. SASILAK KHANKIJ, Ph.D., 205 pp.

The purpose of this research was to study on the operation of consumer education for preschoolers in the lead schools under the office of the basic education commission in 3 areas: administration, implementation and evaluation. The population were 52 administrators, 67 teachers and informants were 420 parents of lead schools under the office of the basic education commission which joined in early childhood workshop "Consumer Education develops early childhood well being". The research instruments were a questionnaire form, an interview form, a focus group form, an observation form and a survey form. The data were analyzed by using frequency, percentage, arithmetic mean and contents analysis

The results were as follows:

1. Administration: administrators made a plan of the operation of consumer education for preschoolers by 94.1 percent, the most operation planning was the use and maintenance of the resources and assigned person in charge. All administrators provided training and an environment to support the operation.

2. Implementation: all preschooler teachers provided consumer education instructional organization for preschoolers by 79.4, the most instructional organization providing was the healthy food choosing, the spending and saving and the use and maintenance of the resources. Mostly teacher used conversation method. The most media using was story book, other than this teacher arranged extra activities to promote preschoolers by 93.7. Teachers allowed parents and communities to participate; parents participated by given materials and tools at most while communities participated as lecturers at most.

3. Evaluation: administrators monitored administration in 3 areas; policy planning, personnel and resources and budget, using an informal conversation at most, followed by observation and the least were questionnaires. Administrators monitored implementation in 3 areas; for the instructional organization was monitored by visiting classroom at most, extra activities and cooperation between home school and communities both of these were monitored by an informal conversation at most. The evaluation result of consumption behaviors of preschoolers evaluated by parents and teachers were at the good level ($\bar{x} = 3.54$) and ($\bar{x} = 3.77$) respectively

Department : Curriculum and Instruction Student's Signature

Field of Study : Early Childhood Education ... Advisor's Signature

Academic Year : 2012

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาและการสนับสนุนของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อคิด คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ท่านให้กำลังใจ เอาใจใส่ และติดตามการทำงานของผู้วิจัยสม่ำเสมอ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปัทมาศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพจุฑา สุภิमारส อาจารย์ ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ และอาจารย์ ดร. นฤมล เนียมหอม ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนุบาล ผู้ปกครองของเด็กอนุบาล และบุคลากรโรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจให้กันมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คนในครอบครัวที่สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
สารบัญแผนภาพ.....	ฑ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	10
ความหมายการบริโภคศึกษา.....	10
เป้าหมายการบริโภคศึกษา.....	11
สาระการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	17
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	22
การประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษาระดับอนุบาล.....	24
แนวคิดการดำเนินงานสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.....	24
ความหมายและความสำคัญของการดำเนินงานสถานศึกษา.....	24

บทที่	หน้า
องค์ประกอบการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยในประเทศ.....	40
งานวิจัยต่างประเทศ.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	45
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครองจาก แบบสอบถาม.....	61
ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ของผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล จากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ.....	69
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	120
อภิปรายผลการวิจัย.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	132
รายการอ้างอิง.....	134
ภาคผนวก.....	140
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	141
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือ.....	143

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค ประชากรและผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาคและโรงเรียนแกนนำ..	145
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	150
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงร่างสำหรับการพัฒนาทักษะและทัศนคติของผู้บริโภค ในโครงการพัฒนาการบริโภคศึกษา 1991 – 1994.....	14
2	เนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	18
3	เนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์อันตรายสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	21
4	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค.....	46
5	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค.....	47
6	ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค.....	48
7	กรอบแนวคิดของการสร้างเครื่องมือวิจัย.....	49
8	โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
9	โครงสร้างเนื้อหาของเครื่องมือจำแนกตามประเด็นหลักที่ศึกษา.....	50
10	ค่าความตรงจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและประเด็นหลัก.....	53
11	ประเด็นข้อเสนอนั้นจากผู้ทรงคุณวุฒิและการปรับปรุงแก้ไข.....	55
12	วันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสำรวจ.....	58
13	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร.....	61
14	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของครูอนุบาล.....	63
15	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็กอนุบาล.....	67
16	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการบริหาร.....	69
17	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้านการนำไปปฏิบัติเรื่องการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นเนื้อหาสาระ.....	78
18	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้านการนำไปปฏิบัติเรื่องการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ สื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม.....	80

ตารางที่		หน้า
19	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้านการนำไปปฏิบัติ เรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การบริโภคศึกษา ในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ สื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม.....	81
20	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการจัดกิจกรรมพิเศษ ส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล.....	91
21	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการประสานความร่วมมือ ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน.....	93
22	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามข้อมูลการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน.....	95
23	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการประเมินผล ในประเด็นการบริหาร.....	101
24	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการประเมินผลการนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การบริโภคศึกษาและการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล.....	105
25	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้านการประเมินผลการนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การบริโภคศึกษาและการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล.....	107
26	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการประเมินผลการนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน.....	114
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการประเมินพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล.....	116
28	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรงเรียนแกนนำ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ.....	145
29	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียนแกนนำ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	146

ตารางที่		หน้า
30	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน แกนนำในเขตพื้นที่ภาคกลาง.....	147
31	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน แกนนำในเขตพื้นที่ภาคใต้.....	148

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การสอดแทรกเนื้อหาสาระการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ครูอนุบาลให้เด็กวัยอนุบาลคัดเลือกข่าวกับ ผู้ปกครองและให้ออกมานำเสนอที่หน้าชั้นเรียน ในกิจกรรมประชุมชั้นเรียน.....	92
2	การสอดแทรกสาระการเรียนรู้การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า ครูอนุบาลพูดคุยขณะตักอาหารกลางวันให้เด็กวัยอนุบาล ในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน.....	93
3	การสอดแทรกสาระการใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาล จัดเตรียมกระดาษที่ใช้แล้ว 1 ด้าน ให้เด็กนำมาใช้วาดรูป ระบายสี ในกิจกรรมสร้างสรรค์.....	93
4	การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การเลือกใช้สื่อการสอนโทรทัศน์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	95
5	การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูประดิษฐ์สื่อการสอนจาก เศษวัสดุ.....	96
6	การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาลจัดเตรียมภาชนะสำหรับคัดแยกเศษอาหาร และอุปกรณ์สำหรับการ รับประทานอาหาร.....	96
7	การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาลจัดแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนโดยจัดบริเวณสำหรับปลูกพืชผักสวนครัว.....	96
8	การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ครูจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยให้เยี่ยมบิดา มารดาที่บ้าน.....	98
9	สารสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง.....	104
10	สารสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับ เรื่องการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับครอบครัว.....	105
11	การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ครูอนุบาล โดยผู้บริหาร.....	115

ภาพที่		หน้า
12	การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ครูอนุบาล โดยผู้บริหาร.....	116
13	การบันทึกหลังการสอน.....	117
14	การประเมินผลการเรียนรู้ แบบสำรวจรายการ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานค่า..	117
15	การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ภาพหลักฐานจากการสรุปรายงาน	119
16	การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ภาพหลักฐานจากการสรุปรายงาน	
	การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล.....	119
17	รายงานสรุปการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล.....	120

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดความสามารถของผู้บริโภค.....	13
2	กระบวนการจัดทำแผนสถานศึกษา 6 ชั้นตอน.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี ความรู้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมสะท้อนให้เห็นผลกระทบของความเปลี่ยนแปลง การศึกษาช่วยให้มนุษย์รู้ เข้าใจ และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ กระแสโลกาภิวัตน์ อันเกิดจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดน และนำโลกสู่การจัดระเบียบใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดโอกาสและภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของพลโลก ในด้านต่างๆ สังคมไทยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จึงต้องปรับตัวเองโดยการพัฒนา คน (กรมอนามัย, 2554) การพัฒนามนุษย์จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฏิสนธิ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง อีกทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมระยะยาวได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

สังคมยุคบริโภคที่เต็มไปด้วยสินค้า บริการ เทคโนโลยี ที่นำเสนอและแพร่กระจาย ผ่านสื่อสาธารณะ ร้านสะดวกซื้อ และอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ตลอดเวลา การบริโภคศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษาในสังคมปัจจุบัน แนวคิดการบริโภคศึกษาเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความตระหนักรู้ที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติ การปฏิบัติตนใน ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค รวมถึงความสามัคคี สหพันธ์คุ้มครอง ผู้บริโภค Consumer International (1970) อ้างถึงในองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา [OECD], 2009) ในขณะที่ Fazal และ Singh (1991) กล่าวว่า การบริโภคศึกษา เกี่ยวข้องกับความรู้ การสร้างเสริมทักษะให้รู้จักแยกแยะระหว่างความต้องการและความจำเป็น ตลอดจนการเข้าใจกลยุทธ์ทางการตลาด การโฆษณา เชิญชวน การศึกษาข้อมูลที่ได้รับ การเรียนรู้ ในการเลือกและซื้ออย่างชาญฉลาด การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติ ความรับผิดชอบต่อสังคมและการรู้จักแบ่งปัน รักษา และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ Karlsen และ Nodenes (2002) กล่าวว่า การบริโภคศึกษา คือ การสร้างเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการวิเคราะห์ และการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการบริหารจัดการดูแลทรัพย์สินและสิ่งของของตน เน้นให้เด็กฝึกฝนทักษะผ่านกิจกรรมประจำวัน โดยมีเป้าหมายเพื่อการบริโภคที่ยั่งยืน

การส่งเสริมการศึกษาและสุขภาพกายสำหรับเด็กวัยอนุบาลเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กัน หากสุขภาพอ่อนแอย่อมส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ทำให้เด็กวัยอนุบาลเจ็บป่วยจากการติดเชื้อทางเดินหายใจจากเพื่อนที่โรงเรียนสูงถึงเกือบร้อยละ 100 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ [สสส.], 2551) สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย พบว่า สุขภาพทั่วไปของเด็กอายุ 1 – 5 ปี จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเด็กของทั้งประเทศ จำนวน 3,030 คน เด็กไทยร้อยละ 21.5 มีสุขภาพไม่ดี กล่าวคือ ป่วยบ่อยมากกว่าหรือเท่ากับ 5 ครั้งต่อปี (สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย, 2554)

ความเจ็บป่วยมิได้มีสาเหตุมาจากมลภาวะเพียงอย่างเดียว แต่สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยกระแสบริโภคนิยมที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วไปพร้อมๆ กับความทันสมัยของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต สุขภาวะของเด็กและเยาวชนไทยจึงอยู่ในภาวะเสี่ยงผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้นทำให้สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ส่งผลต่อสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยโดยเฉพาะพฤติกรรมบริโภคนิยมซึ่งเป็น 1 ใน 3 อันดับแรกของพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนไทย (สสส., 2551) ข้อมูลจากการศึกษา พบว่า ขนมขบเคี้ยวประเภทแป้งกรอบ ลูกกวาด ลูกอม และน้ำอัดลม เป็นขนมยอดนิยมของเด็กไทย (สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา, 2548) สอดคล้องกับรายงานของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ พบว่า เด็กไทยติดขนมขบเคี้ยวมากซึ่งส่งผลต่อปัญหาทันตสุขภาพ โดยในปี พ.ศ. 2550 เด็กอายุ 3 และ 5 ปี เป็นโรคฟันผุ ร้อยละ 61 และ 81 ตามลำดับ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2551)

พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลในปัจจุบันเปลี่ยนไปตามกระแสบริโภคนิยมพ่อแม่ ผู้ปกครองให้อิสระในการเลือกบริโภค เด็กวัยอนุบาลตกเป็นเหยื่อของผู้ผลิต เรียกร้องของเล่น ขนมกรุบกรอบ ขนมหวาน เครื่องดื่ม ตามโฆษณา ส่งผลต่อแนวโน้มการบริโภคที่เกินความต้องการของร่างกาย สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความถี่ในการบริโภคอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพของเด็กอายุ 2 – 5 ปี ในปี พ.ศ. 2551 – 2552 กับ ปี พ.ศ.2546 ที่ทำการสำรวจโดยกรมอนามัย พบว่า ความถี่ในการบริโภคทุกวัน คือ 4 – 6 ครั้งต่อสัปดาห์ เพิ่มขึ้น โดยบริโภคอาหารประเภทขนมสำเร็จรูป จากร้อยละ 1.5 ในปี พ.ศ.2546 เป็น ร้อยละ 4.1 ในปี พ.ศ.2551 - 2552 และบริโภคน้ำอัดลม/น้ำหวาน จากร้อยละ 8.3 ในปี พ.ศ. 2546 เป็น ร้อยละ 10.6 ในปี พ.ศ.2551 – 2552 นอกจากนี้ ผลการสำรวจภาวะโภชนาการของเด็กอายุ 1 – 5 ปี ทั้งประเทศในปี พ.ศ.2551 – 2552 พบว่า เด็กอายุ 1 – 5 ปี มีปัญหาน้ำหนักเกินและอ้วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 5.8 ในปี พ.ศ. 2539 - 2540 เป็น ร้อยละ 8.5 ในปี พ.ศ. 2551 - 2552 สูงเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า หรือร้อยละ 150 ในรอบ 14 ปี กล่าวได้ว่า โรคอ้วนกำลังเป็นภัยคุกคามใหม่ของเด็กไทยเข้าขั้นอันตราย (สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย, 2554)

เด็กเป็นกลุ่มเป้าหมายของนักการตลาดที่ใช้กลยุทธ์การโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ที่เข้าถึงตัวเด็กได้ง่ายที่สุด ด้วยโทรทัศน์มีอิทธิพลและกลายเป็นปัจจัยหนึ่งของการดำรงชีวิตในปัจจุบัน พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2551) กล่าวว่า ปัจจุบันพ่อแม่และเลขาพยาบาลเลี้ยงดูลูกปล่อยให้โทรทัศน์ทำหน้าที่แทน ในขณะที่โทรทัศน์นำเสนอภาพที่ทารุณโหดร้าย เต็มไปด้วยการแย่งชิง สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทยได้เปิดเผยข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กอายุ 1 - 5 ปี พบว่า เด็กใช้เวลาดูโทรทัศน์ 1 ชั่วโมง 30 นาที ต่อวัน ในวันธรรมดา และมากขึ้นเป็น 2 ชั่วโมง 18 นาที ต่อวัน ในวันหยุด และพฤติกรรมที่ไม่เคลื่อนไหว โดยเฉพาะการดูโทรทัศน์ทำให้เด็กปฐมวัยเสี่ยงต่อภาวะอ้วน (สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย, 2554) นอกจากนี้ Jolin และ Weller (2011) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มจำนวนชั่วโมงการดูโทรทัศน์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กและวัยรุ่น พบว่า การดูโทรทัศน์มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน มีผลเสียต่อการนอน สมาธิ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัย

นิธิพัฒน์ สมสมาน (2554) กล่าวว่า วิวัฒนาการแห่งระบบดิจิทัลได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิต และสังคมรูปแบบใหม่บนโลกไซเบอร์ เด็กไทยใช้เวลาอยู่กับเครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ ตลอดจนคอมพิวเตอร์และเกมออนไลน์ที่เข้ามาแทนที่การเล่นหรือการใช้เวลาว่างแบบเดิม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เปิดเผยข้อมูลว่า เกมที่เด็กนิยมเล่น คือ เกมบู้ล้างผลาญ เกมเกี่ยวกับเพศ นุ่งน้อยห่มน้อย พฤติกรรมการติดเกม ถือว่าอันตรายมาก เพราะหากรุนแรงจะมีภาวะลงแดง คือ เหงื่อท่วมตัว ภาวะกระหายน้ำ เครียดจัด ก้าวร้าว อารมณ์แปรปรวน ทำลายข้าวของ หรืออาจทำร้ายบุคคลรอบข้างหากไม่ได้เล่นเกม จากการสำรวจคาดว่าภายในประมาณ 2 ปีข้างหน้า อายุเฉลี่ยของเด็กติดเกมจะลดลงเหลือแค่ 5 ปี 6 เดือน - 9 ปี หรือเริ่มติดเกมตั้งแต่ระดับอนุบาล 3 (สสส., 2552)

ธรรมชาติของเด็กวัยอนุบาลมีความกระตือรือร้นเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และลงมือกระทำตามความต้องการ โดยยังไม่เท่าทันและขาดทักษะพิจารณาแยกแยะความจำเป็นกับความต้องการ (แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ [คคส.], 2554) ประธานคณะกรรมการรักษาผลประโยชน์ผู้บริโภค กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. (The president's committee on consumer interests, 1970) ระบุว่าครูสามารถส่งเสริมเด็กโดยให้คำแนะนำและสร้างเสริมประสบการณ์ในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจที่จำเป็นและเป็นผู้ฉลาดซื้อ การบริโภคศึกษาเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนที่ผู้บริโภควัยเด็กต้องรู้ และเข้าใจบทบาทของตนในฐานะผู้บริโภค (Tuitert, 1999) การเปลี่ยนแปลงของสังคมสื่อและการตลาด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและการดำเนินชีวิต ดังนั้น การบริโภคศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัย (Knights, 2000) สอดคล้องกับรายงานขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ระบุว่า ประเทศสมาชิกทั้งหมดยอมรับว่าเด็กและวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้เรื่องการบริโภคศึกษา (Organization

for economic co-operation and development [OECD], 2009) การบริโภคศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจอย่างรู้คุณค่าและใช้สิทธิของตน เมื่อเผชิญกับภาวะที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร การบริโภคศึกษาต้องเริ่มต้นตั้งแต่ในโรงเรียนอนุบาล เพื่อปลูกฝังทักษะทัศนคติ การตระหนักรู้ และพัฒนาให้เป็นผู้บริโภครุ่นต่อไป (European Consumer Summit, 2011)

วัฒนธรรมการบริโภคถูกกระตุ้นและสร้างกระแสโดยการตลาด การโฆษณาเชิญชวนที่เกินจริง ก่อให้เกิดการกิน ไข่ ดู ฟัง สีนค้า บริการ และเทคโนโลยีที่สนองต่อความต้องการเกินกว่าความจำเป็น การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม เพื่อหล่อหลอมและพัฒนาเป็นผู้บริโภคที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กวัยอนุบาล ด้วยเหตุดังกล่าว คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย และสาขาศิลปะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และเครือข่าย ได้จัดโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพของเด็กปฐมวัย” ขึ้นเมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554 โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ครูระดับปฐมวัยในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับ การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการจัดประสบการณ์ การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยและกระตุ้นให้นำความรู้และประสบการณ์จากการร่วมสัมมนาไปปฏิบัติในโรงเรียน ภายใต้โครงการดังกล่าว ได้จัดกิจกรรมต่อเนื่อง โดยให้ทุนสนับสนุนโรงเรียนแกนนำที่เข้าร่วมนำเสนอแผนการจัดโครงการบริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพของเด็กปฐมวัยภายหลังจากการสัมมนา (คคส., 2554)

ข้อมูลจากการถอดบทเรียนที่ได้จากการสัมมนาครูระดับปฐมวัยในโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพของเด็กปฐมวัย” สรุปเป็นแนวทางการจัดทำโครงการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริโภคและการมีสติในการใช้ชีวิต
2. โรงเรียนควรออกมาตรการในการขอความร่วมมือจากร้านค้าภายในโรงเรียนให้หลีกเลี่ยง หรืองดเว้นการจำหน่ายขนมกรุบกรอบ น้ำอัดลม หรือขนมและอาหารที่ไม่มีประโยชน์
3. โรงเรียนควรมีการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ปกครองทั้งเนื้อหาสาระเกี่ยวกับบริโภคศึกษาและกิจกรรมที่ทำร่วมกับเด็ก
4. โรงเรียนควรมีการสร้างเครือข่าย ระหว่างครู ผู้ปกครอง บุคลากร และคนในชุมชน เพื่อเผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริโภคศึกษาและบูรณาการเข้ากับสาระการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้ให้แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษา โดยระบุว่า เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ในการจัดทำแผนดังกล่าวนี้ สถานศึกษาต้อง คำนึงถึง หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและนำสู่การปฏิบัติได้จริง

แผนพัฒนาสถานศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงวิธีดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบ และมีแผนปฏิบัติการ ประจำปีรองรับทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนา และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม
3. การกำหนดวิธีการดำเนินงาน โดยอาศัยหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
4. การเสาะหาและประสานสัมพันธ์กับแหล่งวิทยาการภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการได้ และระบุไว้ในแผนให้ชัดเจน
5. การกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรภายในชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน
7. การกำหนดการใช้งบประมาณ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
8. การประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการนำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Decker และ Decker (2005) กล่าวว่า การจัดโปรแกรมสถานศึกษาเด็กปฐมวัย ควรตระหนักถึงการกำกับการวางแผนโปรแกรม การนำไปปฏิบัติ และการประเมิน ทั้ง 3 ด้าน เป็นงานหลักของผู้บริหารหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาเด็กปฐมวัย การกำกับ ดูแลหรือการบริหาร ที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ของโปรแกรมที่มีคุณภาพในขั้นของการวางแผน การนำไปปฏิบัติด้วยความรอบคอบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามเจตนาธรรม์ และการประเมินโปรแกรมเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผลลัพธ์ ด้วยการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องและยังสามารถนำผลของการประเมินมาเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องพิจารณาในเรื่องกฎระเบียบ ทิศทางการทำงาน ข้อจำกัด และนโยบายของสถานศึกษา การดำเนินงานการจัดโปรแกรมสถานศึกษาปฐมวัยมี 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการดำเนินงานของโปรแกรม ประกอบด้วย องค์ประกอบในการบริหาร 3 เรื่อง ได้แก่ การบริหารงานบุคคล สถานที่และการวางแผนสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพและวัสดุ อุปกรณ์ และการเงินและงบประมาณ

2. ด้านการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน 4 เรื่อง ได้แก่ การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรม การบริการส่งเสริมด้านโภชนาการ สุขภาพและความปลอดภัย การประเมิน บันทึกและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก และการประสานการทำงานกับครอบครัวและชุมชน

เด็กวัยอนุบาลเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การให้ความรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นสังคมในยุคบริโศค ผลจากการสำรวจภาวะโภชนาการของเด็กวัยอนุบาล พบว่า เด็กวัยอนุบาลมีปัญหาน้ำหนักเกินและอ้วนเพิ่มขึ้น อีกทั้งพฤติกรรมการใช้เวลาดูโทรทัศน์ต่อวันเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพ ด้วยการบริหารโภชนาการเป็นวิชาที่ให้ทั้งความรู้ ปลูกฝังทัศนคติ และฝึกฝนทักษะในการปฏิบัติตนผ่านกิจวัตรประจำวันให้รู้จักเลือกกิน เลือกใช้ เลือกรับข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง อย่างพอประมาณ รู้คุณค่า ให้เด็กเติบโตและพัฒนาตนเองในฐานะผู้บริโศคที่มีคุณภาพ รู้คิด รู้ทัน รู้จักเลือกบริโศค พร้อมด้วยปัญญาในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์การดำเนินงานโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย” เกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารโภชนาการสำหรับเด็กวัยอนุบาล ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูอนุบาลใน การส่งเสริม ปลูกฝัง เด็กวัยอนุบาลให้รู้คิด รู้ทัน รู้จักเลือกบริโศค นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่ได้ยังใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนและครูที่สนใจในการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตพร้อมด้วยปัญญา ในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

โรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย” มีการดำเนินการบริหารโภชนาการสำหรับเด็กอนุบาลอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานการบริหารโภชนาการสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

ขอบเขตการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

2) ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโภครศึกษาพัฒนาสุขภาพของเด็กปฐมวัย” จำนวน 52 โรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การบริโภครศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กวัยอนุบาลให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติในการเป็นผู้บริโภคที่รู้จักเลือกกินและใช้สินค้า บริการ รวมทั้งทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล หมายถึง การบริหารจัดการและการปฏิบัติในการดำเนินการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เด็กวัยอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ ในการเป็นผู้บริโภคที่รู้จักเลือกกินและใช้สินค้า บริการ รวมทั้งทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย งานนโยบาย งานบุคคล และงานทรัพยากร

การนำไปปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลทั้งกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตรตามนโยบายและแผนงานการบริโภครศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย การจัดประสบการณ์การบริโภครศึกษา การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล และการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

การประเมินผล หมายถึง การดำเนินการเก็บรวบรวม สรุป และแปลผลข้อมูล การปฏิบัติของโรงเรียน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงผลการดำเนินงานการบริโภครศึกษา ประกอบด้วย การประเมินใน 2 ส่วน ได้แก่ การบริหาร และการนำไปปฏิบัติ

โรงเรียนแกนนำ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมในโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ.2554 จัดโดย แผนงานคุ้มครองผู้บริโภค ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) และเครือข่าย

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือดำรงตำแหน่งรักษาการผู้บริหารในปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย”

ครูอนุบาล หมายถึง ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ประจำปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย”

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้เลี้ยงดูหลัก ผู้ที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กวัยอนุบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย”

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้สนใจในการพัฒนาการดำเนินงานการบริโศคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโศคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ การดำเนินงานการบริโภคสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - 1.1 ความหมายการบริโภคศึกษา
 - 1.2 เป้าหมายของการบริโภคศึกษา
 - 1.3 สาระการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - 1.4 การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - 1.5 การประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษาระดับอนุบาล
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการดำเนินงานสถานศึกษา
 - 2.2 แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา
 - 2.3 องค์ประกอบการดำเนินงานการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กวัยอนุบาล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

สถานการณ์การบริโภคนิยมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม การประชาสัมพันธ์สร้างกระแสและกระตุ้นให้เกิดความต้องการบริโภคอย่างขาดสติ เกินความจำเป็นประกอบกับสภาพสังคมที่เร่งรีบ ครอบครัวยุคใหม่มีความสมดุลระหว่างการประกอบอาชีพกับการดูแลตนและสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีสมาชิกอยู่ในวัยอนุบาล ซึ่งเป็นวัยที่จำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด เนื่องด้วยเด็กวัยอนุบาลเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ แต่ยังขาดความสามารถในการกลั่นกรองสิ่งที่เรียนรู้ การบริโภคศึกษาจึงควรจัดตั้งแต่วัยอนุบาลเพื่อปลูกฝังและหล่อหลอมการเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด ในที่นี้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล ได้แก่ ความหมาย เป้าหมาย สารการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินผลที่เกี่ยวกับการบริโภคศึกษา ดังนี้

1.1 ความหมายของการบริโภคศึกษา

นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำว่า การบริโภคศึกษา ดังนี้

Bannister และ Monsma (1982 อ้างถึงใน จรรยาภรณ์ พานิชเจริญนาม, 2542) กล่าวถึงการบริโภคศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการทรัพยากรของผู้บริโภคและเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

Tuitert (1999) กล่าวว่า การบริโภคศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยให้ความรู้ ทักษะในการบริหารจัดการรายได้ ทรัพยากร และทรัพย์สินของผู้บริโภค และการดำเนินชีวิตภายใต้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

จรรยาภรณ์ พานิชเจริญนาม (2542) ให้ความหมายของคำว่า Consumer Education ว่า หมายถึง การศึกษาสำหรับผู้บริโภค เป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าทำอะไรจึงจะเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด สามารถรู้ว่า สิ่งใดควรซื้อ สิ่งใดไม่ควรซื้อ อาจกล่าวได้ว่า “บุคคลไม่ควรซื้อสิ่งที่ต้องการ แต่ควรซื้อสิ่งที่มีความจำเป็น”

อมรวิทย์ นาครทรรพ และคณะ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า บริโภคศึกษา หมายถึง วิชาพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของเด็ก โดยเน้นให้เด็กรู้จักประมวลข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เด็กต้องเผชิญในฐานะผู้บริโภค สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ ประเมิน และใช้วิจารณญาณในการเลือกสินค้าและบริการได้อย่างเหมาะสม

สหพันธ์คุ้มครองผู้บริโภค [Consumer International] (2007) ให้ความหมายการบริโภคศึกษา ไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้ฝึกการเป็นผู้บริโภค โดยนักเรียนควรสามารถพิจารณา และกลั่นกรองข้อมูลที่ได้รับเพื่อประกอบการตัดสินใจบริโภค อีกทั้งสามารถรู้เท่าทันโฆษณาและการตลาด

กล่าวโดยสรุป การบริโภคศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรม และการจัดสภาพแวดล้อม ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะ และสร้างเสริม พฤติกรรมการบริโภคที่ดี กล่าวคือ สามารถแยกแยะระหว่างความจำเป็นและความต้องการบริโภค สามารถ รู้เท่าทันโฆษณา สื่อและการประชาสัมพันธ์สินค้า บริการต่างๆ ตามคุณค่า ประโยชน์ เพื่อสร้างให้เด็กเป็นผู้บริโภคที่ดี และคำนึงถึงการบริโภคของตนที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม

1.2 เป้าหมายของการบริโภคศึกษา

นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ระบุถึงเป้าหมายของการบริโภคศึกษาไว้ ดังนี้ ประธานคณะกรรมการรักษาผลประโยชน์ผู้บริโภคกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. [The President's Committee on Consumer Interests Washington, D.C.] (1970) ระบุว่า การบริโภคศึกษามีเป้าหมายเพื่อ ช่วยให้เด็กปรับเปลี่ยนค่านิยม พัฒนาการตัดสินใจ การเลือก การใช้สอยที่คุ้มค่าเงิน เข้าใจสิทธิและความรับผิดชอบในฐานะผู้บริโภคที่มีต่อสังคม อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า เป้าหมายการเรียนรู้เรื่อง บริโภคศึกษาที่นานาประเทศเน้นคือ การส่งเสริมให้เด็ก “รู้จัก รู้ใช้ รู้คุณค่า” หรือ “รู้ทันการบริโภค” (consumer literacy) ทั้งในแง่การส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจว่าตนเองมิใช่เป็นเพียง ผู้บริโภคเท่านั้น แต่ควรเป็นผู้บริโภคที่ดี ทั้งด้านการกินเพื่อสุขภาพ และการบริโภคข่าวสารข้อมูล ที่เป็นประโยชน์โดยใช้ปัญญา สามารถสรุปจุดมุ่งหมายของวิชาบริโภคศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างเสริมทักษะการเป็นผู้บริโภคที่เข้าถึงและใช้ข้อมูล

ในการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ

- 2) เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นผู้บริโภคที่มีความมั่นใจและมีดุลยพินิจที่ดี

และมีอิสระ ในการตัดสินใจ

Karlsen และ Nodenes (2002) ระบุเป้าหมายของการบริโภคศึกษา ที่สอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะ และเป้าหมายอื่นในหลักสูตร 6 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ใช้จ่ายอย่างมีเกียรติ อดออม
- 2) เพื่อให้สามารถใช้สิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริโภค
- 3) เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันสื่อ โฆษณาเชิญชวนที่กำลังเผชิญอยู่
- 4) เพื่อให้สามารถประเมินผลที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม จากการผลิตสินค้า

และการบริโภคของตน

- 5) เพื่อให้สามารถเลือกบริโภคและประกอบอาหารที่มีคุณค่าทาง

โภชนาการและช่วยงานบ้านได้อย่างเหมาะสม

6) เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และประเมินได้ว่า ผลิตภัณฑ์ใดปลอดภัยและมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างไร

Martin และคณะ (2007) ระบุเป้าหมายของการบริโภคศึกษาไว้ดังนี้

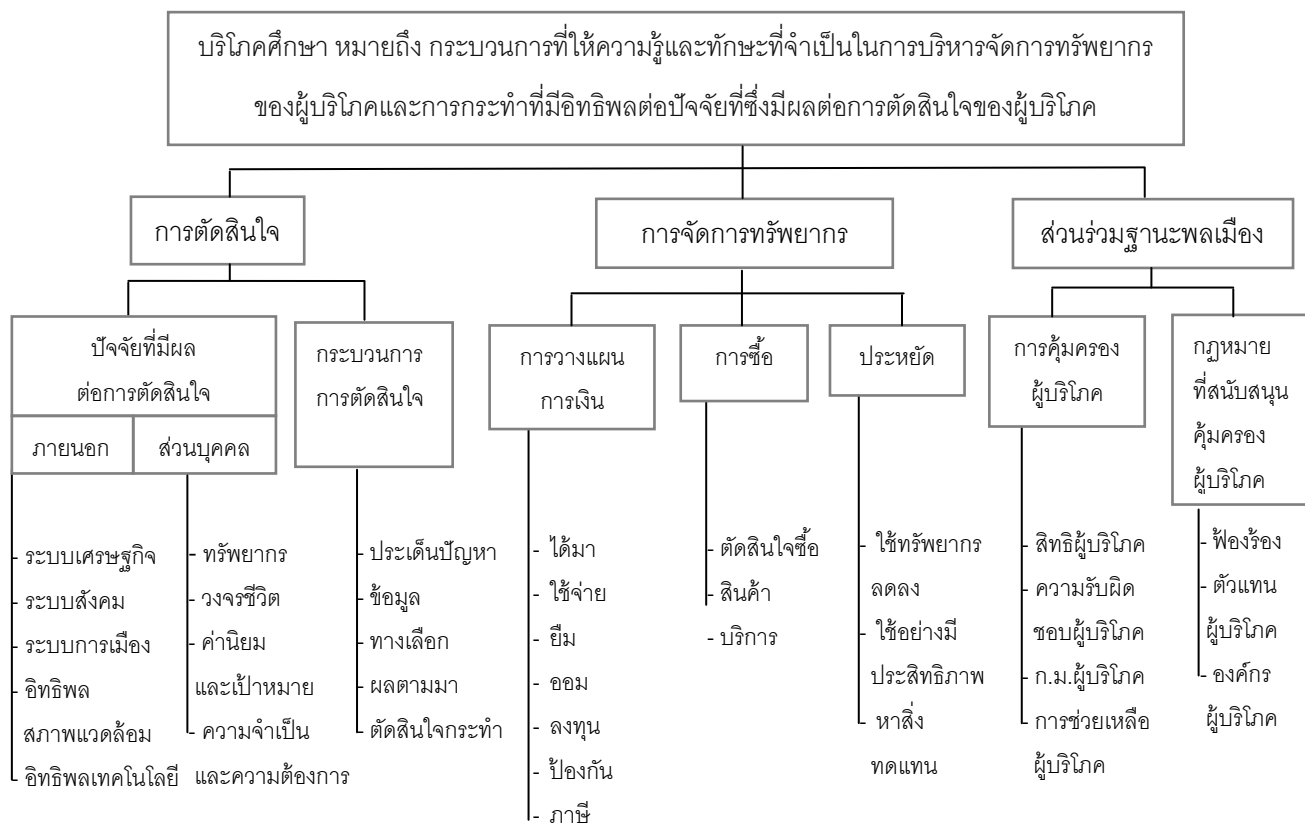
1) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับมโนทัศน์ผู้บริโภค บทบาทผู้บริโภคในสังคม สิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตน และวิธีการปฏิบัติการณ์เป็นผู้ฉลาดบริโภค

2) เพื่อเตรียมกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการฝึกฝนปฏิบัติ สืบค้น วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและอภิปรายองค์ประกอบของการบริโภค ให้เด็กค้นหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและนำมาใช้ในการซื้อสินค้า ผลิตภัณฑ์ และบริการ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กแก้ไขปัญหา และตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

3) เพื่อปลูกฝังทัศนคติในการเป็นผู้ใฝ่รู้ ฉลาดบริโภค และรับผิดชอบต่อผลกระทบของคนที่มีส่วนอยู่ในฐานะผู้บริโภค รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

Bannister และ Monsma (1982 อ้างถึงใน จรรยาภรณ์ พานิชนาม, 2542) ได้เสนอและจัดลำดับกรอบแนวคิดความสามารถของผู้บริโภคในลำดับที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 หมวดหลัก ลำดับที่ 2 แบ่งออกเป็น 8 แนวคิด และลำดับที่ 3 แบ่งออกเป็น 36 แนวคิด ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดความสามารถของผู้บริโภคของ Bannister และ Monsma

(Bannister และ Monsma, 1982 อ้างถึงใน จรรยาภรณ์ พานิชนาม, 2542)

Atherton, Wells และ Kitson (1999 อ้างถึงใน McGregor, 2010) ได้สรุป
 โครงร่างสำหรับการพัฒนาทักษะและทัศนคติของผู้บริโภคเป็น 3 หมวดหลัก ได้แก่ ค่านิยมและ
 พฤติกรรมผู้บริโภค ผู้บริโภคในตลาดการค้า และสิทธิความรับผิดชอบของผู้บริโภค แบ่งออกเป็น
 10 หัวข้อย่อย พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อย่อย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงร่างสำหรับการพัฒนาทักษะและทัศนคติของผู้บริโภค
ในโครงการพัฒนาการบริโภคศึกษา 1991 - 1994

ค่านิยมและพฤติกรรมผู้บริโภค				
การบริโภคศึกษานำเสนอวิธีที่ช่วยแต่ละบุคคลตรวจสอบบทบาทหน้าที่ของตนในสังคมในฐานะพลเมือง ผู้บริโภค และวัยทำงาน ในลำดับแรกเป็นการตรวจสอบค่านิยมและพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม				
การเลือก	เพื่อให้เข้าใจ	เพื่อให้รู้ว่าจำเป็นต้อง	เพื่อให้ตระหนักรู้ว่า	เพื่อให้เข้าใจ
อย่างมี	ความหมายของ	พิจารณาเลือก	แต่ละคนมี	ความจำเป็นของกลุ่ม
ความ	ผู้บริโภคและใครคือ	อย่างไรและทำไม	ความจำเป็นและ	ที่มีความเฉพาะเจาะจง
รับผิดชอบ	ผู้บริโภค		ความต้องการ	ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับ
			ที่แตกต่างกัน	การเลือกของผู้บริโภค
การจัดการ	เพื่อให้เข้าใจถึง	เพื่อให้ตระหนักว่า	เพื่อให้สามารถ	เพื่อให้สามารถ
ทรัพยากร	ความจำเป็น	การตัดสินใจเลือก	อธิบายปัจจัย	วิเคราะห์และจัดลำดับ
	ในการใช้สินค้า	มีผลต่อผู้อื่น สังคม	ที่มีอิทธิพลต่อ	ในการตัดสินใจเลือก
	บริการ รวมถึง	และโลก	การเลือกรวมถึง	
	ทรัพยากรอย่างมี		แหล่งทรัพยากร	
	ประสิทธิภาพและ		ที่มีอยู่	
	มีความรับผิดชอบ			
ลำดับของ	เพื่อให้เข้าใจบทบาท	เพื่อให้สามารถระบุ	เพื่อให้ระบุผลของ	เพื่อให้เข้าใจผลกระทบ
พฤติกรรม	หน้าที่ของผู้บริโภค	และจัดลำดับ	พฤติกรรมผู้บริโภค	ของพฤติกรรมผู้บริโภค
ผู้บริโภค	และผู้ผลิตสินค้าใน	พฤติกรรมของ	และประเมิน	ที่มีต่อชุมชน ประเทศ
	ตลาดการค้าขาย	ผู้บริโภคได้	ค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับ	และประชาคมโลก
			กับความจำเป็น	
อิทธิพลของ	เพื่อให้ตระหนักว่า	เพื่อให้สามารถที่จะ	เพื่อให้สามารถระบุ	เพื่อให้เห็นคุณค่า
ผู้บริโภค	ผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อ	เป็นส่วนหนึ่งหรือร่วม	วิธีการที่ผู้บริโภค	ประโยชน์ของการเป็น
	การผลิตสินค้าและ	พูดคุยในประเด็น	และการกระทำของ	ส่วนหนึ่งในการ
	บริการ	ปัญหาของผู้บริโภค	ผู้บริโภคที่มีอิทธิพล	ตัดสินใจของผู้บริโภค
		ไม่ว่าจะมีปัญหา	ต่อการผลิตสินค้า	อย่างกระตือรือร้น และ
		เฉพาะบุคคลหรือของ	และบริการ	การรณรงค์ผู้บริโภค
		กลุ่มผู้บริโภคได้		

ตารางที่ 1 (ต่อ) โครงร่างสำหรับการพัฒนาทักษะและทัศนคติของผู้บริโภค
ในโครงการพัฒนาการบริโภคศึกษา 1991 - 1994

ผู้บริโภคในตลาดการค้าขาย				
การบริโภคศึกษาช่วยให้ประชาชนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้ให้บริการ กับผู้ซื้อ ผู้ใช้สินค้าและบริการ การบริโภคศึกษาช่วยให้ผู้บริโภคใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการได้อย่างเต็มความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์จำเป็นบางอย่าง				
ข้อมูล	เพื่อให้สามารถ	เพื่อให้สามารถบันทึก	เพื่อให้สามารถอ่าน	เพื่อให้สามารถนำ
ผลิตภัณฑ์	พิจารณา แยกแยะ และ ตระหนักรู้ถึง วัตถุประสงค์ของ ข้อมูลผลิตภัณฑ์	ความหลากหลายของ ข่าวสารผู้บริโภค และ นำข้อมูลมา เปรียบเทียบ	และตีความข้อมูล ผลิตภัณฑ์	ข้อมูลมาใช้ ประกอบการเลือก สินค้าและบริการ
โฆษณา และ เทคนิคการขาย	เพื่อให้รู้จักผู้ผลิต โฆษณาสินค้า และบริการ	เพื่อให้ตระหนักรู้ถึง วัตถุประสงค์โฆษณา และข้อความทาง การตลาด และ ตระหนักรู้ว่าสิ่งนี้มี อิทธิพลต่อการเลือก ของผู้บริโภค	เพื่อให้เข้าใจ ความแตกต่าง ระหว่างข้อมูล ผู้บริโภค และข้อมูล สินค้าและบริการ	เพื่อให้สามารถ วิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริโภคจากแหล่ง ต่างๆ และเข้าใจ ความแตกต่างของ เชื้อนไข และหน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ ของข้อมูล
แหล่งข้อมูล คำแนะนำและ ข่าวสาร รวมถึง เทคโนโลยีใหม่	เพื่อให้รู้ว่ามี หน่วยงานและ องค์กรให้ ความช่วยเหลือ ผู้บริโภค	เพื่อให้รู้ว่าเทคโนโลยี ที่ทันสมัย เปิดโอกาส และให้ข้อมูลข่าวสาร แก่ผู้บริโภค	เพื่อให้สามารถใช้ เครื่องมือสื่อสาร ที่เหมาะสม รวมถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับข้อมูล อย่างเพียงพอ	เพื่อให้เข้าใจว่า การได้รับข้อมูล ผู้บริโภคอาจจะมีผล ต่อการตัดสินใจ เลือกสินค้าและ บริการ
การใช้สินค้าและบริการ	เพื่อให้รู้ ความแตกต่าง ระหว่างสินค้าและบริการ	เพื่อให้สามารถอธิบาย เหตุผลสำหรับการ เลือกสินค้าที่มีความ แตกต่างกัน	เพื่อให้เข้าใจว่า เทคโนโลยีรูปแบบ ใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต สามารถเปลี่ยนแปลง การสื่อสารระหว่าง ผู้ผลิต ผู้บริโภค และ ร้านค้าปลีกได้อย่างไร เมื่อมีการเลือกสินค้า	เพื่อให้เข้าใจถึงกลุ่ม บุคคลที่มี ความต้องการ เฉพาะ โนแ่งของ ความเสมอภาค ในการเข้าถึงสินค้าและบริการ

ตารางที่ 1 (ต่อ) โครงร่างสำหรับการพัฒนาทักษะและทัศนคติของผู้บริโภค
ในโครงการพัฒนาการบริโภคศึกษา 1991 - 1994

สิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค

การบริโภคศึกษาจัดเตรียมความรู้เกี่ยวกับสิทธิ และตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะผู้บริโภค เพื่อให้ทุกคนสามารถขับเคลื่อนความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และวิถีทัศน์ในความรับผิดชอบต่อชุมชนโดยรวม

สิทธิและ ความรับผิดชอบ	เพื่อให้รู้ว่าผู้บริโภค มีสิทธิ	เพื่อให้เข้าใจว่าทุกคน ต้องรับผิดชอบในฐานะ ผู้บริโภคและรับผิดชอบต่อ ต่อสิทธิด้วยเช่นกัน	เพื่อให้เข้าใจว่าผู้บริโภคและผู้ผลิตมีหน้าที่ต้อง ประพฤติ ปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบในฐานะ บุคคลต่อครอบครัว และต่อสังคมโลก	
ความพึงพอใจ และความไม่พึง พอใจของการ ติดต่อสื่อสาร	เพื่อให้รู้ว่าผู้บริโภค ควรจะได้รับ บริการที่ดี	เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถ ร้องเรียน เมื่อได้รับ สินค้า หรือบริการที่ดี หรือไม่ดีเมื่อจำเป็น	ให้ตระหนักว่า ควรลงบันทึก คำแนะนำ หรือคำติชม ด้วยการเขียน หรือ พูดคุยอย่างเป็นทางการ	เพื่อให้มั่นใจ และเข้าใจว่า มีกระบวนการและ วิธีดำเนินการที่ สามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้ง และ ได้รับการชดเชยให้ สำเร็จลุล่วงอย่าง เหมาะสมและ มีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริโภคศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตลาดบริโภคด้วยการฝึกฝน ปฏิบัติ และปลูกฝังทัศนคติแก่ผู้เรียน ให้เด็กเข้าใจบทบาทของตนในฐานะผู้บริโภค สามารถเปรียบเทียบ พิจารณา ราคา คุณค่า ก่อนตัดสินใจ ซื้อ ใช้สินค้า บริการ เทคโนโลยี และรู้เท่าทันการตลาด การโฆษณา เด็กควรสามารถบอกได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์หรือให้โทษต่อตนเองและผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทิ้งฟุ่มเฟือย และบริโภคตามความจำเป็นเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขในสังคม

1.3 สารระการเรี่ยนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ระบุสารระการเรี่ยนรู้บริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้ ดังนี้

Martin และคณะ (2007) ได้จัดทำคู่มือพื้นฐานการบริโภคศึกษาในห้องเรียนสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี โดยแบ่งสารระการบริโภคศึกษา 7 หัวข้อ ดังนี้

- 1) อาหารและโภชนาการ
- 2) การซื้อในศตวรรษที่ 21
- 3) บริการ
- 4) โฆษณา และสื่อ
- 5) การละเล่น ของเล่น
- 6) สุขภาพ และความปลอดภัย
- 7) การบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

Brophy และ Heslop (ม.ป.ป.) กล่าวถึง สารระการบริโภคศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งได้ 9 หัวข้อ ดังนี้

- 1) กระบวนการบริโภค
- 2) กระบวนการการผลิต
- 3) หน้าที่ และการทำงาน
- 4) เงิน
- 5) ตลาดการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
- 6) โฆษณา
- 7) อาหาร
- 8) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 9) ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดอันตราย

นอกจากนี้ Brophy และ Heslop (ม.ป.ป.) ยังได้กำหนด เนื้อหา วัตถุประสงค์ และคำศัพท์การบริโภคศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยอนุบาล ตามสารระการบริโภคศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายละเอียดสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของ Brophy และ Heslop

สาระ การบริโภค ศึกษา	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	คำศัพท์
กระบวนการ การบริโภค	1. ผู้บริโภคคือใคร	เข้าใจว่า ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลผู้ใช้สินค้าและบริการ	ผู้บริโภค ความต้องการ ความจำเป็น บริการ
	2. ความต้องการ ความจำเป็น ความรู้สึก	แยกแยะระหว่างความต้องการและ ความจำเป็น	
	3. ความต้องการ ที่แตกต่างในสินค้า และบริการ	แยกแยะได้ระหว่างสินค้าและบริการ	
	4. อะไรคือสินค้า และบริการ	เข้าใจว่าแต่ละบุคคลมีความต้องการที่ แตกต่างกัน	
กระบวนการ การผลิต	1. ขั้นตอนการผลิต	เข้าใจว่าสิ่งของที่เราใช้มาจากการผลิตหรือ การเพาะปลูก	ดิน การเก็บเกี่ยว สินค้า
	2. ก่อนการบริโภคต้อง มีการผลิต	เข้าใจว่าอาหารจากการเกษตรต้องผ่านหลาย ขั้นตอนก่อนนำมาจำหน่าย	โรงงาน เครื่องจักร
	3. ผู้ผลิต	เข้าใจว่ากระบวนการผลิตสินค้าก่อนถึง ผู้บริโภค	การส่งมอบสินค้า บรรทุก การซ่อมแซม
	4. ทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับผลิตสินค้า และบริการ	เข้าใจว่าวัตถุดิบที่นำมาผลิตนั้นหายากไม่ เพียงพอ	
หน้าที่และ การงาน	1. หน้าที่แตกต่างกัน ความชำนาญ ชุมชน เพื่อนบ้าน การทำงาน	1.1 รู้จักอาชีพต่างๆ 1.2 การทำงานเพื่อมีเงินสำหรับใช้จ่าย	การงาน อาชีพ หน้าที่
	2. รายได้	เชื่อมโยงรายได้กับความสามารถในการบริโภค	รายได้ จ่าย ชื้อ เงิน เชื้อ

ตารางที่ 2 (ต่อ) รายละเอียดสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของ Brophy
และ Heslop

สาระ การบริโภค ศึกษา	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	คำศัพท์
เงิน	1. รู้จักเงิน	1.1 บอกลักษณะของเงินเหรียญและธนบัตร 1.2 แยกแยะระหว่างเงินเหรียญและธนบัตร	หน่วยของเงิน
	2. เงินเป็นสื่อกลาง สำหรับแลกเปลี่ยน		จ่าย ชื้อ
	3. รู้จักมูลค่าของ เหรียญ	บอกหน่วยของเงินได้ สตางค์ บาท	
	4. การออมเงิน	เข้าใจความต่างระหว่างการออมเงินและ การออมเงินกับธนาคาร	ประหยัด ธนาคาร
	5. การกู้ การขอยืม	เข้าใจว่าเงินสามารถหาได้ ใช้จ่าย ประหยัด และขอยืม	ขอยืม
	6. เงินมาจากไหน	เข้าใจว่าเงินมาจากการทำงาน	
	7. ความสัมพันธ์ ระหว่างงานกับเงิน		
	8. ราคา		
	9. การจัดการเงิน		
	10. การหารายได้ การซื้อ		
	11. ธนาคาร		
ตลาด ซื้อขาย แลกเปลี่ยน	1. การซื้อสินค้า	1.1 บอกได้ว่าร้านค้ามีหลายรูปแบบ และ หลากหลายผลิตภัณฑ์	ซื้อ จ่าย เลือ ราคา ขาย เปลี่ยน
		1.2 รู้กระบวนการซื้อสินค้า การมอง การเลือก การตัดสินใจ และการจ่ายเงิน	ร้านค้า
	2. การจ่ายสำหรับ สินค้า	2.1 แยกแยะระหว่างป้ายราคาสินค้า และป้าย ชนิดอื่น	ป้ายสินค้า ผู้จัดการ พนักงาน
		2.2 เข้าใจระเบียบการใช้เครื่องเก็บเงิน	พนักงานเก็บเงิน
		2.3 รู้จักมูลค่าของสินค้า	เครื่องเก็บเงิน
		2.4 รู้จักการเป็นเจ้าของเมื่อมีการจ่าย	
	3. การเลือก ตัดสินใจ		
	4. ลำดับของการเลือก		

ตารางที่ 2 (ต่อ) รายละเอียดสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของ Brophy
และ Heslop

สาระ การบริโภค ศึกษา	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	คำศัพท์	
อาหาร	1. อาหารหลัก 5 หมู่	1.1 รู้จักอาหารหลัก 5 หมู่	โภชนากร	
		1.2 จำแนกและเลือกอาหารที่มีประโยชน์	โปรตีน	
	2. การจัดเตรียมอาหาร	รู้จักวิธีการ สถานที่ประกอบอาหาร เช่น ห้องครัว ร้านเบเกอรี่ ร้านอาหาร		ร้านขายของชำ
				ห้างสรรพสินค้า เครื่องปรุง
	3. แหล่งอาหารและ การบริโภค	3.1 รู้จักขั้นตอนการเพาะปลูกพืช 3.2 รู้จักแหล่งที่มาของอาหาร 3.2.1 เด็กแรกเกิดได้รับอาหารจากแม่ 3.2.2 อาหารที่มาจาก การเพาะปลูก 3.2.3 อาหารที่มาจากแหล่งน้ำ 3.2.4 อาหารที่ได้จากสัตว์ เช่น ไข่ นม 3.2.5 อาหารที่สามารถเพาะปลูกได้ 3.3 รู้จักบุคคลต่างๆ ที่นำอาหารมาให้ 3.4 รู้จักลักษณะอาหารที่จำหน่าย เช่น อาหารสด อาหารแช่แข็ง อาหารบรรจุกระป๋อง อาหารหมักดอง อาหารที่บรรจุในหีบห่อ		ผลผลิต
				อาหารแช่แข็ง
				อาหารกระป๋อง
				อาหารหมักดอง
				บรรจุภัณฑ์
การโฆษณา	1. การค้าคืออะไร	รู้จักความต่างระหว่างโฆษณากับรายการ โทรทัศน์	รายการโทรทัศน์	
	2. วัตถุประสงค์ของ โฆษณาทาง โทรทัศน์	รู้ว่าการโฆษณาให้ข้อมูลของสินค้า และเพื่อการค้าขาย	ข้อความ โฆษณา สินค้า เลือก	
	3. เทคนิคการขาย	รู้จักรูปแบบต่างๆ ของโฆษณา เช่น โฆษณา ทางโทรทัศน์ ทางวิทยุ และทางสื่อสิ่งพิมพ์	การค้าขาย นักโฆษณา	
	4. ประเมินผลิตภัณฑ์ ที่โฆษณาทางโทรทัศน์	4.1 รู้จักเลือกผลิตภัณฑ์ 4.2 รู้จักแหล่งที่ให้ข้อมูลก่อนตัดสินใจเลือก		

สาธารณสุขของแคนาดา (Health Canada) (2003) ได้จัดทำคู่มือเกี่ยวกับสารระการ เรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เรื่อง สัญลักษณ์อันตราย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ในการจัดการเรียนการสอน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เนื้อหาสารระการเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์อันตรายสำหรับเด็กวัยอนุบาลของ กระทรวงสาธารณสุขแคนาดา

สัญลักษณ์	อันตราย	เนื้อหา
	ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์สามารถ ระเบิดได้ ถ้าเจอหรืออยู่ใกล้กับ ความร้อน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของสัญลักษณ์ อันตราย 2. แหล่งหรือสถานที่ที่พบเจอ สัญลักษณ์อันตราย 3. ตำแหน่งของสัญลักษณ์ที่ติดอยู่ บนฉลาก ป้าย ของผลิตภัณฑ์ 4. ขั้นตอนการปฏิบัติตนเมื่อพบ สัญลักษณ์อันตราย <ol style="list-style-type: none"> 4.1 หยุด (ห้ามจับ สัมผัส) 4.2 มองสัญลักษณ์ 4.3 หลีกเลียงและแจ้งผู้ใหญ่
	ผลิตภัณฑ์นี้จะทำให้ผิวหนัง ดวงตา ไหม้เมื่อสัมผัส หรือคอ และ ท้องถ้ากลืน	
	ผลิตภัณฑ์นี้ หรือ ไอระเหยสามารถ ติดไฟได้ง่าย เมื่อใกล้ความร้อน เปลวไฟ หรือ ประกายไฟ	
	การเลีย การรับประทาน ดื่ม หรือ สูดนม ผลิตภัณฑ์นี้จะอันตราย ให้เจ็บป่วยหรือตายได้	

สรุปได้ว่า สารระการเรียนรู้อการบรโภคศีกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เป็นการกำหนดเนื่อหา รายละเอียด และสิ่งทีเด็กวัยอนุบาลควรรู้เกี่ยวกับการบรโภคศีกษา ได้แก่ เรื่อง อาหาร การบรโภค การเงิน การซื้อ – ขาย โฆษณา ผลิตภณท์อันตรราย สุขภาพและความปลอดภัย เป็นต้น เพื่อเป็น แนวทางและสื่อกลางในการจัดประสพการณท์และการจัดกิจกรรมทีเหมาะสมสำหรับเด็กวัยอนุบาล

1.4 การจัดประสพการณท์การบรโภคศีกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

นักวิชาการต่างๆ กล่าวถึง การจัดประสพการณท์การบรโภคศีกษาสำหรับเด็กวัย อนุบาล ไว้ยงหลายหลาย ทั้งความหมาย และแนวทางการจัดประสพการณท์บรโภคศีกษา ดังนี้

Tuitert (1999) กล่าวว่า การจัดประสพการณท์การบรโภคศีกษาสำหรับเด็กวัย อนุบาล หมายถึง การส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกต ตั้งคำถาม ใ้รู้ เพื่อสร้างการตระหนักรู้และพัฒนา ค่านิยมการบรโภคให้กบตัก โดยการจัดประสพการณท์การเรียนรู้อเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบรโภคศีกษาสามารถทำได้ทั้งในและนอกสถานศีกษา

Brophy และ Heslop (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การจัดประสพการณท์การบรโภคศีกษา สำหรับเด็กวัยอนุบาลทีได้ผลดี ควรมบูรณาการแนวคิดการบรโภคศีกษา สารระการเรียนรู้อ รวมเข้ากับ สารระการเรียนรู้อทีใช้อยู่ กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ชัดเจน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อด้วย

อมรวิษข์ นาครทรรพ และคณะ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า แนวทาง การจัดการเรียนรู้อการ บรโภคศีกษา เน้นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และทัศนคติทีเกี่ยวกับการรู้จักกิน รู้จักใช้สิ่งต่างๆ อย่างรู้ทันและคุ่มค่า ซึ่งโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อ ควรยึดผู้เรียน และเจทย์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นหลักรสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้อทีสำคัญในวิชาการบรโภค ศีกษาสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ การพูดคุย ชักถาม บทบาทสมมติ และเกมต่างๆ

ประธานคณะกรรมการรักษาผลประโยชน์ผู้บรโภคกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. (1970) ระบุ ว่า การจัดประสพการณท์การบรโภคศีกษาควรจะทำอนให้เห็นวาทังครูและเด็กมีส่วนร่วมใน กิจกรรม และได้แนะนำแนวทางการจัดประสพการณท์เพื่อช่วยครูในการพัฒนาการจัดประสพการณท์ การบรโภคศีกษา ดังนี้

- 1) การจัดลำดับความสำคัญ และการกำหนดวัตถุประสงค์
- 2) การสร้างบรรยากาศการจัดประสพการณท์การเรียนรู้อ
- 3) ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดประสพการณท์การเรียนรู้อ
- 4) การจัดหาแหล่งเรียนรู้อในชุมชน

Martin และคณะ (2007) กล่าวว่า การจัดประสพการณท์การบรโภคศีกษาต้องทำ อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยควรจัดให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของเด็ก ด้วยการฝึกปฏิบัติ อย่างมีระเบียบแบบแผน เปิดโอกาสให้เลื่อก กระบวนการเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึก

เกิดการรู้จัก สามารถตัดสินใจ และรับผิดชอบในการกระทำของตน และพัฒนาไปสู่การเป็นผู้บริโภคที่ตระหนักรู้ มีวิจรรณญาณ มีส่วนร่วม และรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยสามารถแบ่งลำดับการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาได้ 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การบริโภคศึกษาชั้นนี้จำเป็นต้องแนะนำรูปแบบการบริโภคผ่านการสังเกต แยกแยะ การจัดการกับวัตถุสิ่งของในชีวิตประจำวัน และประสบการณ์

ชั้นที่ 2 การบริโภคศึกษาควรจะพัฒนาให้ลึกในเนื้อหาผู้บริโภคผ่านการทดลอง กิจกรรมการเล่นสร้างสรรค์ต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ค้นพบจากการทดลองผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ปลูกฝังทัศนคติ สิทธิหน้าที่

ชั้นที่ 3 การพัฒนาในระดับนี้ ผสมผสานการเรียนรู้ในรูปแบบของการสืบค้น อภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างมีแบบแผนเกี่ยวกับหัวข้อการบริโภค โดยคิดอย่างมีแบบแผน พิจารณาผลของการกระทำที่มีต่อสังคมในแง่ของสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เป็นการสร้างการตระหนักรู้ ส่งเสริมความรู้ ทักษะ และทัศนคติเกี่ยวกับการรู้จักกิน รู้จักใช้สิ่งต่างๆ อย่างรู้ทันและคุ้มค่า จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยบูรณาการแนวคิดสาระการเรียนรู้บริโภคศึกษา เข้ากับสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน ยึดเด็กและสิ่งที่เด็กพบเจอในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ การเล่นสร้างสรรค์ การเล่นบทบาทสมมติ การอภิปราย แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้วย

1.5 การประเมินผลการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

นักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวถึง การประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ดังนี้

Martin และคณะ (2007) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลมีแนวทางการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการประเมินพัฒนาการเด็กโดยทั่วไป คือ เน้นการประเมินรายบุคคล มีการประเมินอย่างสม่ำเสมอในทุกเนื้อหาสาระ ประเมินในสถานการณ์จริง ในกิจวัตรประจำวัน โดยเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

Brophy และ Heslop (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการประเมินอย่างชัดเจน สังเกตพฤติกรรมเป็นระยะๆ สังเกตจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในกิจวัตรประจำวัน และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทั้งก่อนและหลังได้รับ

ประสบการณ์ พุดคุยซักถามทั้งตัวเด็กและผู้ปกครอง พิจารณาผลงานเด็กควบคู่กันไป และ การประเมินควรเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติประจำวันของคุณ

สรุปว่า การประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการประเมินพัฒนาการของเด็ก ประเมินรายบุคคลและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สังเกตจากสถานการณ์จริง ในกิจวัตรประจำวัน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย พุดคุยกับผู้ปกครอง พร้อมจดบันทึกความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และการประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษาระดับอนุบาล

การดำเนินงานสถานศึกษาระดับอนุบาลเป็นการจัดการเรื่องราวต่างๆ ในโรงเรียน อย่างเป็นระบบ ระเบียบ ตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบและการประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ความหมายและความสำคัญของการดำเนินงานสถานศึกษา

การดำเนินงานสถานศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา เป็นการจัดการเรื่องราวต่างๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ระเบียบ ตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่างๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (เฮอร์เชย์ และคณะ, 2001 อ้างถึงใน จันทธานี สงวนนาม, 2545)

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ระบุว่า การบริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานสถานศึกษา หากสถานศึกษาได้มีการบริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถบริหารจัดการบุคคล ทรัพยากร และงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นย่อมตกอยู่กับผู้เรียน

2.2 แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

การดำเนินงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพควรมีการกำหนดองค์ประกอบแนวทาง และรายละเอียดส่วนต่างๆ อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในที่นี้กล่าวถึง การดำเนินงานสถานศึกษา ตามแนวทางของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษา ตามที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ระบุไว้ ว่าการพัฒนาสถานศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงการดำเนินงาน 8 เรื่อง ได้แก่

- 1) การจัดทำแผน
- 2) กำหนดวิสัยทัศน์
- 3) กำหนดวิธีดำเนินงาน
- 4) จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก
- 5) บทบาทหน้าที่บุคลากร
- 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 7) งบประมาณ และ
- 8) ประเมินผล

การดำเนินงาน โดยในแต่ละเรื่องมีรายละเอียด ดังนี้

1) การจัดทำแผน

การจัดทำแผนถือเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับงานนโยบายและวางแผน เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีผู้กล่าวถึงการจัดทำแผนไว้หลากหลายแนวทาง สามารถสรุปเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ แผน ประเภทของแผน และกระบวนการจัดทำแผน มีรายละเอียดดังนี้

1.1) แผน เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรม วิธีการที่ผ่านการคิดมาแล้วล่วงหน้า มีขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์รวบรวมปัญหา ความต้องการต่างๆ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันคิด พิจารณาอย่างละเอียด อธิบายการดำเนินงานเป็นขั้นตอน เพื่อเกิดความสะดวกในการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งแผนยังต้องกำหนดหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ระยะเวลาการทำงาน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ (สำราญ มีแจ้ง, 2544 และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

1.2) ประเภทของแผน สามารถจำแนกได้หลายประเภท เช่น จำแนกตามระดับองค์กร ได้แก่ แผนเชิงยุทธศาสตร์ แผนเชิงยุทธวิธี และแผนเชิงปฏิบัติการ จำแนกตามลักษณะการใช้ ได้แก่ แผนใช้ครั้งเดียวและแผนใช้ประจำ หรือ จำแนกตามระยะเวลา ได้แก่ แผนระยะยาว แผนระยะกลางและแผนระยะสั้น (วิโรจน์ สารรัตน์, 2545 และ สำราญ มีแจ้ง, 2544)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2554) กำหนดไว้ว่า สำหรับสถานศึกษานั้น ต้องมีการจัดทำแผน 2 ประเภท ได้แก่

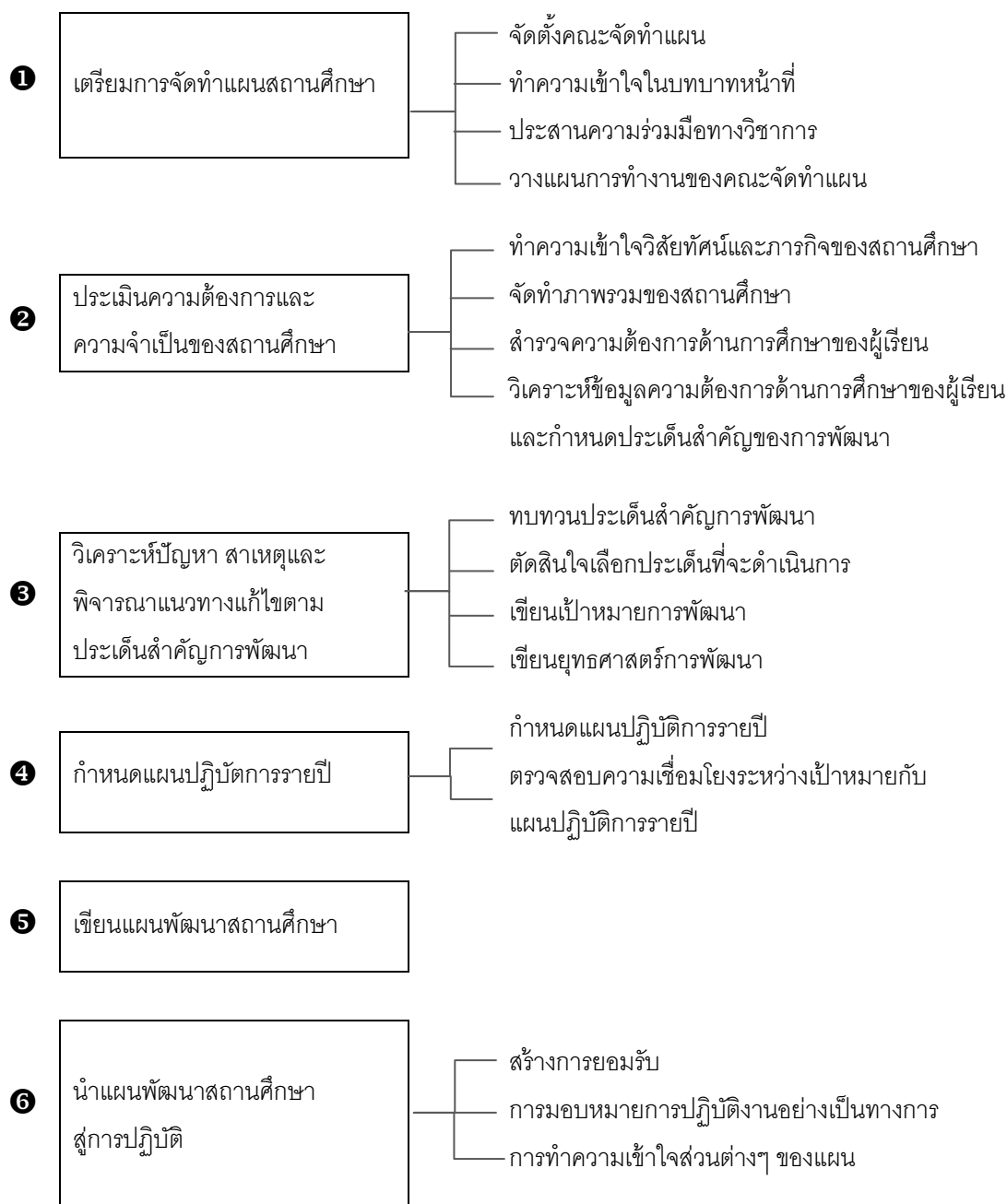
(1) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือแผน 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนประเภทนี้สะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan / Improvement Plan)

(2) แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan / Operation plan) แยกออกมาจากแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อกำหนดดำเนินงานเป็นรายปี แผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีควรมีจุดเน้นที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมนอกจากความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลา สถานที่ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบแล้ว สถานศึกษาต้องกำหนดกิจกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ราบรื่น คล่องตัว มีการประเมินตนเอง อันนำไปสู่การได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปเขียนรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

1.3) กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำแผน

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความต้องการ สภาพทั่วไปของสถานศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษา (2545) ได้เสนอกระบวนการจัดทำแผน 6 ขั้นตอน ดังแสดงแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 กระบวนการจัดทำแผนสถานศึกษา 6 ขั้นตอนของสำนักทดสอบ
ทางการศึกษา พ.ศ.2545

2) กำหนดวิสัยทัศน์

การกำหนดวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์กับการวางแผน เพื่อให้
การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีผู้กล่าวถึงการกำหนด
วิสัยทัศน์ไว้หลากหลายแนวทาง สามารถสรุปเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของวิสัยทัศน์
และกระบวนการวิเคราะห์และการกำหนดวิสัยทัศน์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1) วิสัยทัศน์ หมายถึง หลักการ ทิศทาง เจตนารมณ์ ภาพลักษณ์ หรือภาพที่ต้องการเป็น ซึ่งสถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษา ออกแบบหลักสูตร และดำเนินงานด้านต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (วันทนา เมืองจันทร์, 2542; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550 และ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553)

2.2) กระบวนการวิเคราะห์ และการกำหนดวิสัยทัศน์

สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างชัดเจน มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อสามารถกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ดีและเหมาะสมต่อการพัฒนาสถานศึกษาได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ระบุว่า มีกระบวนการวิเคราะห์ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ คือ การวิเคราะห์ตามแนวทาง SWOT Analysis (Strengths Weaknesses Opportunities and Threats) โดยกระบวนการวิเคราะห์รูปแบบ SWOT Analysis มีข้อควรคำนึง ดังนี้

(1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

พิจารณาจากองค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย ที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษาโดยใช้หลักการระดมสมอง สภาพที่เป็นโอกาสหรือสภาพที่สถานศึกษาสามารถนำมาพัฒนาจุดแข็ง เช่น ชุมชนมีเอกลักษณ์ วัฒนธรรมนิยมประเพณีที่เด่นชัดหรือสภาพที่เป็นอุปสรรค สถานศึกษาต้องหาทางหลีกเลี่ยง เช่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย และหรือสถานศึกษาส่วนน้อยใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกอย่างคุ้มค่า

(2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา พิจารณา

จากองค์ประกอบด้านโครงสร้างและนโยบายการบริหาร บริการและผลผลิต คน การเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ สภาพที่เป็นจุดแข็งเพื่อคงสภาพหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป เช่น ด้านการจัดการศึกษา โดยมีจุดเด่นคือ ครูทุกคนจบปริญญาตรี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีคุณธรรม หรือ สภาพที่ต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือยุบเลิก ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างน้อย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

(3) ประมวลผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นโอกาส ปัญหา

อุปสรรคจุดแข็งและจุดอ่อน และสังเคราะห์หาสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษาซึ่งเป็นจุดยืนหรือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่า สถานศึกษามีจุดเด่นด้านใดบ้างเพื่อพัฒนาส่งเสริมต่อไป มีจุดที่ควรพัฒนา ด้านใดบ้างเพื่อปรับปรุงแก้ไข ภายใต้สภาพโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลเหล่านี้ไปสู่การกำหนดจุดยืนของสถานศึกษาในลักษณะของวิสัยทัศน์

3) กำหนดวิธีดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ระบุว่า การกำหนดแนวทางหรือวิธีดำเนินงาน เป็นการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรมมาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมซึ่งทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) ระบุไว้ในแนวทางดำเนินงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ว่า การกำหนดวิธีดำเนินงานเป็นหนึ่งในขั้นตอนการจัดทำแผน ดังนั้น การกำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

4) จัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยสื่อและแหล่งเรียนรู้เป็นสำคัญ เนื่องจากเด็กวัยอนุบาล เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติในสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงจำเป็นมากสำหรับสถานศึกษาอนุบาล เพื่อให้เด็กวัยอนุบาลสามารถพัฒนาได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาจึงควรเสาะหา รวบรวมและจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้อันหลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน อีกทั้งดำเนินการประสานสัมพันธ์กับบุคคลและผู้มีความรู้ เพื่อให้บุคคล ผู้มีความรู้ สมาชิกในชุมชนให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านอื่นๆ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549)

5) บทบาทหน้าที่บุคลากร

สถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงานภายในองค์กร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามแผน สามารถแบ่งบทบาทหน้าที่ ดังนี้

5.1) บุคลากรภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครู และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยบุคลากรแต่ละกลุ่ม สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ได้ ดังนี้

(1) ผู้อำนวยการโรงเรียน มีบทบาทดังนี้

(1.1) วิเคราะห์ ศักยภาพนโยบาย ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติ กระทรวง กรม จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสภาพความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สภาพการจัดการศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบ นำมา

กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของสถานศึกษา ร่วมกับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(1.2) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

(1.3) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน และมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางความร่วมมือของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1.4) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากร เพื่อใช้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

(1.5) ร่วมประชุมปฏิบัติการ และร่วมระดมพลังสมองในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

(1.6) สนับสนุน อำนวยความสะดวก รวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

(1.7) ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม กระบวนการจัดทำแผนรวมทั้งจัดให้มีการประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

(1.8) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) ต่อไป

(2) รongผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครู มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(2.1) สรุปข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ผลงานดีเด่นของผู้เรียน ศักยภาพของครู สภาพการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน

(2.2) ร่วมประชุมหารือ สัมมนา วิเคราะห์สภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของสถานศึกษา ร่วมกับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้ง กำหนดเป้าหมาย ความสำเร็จสู่การพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบ

(2.3) ดำเนินกิจกรรม โครงการ สรุปรวบรวมรายงาน และ ประเมินผลกิจกรรม โครงการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

5.2) บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(1.1) ให้ข้อมูลและร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ชุมชน สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง ท้องถิ่น ชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา วิทยากรท้องถิ่น การสนับสนุนจากชุมชน คุณภาพผู้เรียน และการศึกษาต่อ

(1.2) ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ ความสำเร็จของสถานศึกษา

(1.3) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการ ประจำปี ตลอดจนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง

(1.4) กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนของ สถานศึกษา

(2) ผู้ปกครอง ผู้เรียน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(2.1) ให้ข้อมูลและร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ชุมชน สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและผู้เรียน การช่วยเหลือ สนับสนุนโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการศึกษาต่อ

(2.2) ร่วมประชุมหารือ สัมมนาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของสถานศึกษากับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(2.3) ให้การสนับสนุนการใช้งบประมาณและทรัพยากร เพื่อใช้ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี

(2.4) ร่วมนำเสนอและสะท้อนผลจากการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในปีต่อไป

(3) หน่วยงาน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชนและชุมชน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(3.1) นำเสนอและร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ชุมชน สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและวิทยาการ ในท้องถิ่น นโยบายและทิศทางการพัฒนาชุมชน

(3.2) ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการ ประจำปี

(3.3) ให้การสนับสนุนการใช้งบประมาณ และทรัพยากร เพื่อใช้ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา (ระยะ 3 – 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี

(3.4) ร่วมกิจกรรม โครงการที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี

(3.5) รวมนำเสนอและสะท้อนผลจากการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในปีต่อไป

6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่ผู้ปกครองมีความถนัดและความชำนาญสูง เชิญมา เป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน และที่สำคัญที่สุด คือ อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของ โรงเรียน ทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน นอกจากนี้ ในการเชิญ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในระดับใดก็ตาม ควรมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ และแนวทางการมี ส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลกรภายในชุมชน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550)

7) งบประมาณ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ระบุแนวทางการบริหาร งบประมาณและการจัดทำแผนการดำเนินงานกับศูนย์พัฒนาปฐมวัย โดยมีขอบข่าย ภารกิจ ดังนี้

7.1) การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ควรคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของศูนย์เด็กปฐมวัย รวมทั้ง

การปฏิบัติตามเงื่อนไขของการใช้จ่ายงบประมาณและตอบสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด
การวางแผน การใช้จ่าย

7.2) การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ควรติดตาม
ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานบริหารงบประมาณ ดังนี้

(1) การใช้จ่ายงบประมาณโดยติดตาม ประเมินผล
การใช้จ่ายงบประมาณ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และระยะเวลาที่กำหนด
การเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบงบประมาณ การใช้จ่ายที่มีความคุ้มค่า และประหยัด

(2) ผลการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม
ตัวบ่งชี้ของเป้าหมายการให้บริการ ผลผลิตของโครงการ กิจกรรม ว่าได้ผลตามที่กำหนดหรือไม่
ผลที่ได้จากกิจกรรม โครงการมีความสอดคล้อง และส่งผลต่อเป้าหมายผลผลิต และเป้าหมาย
การให้บริการเพียงไร

(3) ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

(4) จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และเสนอต่อหน่วยงาน

ต้นสังกัด

8) ประเมินผลการดำเนินงาน

การประเมินผล เป็นการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ
เพื่อประเมินและตรวจสอบว่า การดำเนินงานแต่ละด้านนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และ
การดำเนินงานมีคุณภาพ และประสิทธิภาพเพียงใด

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการ
ติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา หรือ การประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษา ดังนี้

(1) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้า
ของการดำเนินงานและการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

(2) เพื่อรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการ
วางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

(3) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตาม
มาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ

(4) เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

(5) เพื่อเตรียมพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
จากหน่วยงานต้นสังกัด และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

นอกจากนี้ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ยังระบุถึง กระบวนการ
การติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา ว่า เป็นกระบวนการตรวจสอบคุณภาพตามบริบทของ

สถานศึกษา ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้

กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554) มีรายละเอียด ดังนี้

(1) วางแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุดการวางระบบที่ดีจะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนเป็นปัจจุบัน จากนั้นก็นำไปสู่การตรวจสอบประเมิน ตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ เพราะข้อมูลที่ได้เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบย่อยหลายๆ ระบบย่อย เป็นคุณภาพรวมของสถานศึกษาทั้งหมดแต่งตั้งบุคลากรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(1.1) ชี้แจงแนวการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายสาระสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(1.2) จัดทำปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(1.3) ทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(1.4) สรุปและกำหนดประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(1.5) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(2) ดำเนินการตามแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลลัพธ์ การปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายตามกระบวนการ วิธีการที่กำหนด และต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ควรใช้แนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) กำหนดให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นรายกิจกรรม ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา

(2.2) สร้างความตระหนัก ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(2.3) วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการดำเนินการเป็นระยะๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ โดยกำหนดเรื่องและปฏิทินปฏิบัติการ

(2.4) ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีหรือกิจกรรมที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นผู้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเองตามปฏิทินปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้เป็นไปตามแผน

(2.5) ครูและบุคลากรรวบรวมร่องรอย หลักฐานการดำเนินงานและผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติไปสู่เป้าหมาย

(2.6) คณะทำงานที่สถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการดำเนินงานทั้งหมดในภาพของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

(3) รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นการตรวจสอบ ประเมินตนเองร่วมกัน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงานมีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สาระสำคัญของการรายงานประกอบด้วย

(3.1) ระยะเวลาของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(3.2) ขอบเขตและวัตถุประสงค์

(3.3) วิธีการใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(3.4) กิจกรรมที่ได้สำเร็จเป็นที่น่าพอใจที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง

(3.5) ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

(4) รายงานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการเสนอแนะมาตรการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยนำผลการประเมินมาพัฒนาประกอบด้วย

(4.1) ระบุกิจกรรมที่ได้สำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

(4.2) จัดทำและบันทึกข้อเสนอแนะ

(4.3) กำหนดระยะเวลาในการพัฒนา

(4.4) ตรวจสอบการดำเนินงานซ้ำ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 แนวทางการจัดโปรแกรมสถานศึกษาระดับอนุบาลตามแนวคิดของ Decker และ Decker

Decker และ Decker (2005) กล่าวว่า การจัดโปรแกรมสถานศึกษาเด็กวัยอนุบาลควรตระหนักถึง การกำกับการวางแผนโปรแกรม การนำไปปฏิบัติ และการประเมิน ทั้ง 3 ด้านเป็นงานหลักของผู้บริหารหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับอนุบาล การบริหารที่

ประสบความสำเร็จต้องมีการพัฒนาโปรแกรมให้มีคุณภาพ มีการวางแผน และการนำไปปฏิบัติ ด้วยความรอบคอบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการประเมินโปรแกรมเพื่อตรวจสอบ ความก้าวหน้าด้วย และยังสามารถนำผลของการประเมินมาเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนใน อนาคตต่อไป มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานไปสู่แนวทางการจัดโปรแกรมสถานศึกษาระดับ อนุบาล ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ สามารถแบ่งการดำเนิน ได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านสถานที่ การวางแผนสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ และวัสดุ อุปกรณ์ และ ด้านการเงินและงบประมาณ โดยแต่ละเรื่อง มีรายละเอียด ดังนี้

1.1) ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรมีการกำหนดบทบาท หน้าที่และคุณสมบัติของบุคลากร คัดเลือก จัดหาบุคลากรให้ตรงตามกับภาระงาน กำหนด บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่ บุคลากร และจัดสวัสดิการ กิจกรรมที่สร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร

1.2) สถานที่และการวางแผนสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ และวัสดุ อุปกรณ์ ผู้บริหารควรมีการวางแผนการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ให้ได้มาตรฐาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด มีการปรับปรุง พัฒนา บำรุงรักษาให้สิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ กำหนดคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์การเรียนที่ เหมาะสมกับเด็ก โดยมอบหมายให้มีบุคลากรดำเนินงานและติดตามรายงานการปฏิบัติงานอย่าง สม่ำเสมอ

1.3 ด้านการเงินและงบประมาณ ผู้บริหารควรมีการวางแผน งบประมาณการใช้จ่ายล่วงหน้า จัดระบบบัญชีการเงิน รายรับ รายจ่าย วิธีการ และขั้นตอนใน การดำเนินงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และจัดลำดับความสำคัญของการใช้จ่าย โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและสอดคล้องกับเป้าหมายของการดำเนินงาน

2) ด้านการนำไปปฏิบัติ และองค์ประกอบของการเรียนการสอน

การนำไปปฏิบัติ และองค์ประกอบของการเรียนการสอน ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การจัดกิจกรรม ด้านการส่งเสริมด้านโภชนาการ สุขภาพ และความปลอดภัย ด้านการประเมินความก้าวหน้า ของเด็ก และด้านการประสานสัมพันธ์กับบ้านและชุมชน โดยในแต่ละด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1) การวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การจัดกิจกรรม

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาล มีรูปแบบและ วิธีการที่หลากหลาย โดยการวางแผนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่างๆ นั้นต้องคำนึงถึง

หลักสูตร พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งความสนใจ ความสามารถ และสภาพแวดล้อมของเด็กวัยอนุบาลเป็นหลัก ทั้งนี้เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์สัมผัสทั้งห้า มีโอกาสลงมือกระทำ เคลื่อนไหว สำรวจ สังเกต ทดลอง เล่น สืบค้น คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.2) การส่งเสริมด้านโภชนาการ สุขภาพ และความปลอดภัย

โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะการเจริญเติบโตที่สมวัย โดยจัดให้มีอาหารที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ สะอาด ปลอดภัย ให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน (สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ, 2554) ความสำคัญของการจัดบริการอาหารในสถานศึกษา มีดังนี้

(1) เป็นวิธีการที่เด็กได้อาหารอย่างถูกหลักโภชนาการอย่างน้อยหนึ่งมื้อในหนึ่งวัน เป็นการป้องกันมิให้เด็กประสบภัยจากโรคขาดสารอาหารได้บ้าง และอาจเป็นโอกาสเดียวที่เด็กจากครอบครัวที่ขัดสนมากๆ จะได้อาหารที่ถูกต้อง

(2) การจัดบริการอาหารในโรงเรียนแต่ละแห่งจะช่วยให้เด็ก ในแต่ละชุมชนได้รับอาหารถูกหลักโภชนาการ อย่างน้อยหนึ่งมื้อในหนึ่งวัน ซึ่งง่ายกว่าพยายามปรับปรุงสภาพโภชนาการของแต่ละครอบครัว เพราะการปลูกฝังนิสัยการกินที่ดีในเด็กทำได้ง่ายกว่าการพยายามเปลี่ยนนิสัยการกินของผู้ใหญ่ รวมทั้งความเชื่อต่างๆ ที่ติดมาเป็นเวลานาน

2.3) การประเมิน บันทึก และรายงานความก้าวหน้าของเด็ก

การประเมินและบันทึกความก้าวหน้าของเด็ก เป็นการประเมิน พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการสามารถนำมาใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย Decker และ Decker (2005) ได้กล่าวถึง แนวทางการประเมิน บันทึกและรายงานความก้าวหน้าของเด็กไว้ ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กและผู้ปกครอง ช่วยการปฏิบัติของครู เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โปรแกรมสถานศึกษา

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก จะถูกออกแบบให้มีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง มีความน่าเชื่อถือ และยอมรับได้

(3) การประเมินผลความก้าวหน้าของเด็ก ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองควรต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน

(4) แนวทางในการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก มีดังนี้

(4.1) เหมาะสมกับอายุและพัฒนาการของเด็ก

(4.2) สอดคล้องกับบริบท

(4.3) มีความยืดหยุ่น

(4.4) มุ่งเน้นที่จุดเด่น และพฤติกรรมที่ดีที่สุดของเด็ก

(5) การประเมินจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์

ที่กำหนดไว้

(5.1) ครอบคลุมพัฒนาการครบทุกด้านของเด็ก

(5.2) มุ่งเน้นที่พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก

(5.3) เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชั้นเรียน

(5.4) ประเมินจากช่วงเวลาที่หลากหลาย และประเมินใน

ช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้ระบุว่าการประเมินพัฒนาการ เด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็ก แต่ละวัน เพื่อนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม ให้เด็กแต่ละคนต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1) ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนา

เด็ก

2) ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

3) สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติ

กิจกรรมประจำวัน

4) ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและ

ฉบับที่ก้ใช้เป็นหลักฐาน

5) ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก

รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

2.4) การประสานสัมพันธ์กับบ้านและชุมชน

การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการดำเนินงานของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับบ้านและชุมชน เพราะผู้เรียนในโรงเรียนล้วนมาจากครอบครัวที่อยู่ในชุมชน โรงเรียนจึงควรจัดให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วย ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เกี่ยวกับ ความหมาย หลักการและวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) ได้ระบุว่า การประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการสร้าง ความเข้าใจที่ดี ตลอดจนการเข้ามาสนับสนุนของจากบุคคล หน่วยงาน ทำให้การจัดการศึกษาในศูนย์ปฐมวัยประสบความสำเร็จพร้อมกันนี้ได้ให้แนวปฏิบัติ ดังนี้

หลักการประชาสัมพันธ์ ควรคำนึงถึงหลักการดังนี้

- (1) ความเหมาะสม การใช้วิธีการง่ายๆ หลายๆ วิธี ตามความเหมาะสม
- (2) ความทั่วถึง คือ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ทุกกลุ่มคน ทุกหน่วยงาน
- (3) ความบริสุทธิ์ใจและตรงไปตรงมา
- (4) ความต่อเนื่อง คือการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ
- (5) ความพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวทางการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ควรดำเนินการดังนี้

- (1) ประชุมชี้แจงครูผู้สอนแลบุคลากรอื่นๆ ของสถานศึกษา รวมถึงชุมชน ให้ทราบวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตรงกัน ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
- (2) จัดบริการให้ความรู้ โดยการจัดทำเอกสาร จุลสาร แผ่นพับ คู่มือ เว็บไซต์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก วิธีการเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ
- (3) จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมแสดงผลงานทางวิชาการ
- (4) ประชุมพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน และสถานศึกษา สร้างบรรยากาศอันอบอุ่นให้ผู้ปกครอง จัดให้มีการพบปะทำ

กิจกรรมร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้สร้างความเข้าใจ และ สนับสนุนการเรียนการสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง

(5) จัดปฐมนิเทศพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ก่อนเด็กเข้าเรียนชั้นปฐมวัย และก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้ง 2 ระดับ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมใหม่ให้ดีขึ้น ตัวอย่างข้อปฐมนิเทศ เช่น การสอนอ่าน – เขียนในระดับอนุบาลศึกษา สอนอย่างไร เมื่อไรเด็กจึงจะพร้อมที่จะเขียนหนังสือ งานวิจัยเกี่ยวกับผลการเตรียมความพร้อมให้ เด็กเกิดผลดีอย่างไร พ่อแม่ ผู้ปกครองช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร ฯลฯ

(6) เยี่ยมบ้านเด็กพบปะสนทนากับพ่อแม่ ผู้ปกครองของ เด็กในภาวะปกติและยามเจ็บป่วย

(7) นำเด็กเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจที่ดีแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกัน และกัน ระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และ หน่วยงานอื่นๆ

(8) จัดให้มีพิธีมอบโล่ เข็ม หรือ เกียรติบัตรแก่ครูผู้สอน เด็ก ภารโรง และผู้มีอุปการคุณกับสถานศึกษา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สภาพและปัญหาการดำเนินงาน และ การบริโภคศึกษา ดังนี้

3.1 งานวิจัยในประเทศ

รสสุคนธ์ วัฒนรุกษ์ (2545) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการส่งเสริม สุขภาพอนามัยของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนกรุงเทพมหานครกับครูอนุบาลจำนวน 320 คน และผู้ ให้บริการด้านสุขภาพจำนวน 61 คน พบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ ครูประจำชั้น อนุบาล จัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตให้กับเด็ก ด้านการจัดบริการสุขภาพ ครูประจำชั้น และผู้ให้บริการสุขภาพมีการประเมินสุขภาพและประเมินการตรวจสุขภาพเด็ก ด้านการสอนสอดแทรกสุขศึกษา ครูประจำชั้นสอนสอดแทรกไปกับชีวิตประจำวัน แต่ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและพื้นที่ในห้องเรียนคับแคบ ครูไม่สามารถเยี่ยมเยียนเด็กที่ป่วยได้ ครูบางส่วนไม่ได้รับคำแนะนำการสอนสอดแทรกสุขศึกษาจาก ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปกครองบางคนไม่ให้ความร่วมมือ

ชุด แก้วมณี (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 106 คน ครูผู้สอน จำนวน 106 คน และผู้ปกครอง จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบบันทึกการสังเกต ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (2) สภาพการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (3) สภาพสวัสดิศึกษาจัดอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และ (4) โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่โรงเรียนที่คับแคบ นโยบายและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนไม่ชัดเจน งบประมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย บุคลากรในโรงเรียนมีไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิศึกษาน้อย

กมลวรรณ ลูกเสือ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการอาหารและโภชนาการแก่เด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบด้านอาหารและโภชนาการ และครูประจำชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตสภาพการจัดบริการอาหารและโภชนาการ ผลการวิจัย พบว่า (1) การจัดบริการอาหารและโภชนาการของโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูโภชนาการเป็นผู้กำหนดรายการอาหารของเด็กไว้ล่วงหน้า โดยเน้นคุณค่าและปริมาณของอาหารที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ อาหารของเด็กเน้นการใส่สีสังตามธรรมชาติ รูปแบบการจัดบริการเป็นแบบอาหารจานเดียวสลับกับอาหารชุด และโรงเรียนส่วนใหญ่มีสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่รับประทานอาหารเป็นสัดส่วน อุปกรณ์ต่างๆ มีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก และมีครูประจำชั้นและครูเวรคอยดูแลขณะที่เด็กรับประทานอาหาร (2) ปัญหาที่พบในโรงเรียน คือ อาหารสดและอาหารที่ใช้ประกอบอาหารมีราคาแพง โรงเรียนจัดรายการอาหารซ้ำกันหลายครั้ง ขนาดพื้นที่ในโรงอาหารคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก และครูมีงานประจำมาไม่มีเวลามาช่วยจัดบริการอาหารแก่เด็ก

จุไรพร เสนาะ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนเมืองพัทยา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการใช้หลักสูตร การจัดการกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูประจำชั้นอนุบาล จำนวน 49 คน และผู้ปกครองเด็กอนุบาล จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ผลวิจัย พบว่า (1) ครูชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ใช้แนวการจัดการประสบการณ์ของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ร่วมกับหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540

มีส่วนร่วมในการวางแผนใช้หลักสูตรโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพของเด็กและสภาพของท้องถิ่น (2) โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนโดยกำหนดนโยบาย จัดทำแผน ปฏิบัติงาน และมีการจัดสรรงบประมาณ ครูผู้สอนเตรียมการสอนโดย จัดทำแผนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ สื่อประเภทของจริงและรูปภาพ มีการจัดมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน ครูวัดและประเมิน พัฒนาการเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม (3) โรงเรียนมีการสนับสนุนการเรียนการสอน และพัฒนา บุคลากร โดยจัดครูเข้าสอนพิจารณาจากวุฒิทางศึกษา การพัฒนาบุคลากรโดยให้เข้ารับการอบรมสัมมนา มีการนิเทศการสอนภายในแบบไม่เป็นทางการโดยการสังเกตการสอนและ ผู้บริหารเป็นผู้นิเทศการสอน มีการจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการสอน มีการจัด สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้เป็นเอกเทศ มีการอำนวยความสะดวกและจัดบริการอาหารว่าง และอาหารกลางวัน และมีการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียนโดยผู้ปกครอง (4) ปัญหาที่พบ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการเรียน การสอน บุคลากรไม่เพียงพอ การนิเทศการสอนที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ และเครื่องเล่น สนามไม่เป็นสัดส่วนและไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก

วรารัตน์ ทรัพย์อิม (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการให้การศึกษาด้านโภชนาการสำหรับผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐานโดยใช้โมดูลปลาหู 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อภาวะน้ำหนักเกิน ด้านอาหารและสารอาหารสำหรับเด็กวัยอนุบาลที่มีภาวะโภชนาการเกิน และด้านการป้องกันและแก้ไขภาวะโภชนาการเกินในเด็กวัยอนุบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1-2 ของโรงเรียนอนุบาลขอนแก่น จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความรู้เรื่องโภชนาการสำหรับเด็กวัยอนุบาลที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า หลังการเข้าร่วมกระบวนการ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องโภชนาการสำหรับเด็กวัยอนุบาลที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐาน สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกระบวนการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Farnsworth และ Dunoskovic (ม.ป.ป.) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับโรงเรียนอนุบาล – ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 – 3 จำนวนทั้งสิ้น 430 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 215 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 215 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบเบื้องต้นสำหรับความเข้าใจเศรษฐศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเข้าใจเศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การบริโภคศึกษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .001 ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า โปรแกรม

การบริโภคศึกษาที่จัดทำบรรลุตฤประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ หลักสูตรที่ออกแบบครอบคลุมและเหมาะสมสำหรับโรงเรียนอนุบาล – ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โปรแกรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับครูมีความเหมาะสม และ วิดีโอให้ความรู้แนวความคิดการบริโภคศึกษาสำหรับใช้ฝึกอบรมครู

Borzekowski และ Robinson (2001) ทำการศึกษา เรื่อง ผลกระทบของโฆษณาทางโทรทัศน์ที่มีต่อความพึงพอใจอาหารของเด็กวัยอนุบาล เพื่อทดสอบว่า โฆษณาอาหารทางโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจอาหารของเด็กวัยอนุบาลอย่างไร กลุ่มตัวอย่างเด็กชายจำนวน 39 คน อายุเฉลี่ย 4 ปี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม 19 คน โดยกำหนดให้กลุ่มทดลองดูวิดีโอที่มีโฆษณาอาหาร ในขณะที่กลุ่มควบคุมดูวิดีโอเดียวกันที่ไม่มีโฆษณาอาหาร และหลังจากดูวิดีโอให้เด็กทั้ง 2 กลุ่มเลือกผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน 2 ชนิด โดยผลิตภัณฑ์ที่ 1 ปรากฏอยู่ในโฆษณา อีกผลิตภัณฑ์ไม่ได้โฆษณา พบว่า กลุ่มทดลองเลือกอาหารที่ชอบตามโฆษณามากกว่ากลุ่มควบคุม ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า การไม่ได้รับการส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ให้กับครู ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย และเด็กวัยอนุบาลเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อพฤติกรรมบริโภคนิยม

Bloom และคณะ (2004) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การประเมินผลองค์ประกอบของโปรแกรมโภชนาการการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลแอฟริกันอเมริกา เพื่อศึกษาการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผัก ผลไม้ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลโรงเรียนอนุบาลแอฟริกันอเมริกา และเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมโภชนาการการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า โปรแกรมโภชนาการการศึกษาสามารถเพิ่มความรู้ให้แก่เด็กได้ในระดับสูง

Obeng (2009) ได้ทำการศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการในเด็กวัยอนุบาล เพื่อศึกษาว่า ครูอนุบาลมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการสำหรับเด็กวัยอนุบาลในตารางกิจกรรมประจำวันหรือไม่ อย่างไรและทำไม กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอนุบาลจำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ครูอนุบาลมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการในตารางกิจกรรมประจำวัน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมในเรื่องอาหารปลอดภัยมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริมการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อตนเอง การประกอบอาหาร น้อยที่สุด คือ สุขนิสัยในการรับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 33.0, 27.0, 23.0 และ 17.0 ตามลำดับ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้รู้จักการป้องกันโรค มารยาทบนโต๊ะอาหาร การใช้อุปกรณ์การรับประทานอาหารได้อย่างเหมาะสม ความหลากหลายของอาหาร และความสำคัญในการสร้างเสริมสุขภาพที่สมบูรณ์ การให้ความรู้เรื่องสุขภาพด้านโภชนาการอย่างเหมาะสมตามวัยสำหรับเด็กวัยอนุบาล สามารถสร้างเสริม

พัฒนาการด้านสุขภาพให้กับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการกิจกรรมโภชนาการที่หลายหลากในชั้นเรียนช่วยทำให้ครูสามารถสอนให้เด็กรู้จัก การเลือกอาหาร ประเภทของอาหารที่มีประโยชน์ต่อตนเอง และสุขนิสัยในการรับประทานอาหาร

Carida (2011) ได้ทำการศึกษา เรื่อง นิสัย พฤติกรรม และการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา: กรณีศึกษาในประเทศกรีซ เพื่อศึกษาใน 2 ประเด็น ได้แก่ นิสัย พฤติกรรมการบริโภคปัจจุบันของนักเรียน และการซื้อ การบริหารจัดการ ผลิตภัณฑ์ สินค้า กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 107 คน ผลการวิจัย พบว่า ด้านนิสัยและพฤติกรรมการบริโภค เด็กนักเรียนมีนิสัยการบริโภคที่เกินความจำเป็นและบริโภคเพื่อสนองต่อความต้องการของตนเอง พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าตามสื่อโฆษณาและตามกระแสนิยม เด็กส่วนใหญ่ตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืนและการนำสิ่งของกลับมาใช้ซ้ำ โดยเลือกซื้อสินค้าที่มีฉลากรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ เด็กส่วนใหญ่มีการเก็บออม ดูแลรักษาข้าวของเครื่องใช้ส่วนตน แต่ไม่เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการนำเศษวัสดุมาแปรรูป และไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติการบริโภคที่ยั่งยืนในกิจวัตรประจำวัน

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า การที่ครูไม่ได้รับการส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ ทำให้ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ ส่งผลต่อคุณภาพของเด็กวัยอนุบาล และปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลต่อการบริหารจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการดำเนินงานสถานศึกษาควรให้ความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลดีต่อเด็ก เด็กวัยอนุบาลเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อพฤติกรรมบริโภคนิยม ดังนั้นควรมีการส่งเสริม และฝึกฝนให้เด็กโดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัย ออกเป็น ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษาและการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 52 คน ครูอนุบาล จำนวน 67 คน ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโภครศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย” โดยผู้วิจัยศึกษา ประชากรทั้งหมด

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ปกครองของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 ที่กำลังศึกษา ในปีการศึกษา พ.ศ. 2555 ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 22,262 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอ ประชากรและผู้ให้ข้อมูล จำแนกตาม 4 ภูมิภาค ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	ประชากร			ผู้ให้ข้อมูล	รวม
	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูอนุบาล	ผู้ปกครอง	
	(โรง)	(คน)	(คน)	(คน)	
ภาคเหนือ	12	12	16	4,327	4,355
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11	11	17	5,668	5,696
ภาคกลาง	17	17	20	7,418	7,455
ภาคใต้	12	12	14	4,849	4,875
รวม	52	52	67	22,262	22,381

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มของ Krejcie และ Morgan (1970 อ้างถึงใน วรวิณี แกมเกตุ, 2551) ในการประมาณค่าสัดส่วนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้ความคลาดเคลื่อนได้ ± 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 377 คน และเพื่อความแกร่งของข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน

2) ผู้วิจัยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage sampling) ดังนี้

2.1) แบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาค ดังนี้ ภาคเหนือ จำนวน 80 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 109 คน ภาคกลาง จำนวน 139 คน และภาคใต้ จำนวน 92 คน รวมทั้งสิ้น 420 คน

2.2) แบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียนตามเขตพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ (ภาคผนวก ค) จากนั้นให้ครูอนุบาลเป็นผู้คัดเลือกและแจกตามจำนวนที่จัดส่งไปให้

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 539 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 52 คน ครูอนุบาล จำนวน 67 คน และผู้ปกครองของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนแกนนำ จำนวน 420 คน จำแนกตามภูมิภาค ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	โรงเรียน (โรง)	ประชากร			รวม
		ผู้บริหาร (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ผู้ปกครอง (คน)	
ภาคเหนือ	12	12	16	80	108
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11	11	17	109	137
ภาคกลาง	17	17	20	139	176
ภาคใต้	12	12	14	92	118
รวม	52	52	67	420	539

2.2 กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ 10% Van Dalan (1970 อ้างถึงใน วรธรณี แกมเกต, 2551) ของจำนวนโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริบทศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย” ได้โรงเรียนแกนนำ จำนวน 6 โรง

2.2.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 6 คน ครูอนุบาล จำนวน 12 คน และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวน 48 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ ดังนี้

1) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูอนุบาล ตอบแบบสอบถามได้ครอบคลุมการดำเนินงานการบริบทศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล ในแต่ละภูมิภาค

2) เป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการบริบทของเด็กวัยอนุบาลจากแบบสอบถามครูอนุบาลและผู้ปกครองสูงที่สุด ในแต่ละภูมิภาค

2.2.3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ รายละเอียดเป็นดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำแนกตามภูมิภาคและโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน และครูอนุบาล โรงเรียนละ 2 คน แบ่งตามระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 ระดับละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนละ 8 คน แบ่งตามระดับชั้นอนุบาล

ปีที่ 1 และ 2 ระดับละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	โรงเรียน (โรง)	ผู้ให้ข้อมูล			รวม (คน)
		ผู้บริหาร (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ผู้ปกครอง (คน)	
ภาคเหนือ	2	2	4	16	24
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	1	2	8	12
ภาคกลาง	2	2	4	16	24
ภาคใต้	1	1	2	8	12
รวม	6	6	12	48	60

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสังเกต จำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 2 โรง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 โรง ภาคกลาง จำนวน 2 โรง และภาคใต้ จำนวน 1 โรง เป็นครูอนุบาลที่เข้าร่วมโครงการสัมมนา เรื่อง “บริโศคศึกษาพัฒนาสุขภาพะเด็กปฐมวัย” โรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 6 คน

3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจ จำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 2 โรง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 โรง ภาคกลาง จำนวน 2 โรง และภาคใต้ จำนวน 1 โรง จำนวนทั้งสิ้น 6 โรง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 8 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด แบบสังเกต จำนวน 1 ชุด และแบบสำรวจ จำนวน 1 ชุด ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและการบริโศคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล จากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ และสิ่งพิมพ์

3.2 สังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการบริโศคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ได้แก่ แนวคิดการบริโศคศึกษา การดำเนินงานสถานศึกษา และการดำเนินงานการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดเป็นประเด็นที่ศึกษาและกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย ตามองค์ประกอบการดำเนินงานสถานศึกษามี 3 ด้าน ดังเสนอในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 กรอบแนวคิดของการสร้างเครื่องมือวิจัย

องค์ประกอบ การดำเนินงาน การบริโภคศึกษา สำหรับ เด็กวัยอนุบาล	ความหมาย	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1. การบริหาร	การดำเนินงานในการกำหนด ทิศทางและแนวทางการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ การบริโภคศึกษาสำหรับเด็ก วัยอนุบาล ประกอบด้วย งานนโยบาย งานบุคคล และ งานทรัพยากร	1.1 งานนโยบาย วางแผน 1.2 งานบุคคล 1.3 งานทรัพยากร	1.1.1 การจัดทำแผน 1.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ 1.1.3 การกำหนด วิธีการดำเนินงาน 1.2.1 บทบาทหน้าที่บุคลากร 1.2.2 การพัฒนาบุคลากร 1.3.1 สิ่งแวดล้อม 1.3.2 การเงินและงบประมาณ
2. การนำไปปฏิบัติ	การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการ สอนในระดับอนุบาลทั้งกิจกรรม ตามหลักสูตรและกิจกรรมนอก หลักสูตรตามนโยบายและ แผนงานการบริโภคศึกษาของ โรงเรียน ประกอบด้วย การจัด ประสบการณ์การบริโภคศึกษา การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็ก วัยอนุบาล และการประสาน ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน	2.1 การจัดประสบการณ์ การบริโภคศึกษา 2.2 การจัดกิจกรรมพิเศษ ส่งเสริมเด็ก วัยอนุบาล 2.3 การประสานความ ร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน	2.1.1 เนื้อหาสาระ 2.1.2 การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 2.1.3 สื่อการเรียนการสอนและ การจัดสภาพแวดล้อม 2.3.1 การมีส่วนร่วม 2.3.2 การให้ความรู้
3. การประเมินผล	การดำเนินการเก็บรวบรวม สรุป และแปลผลข้อมูลการปฏิบัติของ โรงเรียน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงผลการดำเนินงาน การบริโภคศึกษา ประกอบด้วย การประเมินใน 2 ส่วน ได้แก่ การบริหาร และ การนำไปปฏิบัติ	3.1 การบริหาร 3.2 การนำไปปฏิบัติ	3.1.1 งานนโยบาย 3.1.2 งานบุคคล 3.1.3 งานทรัพยากร 3.2.1 การจัดประสบการณ์ การบริโภคศึกษา 3.2.2 การจัดกิจกรรมพิเศษ ส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล 3.2.3 การประสานความ ร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

3.3 กำหนดโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
แบบสังเกต และแบบสำรวจ ดังเสนอในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

องค์ประกอบการดำเนินงาน การบริโภครศึกษา สำหรับเด็กวัยอนุบาล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล							
	แบบสอบถาม			แบบสัมภาษณ์			แบบสังเกต	แบบสำรวจ
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	ครู	เอกสาร
1.การบริหาร								
1.1 งานนโยบาย วางแผน	✓	-	-	✓	-	-	-	✓
1.2 งานบุคคล	✓	-	-	✓	-	-	-	✓
1.3 งานทรัพยากร	✓	-	-	✓	-	-	-	✓
2.การนำไปปฏิบัติ								
2.1 การจัดประสบการณ์การบริโภครศึกษา	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓
2.2 การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓
2.3 การประสานความร่วมมือบ้านและชุมชน	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
3.การประเมินผล								
3.1 การบริหาร	✓	-	-	✓	-	-	-	✓
3.2 การนำไปปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓

3.3.1 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ จำแนกรายละเอียดตามประเด็นหลักที่ศึกษา นำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 โครงสร้างเนื้อหาของเครื่องมือจำแนกตามประเด็นหลักที่ศึกษา

เครื่องมือ	การบริหาร		การนำไปปฏิบัติ		การประเมินผล		รวม (ข้อ)
	น้ำหนัก	จำนวน	น้ำหนัก	จำนวน	น้ำหนัก	จำนวน	
	(%)	(ข้อ)	(%)	(ข้อ)	(%)	(ข้อ)	
แบบสอบถามผู้บริหาร	43	15	-	-	57	20	35
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	73	25	-	-	27	9	34
แบบสอบถามครูอนุบาล	-	-	50	34	50	34	68
แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล	-	-	53	32	47	28	60
แบบสอบถามผู้ปกครอง	-	-	11	3	89	24	27
แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง	-	-	81	30	19	7	37
แบบสังเกตครูอนุบาล	-	-	100	14	-	-	14
แบบสำรวจเอกสาร	28	7	48	12	24	6	25

3.4 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 8 ชุด ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและโครงสร้างเครื่องมือ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 กำหนดลักษณะของเครื่องมือ ผู้วิจัยกำหนดให้เครื่องมือแต่ละชุดมีลักษณะและโครงสร้าง ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง แหล่งข้อมูลการบริโภครักษา และระดับความสำคัญการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด ประกอบด้วย ด้านการบริหาร จำนวน 15 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูอนุบาล เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิกายการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน จำนวนเด็กที่ดูแล หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น แหล่งข้อมูลการบริโภครักษา การนำความรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมสัมมนาไปใช้ประโยชน์ และการจัดระดับความสำคัญการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด ประกอบด้วย ด้านการนำไปปฏิบัติ จำนวน 34 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 44 ข้อ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริโภครักษาของเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ ด้านการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า ด้านการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ด้านการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และด้านการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็กระดับชั้นของเด็กอนุบาล วุฒิการศึกษา อาชีพ และการจัดระดับความสำคัญการบริโภครศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภครของเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ ด้านการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องอนามัยและมีคุณค่า ด้านการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ด้านการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และด้านการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ

ตอนที่ 3 การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การบริหารงาน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย ด้านการบริหาร จำนวน 25 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 9 ข้อ รวมทั้งสิ้น 34 ข้อ

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับชั้นอนุบาลที่สอน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนระดับชั้นอนุบาล จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย ด้านการนำไปปฏิบัติ จำนวน 32 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 28 ข้อ รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

ชุดที่ 6 แบบสนทนากลุ่มผู้ปกครอง เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ – นามสกุล ระดับชั้นของเด็กวัยอนุบาล และความสัมพันธ์กับเด็กอนุบาล จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แผนผังที่นึ่งผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 3 การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย ด้านการนำไปปฏิบัติ จำนวน 30 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 37 ข้อ

ชุดที่ 7 แบบสังเกตครูอนุบาล เรื่อง การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อโรงเรียน ชื่อครูประจำชั้นอนุบาล ระดับชั้นอนุบาล จำนวนเด็ก และวันที่สังเกต จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย ด้านการนำไปปฏิบัติ จำนวน 14 ข้อ

ชุดที่ 8 แบบสำรวจเอกสาร เรื่อง การบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ชื่อโรงเรียนและวันที่สำรวจ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย ด้านการบริหาร จำนวน 7 ข้อ ด้านการนำไปปฏิบัติ จำนวน 12 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ

3.4.2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาความตรงของเนื้อหารายข้อ (Item content validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา และหาค่าความตรงของเครื่องมือ (IOC) ผลการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.76 – 1 รายละเอียดค่าความตรงจำแนกตามเครื่องมือและประเด็นหลัก ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าความตรงจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและประเด็นหลัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและประเด็นหลัก	ค่าความตรง	ความหมาย
1. แบบสอบถามผู้บริหาร		
1.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการบริหาร	0.76	ความตรงตามเนื้อหา
1.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	1	ความตรงตามเนื้อหา

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าความตรงจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและประเด็นหลัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและประเด็นหลัก	ค่าความตรง	ความหมาย
2. แบบสอบถามครูอนุบาล		
2.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	0.93	ความตรงตามเนื้อหา
2.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	1	ความตรงตามเนื้อหา
3. แบบสอบถามผู้ปกครองเด็กอนุบาล		
3.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	1	ความตรงตามเนื้อหา
3.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	0.89	ความตรงตามเนื้อหา
4. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร		
4.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการบริหาร	1	ความตรงตามเนื้อหา
4.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	1	ความตรงตามเนื้อหา
4.3 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	1	ความตรงตามเนื้อหา
5. แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล		
5.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	1	ความตรงตามเนื้อหา
5.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	1	ความตรงตามเนื้อหา
6. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กอนุบาล		
6.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	1	ความตรงตามเนื้อหา
6.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	1	ความตรงตามเนื้อหา
7. แบบสังเกตครูอนุบาล		
7.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	1	ความตรงตามเนื้อหา
8. แบบสำรวจเอกสาร		
8.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการบริหาร	1	ความตรงตามเนื้อหา
8.2 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการนำไปปฏิบัติ	1	ความตรงตามเนื้อหา
8.3 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาด้านการประเมินผล	1	ความตรงตามเนื้อหา

2) นำเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่ได้ค่าตั้งแต่ 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดประเด็นข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไข ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ประเด็นข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและการปรับปรุงแก้ไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1. แบบสอบถามผู้บริหาร	1.1 ควรลำดับตัวเลือกตามความสำคัญ 1.2 ควรตรวจสอบการสะกดคำ 1.3 ควรปรับและตัดข้อความที่มีประเด็นซ้ำซ้อน	1.1 ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ 1.2 ปรับการสะกดคำให้ถูกต้อง 1.3 ปรับภาษาและตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนออก
2. แบบสอบถามครูอนุบาล	2.1 ควรปรับภาษาและลำดับความสำคัญของตัวเลือก 2.2 ควรเพิ่มตัวเลือก 2.3 ควรใช้คำถามที่สื่อความหมายให้ครอบคลุม	2.1 ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ 2.2 ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะโดยเพิ่มตัวเลือกในข้อ 7,10,13,16,19 และ 22 2.3 ปรับภาษาให้อ่านเข้าใจง่ายและแก้ไขคำศัพท์บางคำให้ครอบคลุมมากขึ้น
3. แบบสอบถามผู้ปกครอง	ควรใช้คำถามที่สื่อความหมายให้ครอบคลุม	ปรับภาษาให้อ่านเข้าใจง่ายและแก้ไขคำศัพท์บางคำให้ครอบคลุมมากขึ้น
4. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	ควรเลือกใช้คำใดคำหนึ่งระหว่างปัญหา กับอุปสรรค	ตัดคำว่าอุปสรรคออก
5. แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล	ควรเพิ่มประเด็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา	เพิ่มประเด็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
6. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง	ไม่มีข้อเสนอแนะ	-
7. แบบสังเกตครูอนุบาล	ไม่มีข้อเสนอแนะ	-
8. แบบสำรวจเอกสาร	ไม่มีข้อเสนอแนะ	-

3.4.3 ทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนิน ดังนี้

1) นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับผู้บริหาร จำนวน 12 คน ครูอนุบาล จำนวน 32 คน และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล จำนวน 51 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยเป็นผู้บริหารครูอนุบาล และผู้ปกครองเด็กอนุบาล ของโรงเรียนแกนนำที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย และโรงเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือระบุไว้ใน (ภาคผนวก ข)

2) นำแบบสอบถามครูอนุบาล ตอนที่ 3 และแบบสอบถามผู้ปกครอง ตอนที่ 2 ที่ผ่านการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 และ 0.84 ตามลำดับ

3) ปรับปรุงเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบซ้ำ

4) จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรและ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามเครื่องมือ ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครอง ดังนี้

4.1.1 ผู้วิจัยส่งจดหมายขออนุญาตเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย เรื่อง “บริโศศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย” เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนบแบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามครูอนุบาล แบบสอบถามผู้ปกครอง พร้อมกับซองเปล่าที่ติดแสตมป์จำหน่ายให้ผู้วิจัย จากนั้นให้โรงเรียน นำแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนแล้วใส่ซองที่จัดเตรียมไว้ให้ และส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

4.1.2 กรณีที่โรงเรียนแกนนำส่งแบบสอบถามล่าช้า ผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์ติดต่อ สอบถาม และเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในกรณีที่โรงเรียนอยู่ในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2556 ถึง วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

4.1.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.0 ครูอนุบาล จำนวน 63 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.0 และผู้ปกครองเด็กอนุบาล จำนวน 409 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.34

4.2 แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.2.1 ติดต่อโรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรงเรียน โดยการส่งจดหมายขออนุญาตและกำหนดการเข้าเก็บข้อมูลวิจัย จากนั้นโทรศัพท์พูดคุยเพื่อขอรับการตอบรับในการอนุญาตให้เก็บข้อมูลในวัน เวลา ที่แจ้งตามกำหนดการ จากการติดต่อ พบว่า โรงเรียนแกนนำ ที่ตอบแบบสอบถามครอบคลุมการดำเนินงานมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่สะดวกให้เข้าเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนแกนนำ ที่ได้เป็นลำดับที่ 2 นอกจากนี้ โรงเรียนแกนนำ ที่ตอบแบบสอบถามครอบคลุมการดำเนินงานมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 และ 2 ของภาคกลาง ไม่สะดวกให้เข้าเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนแกนนำ ที่ได้เป็นลำดับที่ 3 และ 4 แทน

4.2.2 สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแนวคำถาม โดยจัดบันทึกพร้อมบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์รายบุคคล ประมาณ 45 - 70 นาที

4.2.3 สัมภาษณ์ครูอนุบาล ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแนวคำถาม โดยจัดบันทึกพร้อมบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ครูอนุบาล โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์รายบุคคลประมาณ 45 - 80 นาที

4.2.4 สันทนาการกลุ่มผู้ปกครอง ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสนทนากลุ่มและสนทนาตามแนวคำถาม โดยจัดบันทึกและพร้อมบันทึกเสียงขณะสนทนา ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยใช้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 1 - 1 ชั่วโมง 20 นาที

4.2.5 สังเกตพฤติกรรมครูอนุบาล ผู้วิจัยสังเกตในช่วงเวลา 8.30 - 12.00 นาฬิกา เป็นระยะเวลา 1 วัน โดยการจดบันทึกและถ่ายภาพ

4.2.6 สัมภาษณ์เอกสาร ผู้วิจัยจัดสรรเวลาระหว่างวันที่ว่างจากการสังเกต ในการสัมภาษณ์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็ก อนุบาล ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์ แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประชุม และรายงานสรุปการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กอนุบาล

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ นำเสนอในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 วันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสำรวจ

รายชื่อโรงเรียน	วันที่	เวลา
1. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์	18,19 ก.พ. 2556	8.00 – 17.00 น.
2. โรงเรียนอนุบาลแพร่	20 ก.พ. 2556	8.00 – 17.00 น.
3. โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์	26 ก.พ. 2556	8.00 – 17.00 น.
4. โรงเรียนอนุบาลหนองคาย	28 ก.พ. 2556	8.00 – 17.00 น.
5. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์	4,11 มี.ค. 2556	8.00 – 17.00 น.
6. โรงเรียนอนุบาลพังงา	6 มี.ค. 2556	8.00 – 17.00 น.

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

5.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยมีกระบวนการในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลความหมายเป็นระดับพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลตามเกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ดีมาก
3.51 - 4.50	หมายถึง	ดี
2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	พอใช้
1.00 - 1.50	หมายถึง	ปรับปรุง

5.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอด้วยการบรรยาย

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการบริโภคศึกษา โดยการสรุปเรียบเรียงแยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

5.3 แบบสังเกตครุอนุบาล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปเรียบเรียงแยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

5.4 แบบสำรวจเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดกลุ่มข้อมูลและสรุปเป็นความเรียงตามประเด็นที่กำหนด และนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอ
ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร (ตารางที่ 13)

1.2 ข้อมูลทั่วไปของครูอนุบาล (ตารางที่ 14)

1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็กอนุบาล (ตารางที่ 15)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหาร (ตารางที่ 16)

2.1.1 งานนโยบาย วางแผน

2.1.2 งานบุคคล

2.1.3 งานทรัพยากร

2.2 ด้านการนำไปปฏิบัติ (ตารางที่ 17 - 22)

2.2.1 การจัดประสบการณ์การบริโภครศึกษา

2.2.2 การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล

2.2.3 การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

2.3 ด้านการประเมินผล (ตารางที่ 23 - 27)

2.3.1 การบริหาร

2.3.2 การนำไปปฏิบัติ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร เป็นดังนี้

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	24	47.1
หญิง	27	52.9
2. อายุ		
31 - 35 ปี	2	3.9
36 - 40 ปี	9	17.6
41 - 45 ปี	3	5.9
46 - 50 ปี	3	5.9
51 ปี ขึ้นไป	34	66.7
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	7	13.7
ปริญญาโท	41	80.4
ปริญญาเอก	3	5.9
3.1 สาขาวิชา		
การบริหารการศึกษา	39	76.6
การศึกษาปฐมวัย	3	5.9
ภาษาไทย	1	2.0
การศึกษา	1	2.0
การวัดและประเมินผล	1	2.0
วิทยาศาสตร์	1	2.0
ประถมศึกษา	2	4.0
หลักสูตรและการสอน	2	4.0
พลศึกษา	1	2.0
4. ประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา		
1 - 5 ปี	15	29.4
6 - 10 ปี	6	11.8
11 - 15 ปี	4	7.8
16 - 20 ปี	8	15.7

ตารางที่ 13 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลทั่วไปจาก
แบบสอบถาม

รายการ	จำนวนคน (N = 51)	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (ต่อ)		
21 ปี ขึ้นไป	18	35.3
5. การจัดระดับความสำคัญของการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล		
มากที่สุด	38	74.5
มาก	13	25.5
6. แหล่งที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล		
นโยบายต้นสังกัด	39	76.5
เข้าร่วมประชุม/สัมมนา/อบรม	29	56.9
สื่อโทรทัศน์/วิทยุ	28	54.9
เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ	23	45.1
งานวิจัย/เอกสารทางวิชาการ	25	49.0
การศึกษาดูงาน	19	37.3
สื่อสิ่งพิมพ์	28	54.9
อื่นๆ ได้แก่ เอกสารการอบรม และ บุคลากรที่ส่งเข้ารับการอบรม	2	3.9

จากตารางที่ 12 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.2 มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 และ 17.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.9 ผู้บริหารส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 13.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 5.9 โดยจบสาขาวิชาการบริหารการศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 76.6 และ 5.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ สาขาวิชาภาษาไทย การศึกษา การวัดและประเมินผล วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา ทั้ง 5 สาขาวิชา เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.0 มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาระหว่าง 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3 และ 29.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.8 ผู้บริหารจัดระดับความสำคัญของการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 25.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้บริหารได้รับ

ข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากนโยบายต้นสังกัดมากที่สุด รองลงมา คือ จากการเข้าร่วมประชุม สัมมนาและอบรม คิดเป็น ร้อยละ 76.5 และ 56.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เอกสารจากการอบรมและจากบุคลากรที่ส่งเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 3.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน เป็นเพศชาย โดยผู้บริหารจำนวน 2 ใน 6 คน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วน 4 ใน 6 คน เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้บริหารทั้งหมด จบการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป ส่วน 2 ใน 6 คน มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 14 และ 9 ปี ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลทั่วไปของครุอนุบาล เป็นดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของครุอนุบาล จำแนกตามข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวนคน (N = 63)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	63	100
2. อายุ		
26 - 30 ปี	3	4.8
31 - 35 ปี	3	4.8
36 - 40 ปี	6	9.5
41 - 45 ปี	5	7.9
46 ปี ขึ้นไป	46	73.0
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	50	79.4
ปริญญาโท	13	20.6
3.1 สาขาวิชา		
การศึกษาปฐมวัย	34	54.0
การบริหารการศึกษา	7	11.1
พัฒนาการเด็ก	1	1.6
การศึกษา	1	1.6
หลักสูตร	1	1.6
พลศึกษา	2	3.2
ประถมศึกษา	4	6.3

ตารางที่ 14 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลทั่วไปจาก
แบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
3.1 สาขาวิชา (ต่อ)		
สุขศึกษา	2	3.2
ศิลปะ	1	1.6
คหกรรมศาสตร์	3	4.8
นาฏศิลป์	1	1.6
ภาษาไทย	3	4.8
สังคมศึกษา	3	4.8
4. ประสบการณ์สอนในระดับชั้นอนุบาล		
น้อยกว่า 3 ปี	3	4.8
3 - 5 ปี	5	7.9
6 - 8 ปี	2	3.2
9 - 11 ปี	4	6.3
12 - 14 ปี	3	4.8
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	46	73.0
5. ครูประจำชั้นอนุบาล		
อนุบาลปีที่ 1	25	39.7
อนุบาลปีที่ 2	35	55.6
คละอายุ	3	4.8
6. จำนวนเด็กวัยอนุบาลที่ดูแล		
20 - 25 คน	5	7.9
26 - 30 คน	12	19.0
31 - 35 คน	14	22.2
36 - 40 คน	18	28.6
41 - 45 คน	10	15.9
46 คน ขึ้นไป	4	6.3
7. การจัดลำดับความสำคัญของการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล		
มากที่สุด	44	69.8
มาก	14	22.2
ปานกลาง	5	7.9

ตารางที่ 14 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
8. หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น (ต่อ)		
ไม่มี	6	9.5
มี	57	90.5
หัวหน้าระดับสายชั้นอนุบาล	9	14.3
งานธุรการ	9	14.3
งานวิชาการ	26	41.3
งานการเงิน	11	17.5
งานห้องสมุด	4	6.3
งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	18	28.6
งานอาคารสถานที่	8	12.7
อื่นๆ ได้แก่ งานอนามัย งานโภชนาการ	25	39.7
9. แหล่งที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล		
นโยบายต้นสังกัด	24	38.1
เข้าร่วมประชุม/สัมมนา/อบรม	58	92.1
สื่อโทรทัศน์/วิทยุ	40	63.5
สื่อสิ่งพิมพ์	37	58.7
เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ	25	39.7
งานวิจัย/เอกสารทางวิชาการ	18	28.6
การศึกษาดูงาน	18	28.6
อื่นๆ ได้แก่ ผู้ปกครอง และโรงพยาบาล	2	3.2
10. นำความรู้ที่ได้รับไปดำเนินการ		
ประยุกต์ใช้จัดประสบการณ์	60	95.2
ถ่ายทอดให้เพื่อนครู	50	79.4
พูดคุยกับผู้ปกครอง	53	84.1
จัดทำรายงานต่อผู้บังคับบัญชา	30	47.6
เสนอโครงการต่อผู้บังคับบัญชา	24	38.1
จัดทำแผน	16	25.4
สร้างเครือข่าย	9	14.3
อื่นๆ ได้แก่ จัดทำสารสัมพันธ์ให้ความรู้ผู้ปกครองและจัดสัมมนาครูและ ประชุมผู้ปกครอง	3	4.8

จากตารางที่ 14 ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทุกคนเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป รองลงมา มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 และ 9.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และ 31 - 35 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.8 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมา คือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 79.4 และ 20.6 ตามลำดับ โดยจบสาขาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.0 และ 11.1 น้อยที่สุด คือ พัฒนาการเด็ก การศึกษา หลักสูตร ศิลปะ และนาฏศิลป์ ทั้ง 5 สาขาวิชา เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.6 มีประสบการณ์สอนระดับอนุบาล ตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา คือ ระหว่าง 3 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.0 และ 7.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ระหว่าง 6 – 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.2 โดยเป็น ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 มากที่สุด รองลงมา เป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 39.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เป็นครูประจำชั้นอนุบาลที่มีเด็กคล้อยอายุ คิดเป็นร้อยละ 4.8 มีจำนวนเด็กในความดูแลตั้งแต่ 36 – 40 คน มากที่สุด รองลงมา คือ ตั้งแต่ 31 – 35 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และ 22.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ตั้งแต่ 46 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.3 ครูอนุบาลจัดระดับความสำคัญการบริโภคศึกษา สำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 69.9 และ 22.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 7.9 เมื่อพิจารณาด้านหน้าที่ความรับผิดชอบอื่น พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบอื่น คิดเป็นร้อยละ 90.5 โดยรับผิดชอบงานวิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ งานอนามัย โภชนาการ คิดเป็นร้อยละ 41.3 และ 39.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ งานอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 12.7 ครูอนุบาลได้รับข้อมูลการบริโภคศึกษาจากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 92.1 และ 63.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ จากผู้ปกครองและโรงพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 3.2 มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมสัมมนาไปประยุกต์ใช้จัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลมากที่สุด รองลงมา คือ พูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 95.2 และ 84.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ จัดทำสารสัมพันธ์ให้ความรู้ผู้ปกครองและจัดสัมมนาครู และประชุมผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 4.8

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทุกคนเป็นเพศหญิง จำนวน 12 คน เป็นครูอนุบาลประจำชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวนเท่ากัน คือ ชั้นปีละ 6 คน ครูอนุบาล จำนวน 8 ใน 12 คน มีจำนวนเด็กในความดูแลตั้งแต่ 31 – 35 คน ส่วนครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 12 คน มีจำนวนเด็กในความดูแลตั้งแต่ 26 – 30 คน

1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็กอนุบาล เป็นดังนี้

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองเด็กอนุบาล จำแนกตามข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 409)	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	93	22.7
หญิง	316	77.3
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	8	2.0
26 – 30 ปี	56	13.7
31 – 35 ปี	124	30.3
36 – 40 ปี	104	25.4
41 – 45 ปี	67	16.4
46 ปี ขึ้นไป	50	12.2
3. ความสัมพันธ์กับเด็ก		
บิดา	92	22.5
มารดา	289	70.7
อื่นๆ ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย น้า	28	6.8
4. ระดับชั้นอนุบาล		
ชั้นอนุบาลปีที่ 1	171	41.8
ชั้นอนุบาลปีที่ 2	238	58.2
5. วุฒิการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	17	4.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	50	12.2
อนุปริญญา	53	13.0
ปริญญาตรี	242	59.2
ปริญญาโท	40	9.8
อื่นๆ ได้แก่ ปริญญาเอก	7	1.7
6. อาชีพ		
แม่บ้าน หรือ พ่อบ้าน	58	14.2
ค้าขาย – ประกอบธุรกิจส่วนตัว	90	22.0

ตารางที่ 15 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 409)	ร้อยละ
6. อาชีพ (ต่อ)		
รับราชการ	149	36.4
รัฐวิสาหกิจ	19	4.6
รับจ้าง (บริษัทเอกชน)	77	18.8
เกษตรกร/กสิกร	9	2.2
อื่นๆ ได้แก่ ข้าราชการบำนาญ	7	1.7
7. การจัดลำดับความสำคัญของการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล		
มากที่สุด	233	57.0
มาก	139	34.0
ปานกลาง	35	8.6
น้อย	2	0.5

จากตารางที่ 15 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รองลงมา เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.3 และ 22.7 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.3 และ 25.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ มีอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 2 โดยเป็นมารดามากที่สุด รองลงมา เป็นบิดา คิดเป็นร้อยละ 70.7 และ 22.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ปู่ ย่า ตา ยาย และน้ำ คิดเป็นร้อยละ 6.8 ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 รองลงมา เป็นผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 58.2 และ 41.8 ตามลำดับ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด รองลงมา คือ อนุปริญญาศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.2 และ 13 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.7 ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมา คือ ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 36.4 และ 22 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ข้าราชการบำนาญ คิดเป็นร้อยละ 1.7 ผู้ปกครองจัดระดับความสำคัญของการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.0 และ 34.0 ตามลำดับ น้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กอนุบาล พบว่า ผู้ปกครองเด็กอนุบาลส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง รองลงมา เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 83.3 และ 16.7 ตามลำดับ และผู้ปกครอง ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นผู้ปกครองของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 เท่ากัน คิดเป็น ร้อยละ 50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการบริโภคนิสัยสำหรับเด็กวัยอนุบาล

การดำเนินงานการบริโภคนิสัยสำหรับเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล รายละเอียดเป็นดังนี้

2.1 การบริหาร มีองค์ประกอบ 3 งาน ได้แก่ 1) งานนโยบาย วางแผน 2) งานบุคคล และ 3) งานทรัพยากร นำเสนอในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลการบริหารจากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
1) งานนโยบาย วางแผน		
1.1) การจัดทำแผนการบริโภคนิสัย		
ไม่มี	3	5.9
มี โครงการ ดังนี้	48	94.1
การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ	20	39.2
การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า	37	72.5
การเลือกรับข้อมูล ข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์	32	62.7
การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย	37	72.5
การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม	35	68.6
การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า	45	88.2
1.2) นโยบายส่งเสริมการเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ		
ไม่กำหนด	2	3.9
กำหนด	49	96.1
คุณสมบัติร้านค้าในโรงเรียน	45	88.2
ขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ซื้อสินค้านอกรั้วโรงเรียน	41	80.4
ขอความร่วมมือชุมชนจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ	24	47.1

ตารางที่ 16 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการบริหารจาก
แบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
1.2) นโยบายส่งเสริมการเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ (ต่อ)		
ขอความร่วมมือพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนไม่จำหน่ายสินค้ารอบรั้วโรงเรียน	30	58.5
ไม่รับการอุดหนุน หรือการจัดกิจกรรมจากผู้อุปถัมภ์ที่มีโฆษณาแฝง	26	51.0
1.3) นโยบายการส่งเสริมการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องอนามัยและมีคุณค่า (ต่อ)		
ไม่กำหนด	8.3	2.0
กำหนด	50	98.0
จัดอาหารว่างที่มีประโยชน์ เช่น ผลไม้	43	84.3
จัดให้ดื่มนมจืด	48	94.1
จัดอาหารกลางวันมีส่วนประกอบผักทุกวัน	44	86.3
จัดอาหารกลางวันที่มีรสไม่จัด	40	78.4
จัดจำหน่ายอาหารเช้า	22	43.1
ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เด็กรับประทาน		
อาหารรสจัด	34	66.7
ไม่รับการสนับสนุนหรือการจัดกิจกรรมจากผู้ผลิตอาหาร		
ขนมกรุบกรอบ เครื่องดื่มรสหวานจัด	32	62.7
1.4) นโยบายการส่งเสริมการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์		
ไม่กำหนด	2	3.9
กำหนด	49	96.1
ขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่ให้นำเครื่องมีสื่อสารมาโรงเรียน	39	76.5
ขอความร่วมมือร้านเกมในชุมชนไม่อนุญาตให้เด็กวัยอนุบาล		
เข้าใช้บริการ	24	47.1
ให้ครูใช้วีซีดี รายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ เนื้อหาเหมาะสมกับวัย	41	80.4
ให้ครูใช้วีซีดี โทรทัศน์ เพื่อประกอบการจัดประสบการณ์	35	68.6
กำหนดระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาไม่เกิน		
30 นาทีต่อวัน	17	33.1
สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไรเพื่อให้ความรู้		
การเท่าทันสื่อ	18	35.3
อื่นๆ ได้แก่ โทรทัศน์วงจรปิดในโรงเรียน	3	5.9
1.5) นโยบายส่งเสริมการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย		
กำหนด	51	100.0

ตารางที่ 16 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการบริหาร
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
1.5) นโยบายส่งเสริมการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย (ต่อ)		
จัดเครื่องเล่นสนามที่ได้มาตรฐาน	43	84.3
ระบุคุณสมบัติของวัสดุ สี ของเล่นปลอดภัย	48	94.1
จัดเก็บผลิตภัณฑ์น้ำยา ยา สารเคมี ไว้ในที่ที่เหมาะสม ห่างจากมือเด็ก	45	88.2
มีป้าย สัญลักษณ์ คำเตือนเกี่ยวกับ ความปลอดภัย อันตราย	31	60.8
เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้	33	64.7
1.6) นโยบายส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม		
กำหนด	51	100
ออมเงินกับโรงเรียน	39	76.5
ไม่ให้เด็กนำเงินมาโรงเรียน	32	62.7
หน่วยงานภายนอกจัดกิจกรรม หรือให้ความรู้	30	58.8
1.7) นโยบายส่งเสริมการใช้และดูแลรักษาทรัพยากร		
ไม่กำหนด	1	2.0
กำหนด	50	98.0
จัดภาชนะเพื่อแยกเศษอาหาร	40	78.4
จัดให้มีที่ทิ้งขยะและแยกขยะ	45	88.2
ติดป้ายคัดแยกขยะ และทิ้งขยะถูกที่	24	47.1
รณรงค์ใช้ถ้วย ถังพลาสติก โฟม	21	41.2
รณรงค์รับประทานอาหาร พอประมาณ	49	96.1
อื่นๆ ได้แก่ กิจกรรม 3R (Reduce Reuse Recycle)	2	3.9
1.8) การกำหนดนิสัยที่สอดคล้องกับปัญหาเด็ก		
เด็กมีน้ำหนักร้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	26	51.0
เด็กมีน้ำหนักเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	43	84.3
เด็กติดเกม	12	23.5
เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมตามสื่อ	15	29.4
เด็กขาดสารอาหาร	11	21.6
เด็กติดอาหาร เครื่องดื่ม รสหวาน	19	37.3
เด็กติดขนมกรุบกรอบ	28	54.9
เด็กซื้อขนมเพื่อต้องการของแถม	25	49.0
เด็กรับประทานทิ้งขว้าง	31	60.8

ตารางที่ 16 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการบริหาร
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
1.8) การกำหนดวิสัยทัศน์สอดคล้องกับปัญหาเด็ก (ต่อ)		
เด็กบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย	25	49.0
เด็กไม่รู้คุณค่าการใช้ทรัพยากร	23	45.1
เด็กบาดเจ็บ เจ็บป่วยจากการสัมผัส สารเคมีอันตราย	7	13.7
1.9) ความคาดหวังพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลในอีก 3 ปี ข้างหน้า		
ฉลาดกิน ฉลาดใช้ ฉลาดเลือก	46	90.2
บริโภคอย่างรู้คุณค่า	44	86.3
สุขภาพะทางกาย	45	88.2
รู้เท่าทันสื่อ	37	72.5
ประหยัด อดออม	44	86.3
รักษาสິงแวดล้อม	43	84.3
1.10) การกำหนดวิธีการดำเนินงาน		
ไม่กำหนด	2	3.9
กำหนด	49	96.1
ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	42	82.4
ระยะเวลาในการดำเนินงาน	37	72.5
ผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรม	43	84.3
ระยะเวลาในการติดตาม ตรวจสอบ	38	74.5
2) งานบุคคล		
2.1) การมอบหมายผู้ดูแลแผนงาน		
ผู้บริหาร	22	43.1
คณะกรรมการสถานศึกษา	8	15.7
จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ	19	37.3
ฝ่ายวิชาการ	15	29.2
หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	44	86.3
ครูประจำชั้นอนุบาล	47	92.2
อื่นๆ ได้แก่ หัวหน้างานโภชนาการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ครูพี่เลี้ยง	2	16.7
2.2) การฝึกอบรม ความรู้ ความเข้าใจ		
ไม่จัด		
มีการจัด	51	100

ตารางที่ 16 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการบริหาร
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N =51)	ร้อยละ
2.2) การฝึกอบรม ความรู้ ความเข้าใจ (ต่อ)		
อบรมภายในโรงเรียน	36	70.6
อบรมภายนอกโรงเรียน	14	27.5
ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้	38	74.5
เชิญวิทยากรให้ความรู้	23	45.1
ศึกษาดูงานนอกโรงเรียน	26	51.0
ให้ศึกษาจากสื่อออนไลน์	23	45.1
อื่นๆ ได้แก่ ระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม	1	2.0
3) งานทรัพยากร		
3.1) การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน		
มีการจัด	51	100.0
สถานที่รับประทานอาหาร โรงครัวและที่จำหน่ายอาหารถูกสุขอนามัย	41	80.4
สนามเด็กเล่นเฉพาะเด็กวัยอนุบาล	46	90.2
ติดป้ายสัญลักษณ์ คำเตือน เกี่ยวกับความปลอดภัย อันตราย	26	51.0
แบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน พื้นที่อันตราย พื้นที่เล่น	25	49.0
พื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้	29	59.6
พัฒนาพื้นที่สีเขียว ตกแต่งให้ร่มรื่น	38	74.5
อาคารเรียน โรงอาหาร แสงสว่างส่องผ่าน	35	68.6
ห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน	29	56.5
แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกตามแผน	31	60.8
อื่นๆ ได้แก่ ดูแลสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ	1	2.0
3.2) แหล่งงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน		
งบรายหัว	45	88.2
งบอุดหนุนเรียนฟรี	23	45.1
เงินบริจาค	28	54.9
ขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	18	35.3
อื่นๆ ได้แก่ สมาคมผู้ปกครอง งบสวัสดิการของสถานศึกษา	3	5.9
3.3) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน		
ร้อยละ 10	13	25.5
ร้อยละ 20	9	17.6

ตารางที่ 16 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการบริหาร
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N =51)	ร้อยละ
3.3) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน (ต่อ)		
ร้อยละ 30	8	15.7
อื่นๆ ได้แก่ ตามที่จ่ายจริง	20	39.2

จากตารางที่ 16 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้านการบริหาร ประกอบด้วยประเด็นหลัก 3 ประเด็น ได้แก่ งานนโยบาย วางแผน งานบุคคล และงานทรัพยากร มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) งานนโยบาย ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแผน การกำหนดวิสัยทัศน์ และการกำหนดวิธีการดำเนินงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคนิสัยสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 94.1 และมีกำหนดวิธีการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 96.1 รายละเอียดในแต่ละประเด็นย่อย ดังนี้

1.1) การจัดทำแผน พบว่า ผู้บริหารมีการจัดทำแผนในสาระการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 สาระเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 62.7 เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบของนโยบายการส่งเสริมการบริโภคนิสัยสำหรับเด็กวัยอนุบาลตาม 6 สาระ มีรายละเอียด ดังนี้

(1) การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดคุณสมบัติของร้านค้ามากที่สุด รองลงมา คือ การขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ซื้อสินค้านอกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 80.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การขอความร่วมมือชุมชนจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 47.1

(2) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดให้เด็กวัยอนุบาลได้ดื่มนมจืดมากที่สุด รองลงมา คือ การกำหนดให้จัดอาหารกลางวันที่มีส่วนประกอบของผักทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 94.1 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การจัดจำหน่ายอาหารเช้า คิดเป็นร้อยละ 43.1

(3) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูใช้วีซีดี รายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ เนื้อหาเหมาะสมกับวัยมากที่สุด รองลงมา คือ ขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่ให้นำเครื่องมือนำสื่อสารมาโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 76.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การประชุมชั้นเรียนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิดในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.9

(4) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดคุณสมบัติของวัสดุ สื่อ ของเล่นที่ปลอดภัยมากที่สุด รองลงมา คือ การกำหนดให้จัดเก็บผลิตภัณฑ์น้ำยา สารเคมี ไว้ในที่ที่เหมาะสมและให้พ้นจากมือเด็ก คิดเป็นร้อยละ 94.1 และ 88.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การกำหนดให้ มีป้าย สัญลักษณ์ คำเตือนเกี่ยวกับ ความปลอดภัย อันตราย คิดเป็นร้อยละ 60.8

(5) การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม พบว่า ผู้บริหารกำหนดให้เด็กวัยอนุบาลออมเงินกับโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่ให้นำเงินมาโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.5 และ 62.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ กำหนดให้หน่วยงานภายนอกจัดกิจกรรมหรือให้ความรู้กับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 58.8

(6) การส่งเสริมการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการรณรงค์รับประทานอาหารพอประมาณมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดให้มีที่ทิ้งขยะและแยกขยะเพียงพอ และเป็นที่เป็นทาง คิดเป็นร้อยละ 96.1 และ 88.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ กิจกรรม 3R (Reduce Reuse Recycle) คิดเป็นร้อยละ 3.9

1.2) การกำหนดวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์การดำเนินงานสอดคล้องกับปัญหาเด็กมีน้ำหนักเกินเกณฑ์มากที่สุด รองลงมา คือ เด็กรับประทานทิ้งขว้าง คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 60.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เด็กบาดเจ็บ เจ็บป่วยจากการสัมผัสสารเคมีอันตราย คิดเป็นร้อยละ 13.7 ทั้งนี้ ผู้บริหารมีความคาดหวังต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลให้เป็นผู้ฉลาดกิน ฉลาดใช้ ฉลาดเลือก มากที่สุด รองลงมา คือ มีสุขภาวะทางกาย คิดเป็นร้อยละ 90.2 และ 88.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การรู้เท่าทันสื่อ คิดเป็นร้อยละ 72.5

1.3) การกำหนดวิธีการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการดำเนินงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ/ กิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 82.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ระยะเวลาในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน มีการประชุมจัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดวิธีการดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยพิจารณาแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา และครูอนุบาลทั้งหมด ในช่วงระหว่างปิดภาคการศึกษา

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทุกโรง มีการจัดโครงการ ส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยโรงเรียนแกนนำ จำนวน 5 ใน 6 โรง จัดทำโครงการ ใน 3 สาระ ได้แก่ 1) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า 2) การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และ 3) การใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินอย่างรู้คุณค่า โรงเรียนแกนนำ จำนวน 4 ใน 6 โรง มีการจัดทำแผนใน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ และ 2) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

2) งานบุคคล ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ บทบาทหน้าที่บุคลากร และการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแลแผนงานการบริโภคศึกษา และผู้บริหารทั้งหมดจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้แก่บุคลากร ด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนมากที่สุด มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นย่อย ดังนี้

2.1) บทบาทหน้าที่บุคลากร พบว่า ผู้บริหารมอบหมายให้ครูประจำชั้นอนุบาล เป็นผู้ดูแลแผนงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลมากที่สุด รองลงมา คือ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.7

2.2) การพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ด้วยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้มากที่สุด รองลงมา คือ การจัดอบรมภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 70.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม คิดเป็นร้อยละ 2.0

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ภายในสถานศึกษาและใช้เกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงตามความถนัดและความสนใจเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานภายนอกสถานศึกษา

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทั้งหมด 6 โรง มีการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพครูอนุบาล โดยจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมภายในโรงเรียนและทัศนศึกษาดูงานนอกสถานศึกษา

3) งานทรัพยากร ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ สิ่งแวดล้อม และการเงินและงบประมาณ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานมากที่สุด รายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็นย่อย ดังนี้

3.1) สิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นไว้ให้เด็กโดยเฉพาะมากที่สุด รองลงมา คือ จัดสถานที่รับประทานอาหารโรงครัว และที่จำหน่ายอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 90.2 และ 80.4 น้อยที่สุด คือ ดูแลสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 2.0

3.2) การเงินและงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารใช้งบรายหัวในการดำเนินงาน มากที่สุด รองลงมา คือ เงินบริจาค คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 54.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เงินจากสมาคมผู้ปกครองและบสวัสดิการของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.9 ทั้งนี้ ผู้บริหาร จัดสรรงบประมาณตามที่ยั่งยืนมากที่สุด รองลงมา คือ จัดสรรร้อยละ 10 ของงบประมาณ ประจำปี คิดเป็นร้อยละ 39.2 และ 25.5 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ จัดสรรร้อยละ 30 ของ งบประมาณประจำปี คิดเป็นร้อยละ 15.7

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 2 ใน 6 คน พึงพอใจ กับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วน 4 ใน 6 คน ต้องการปรับปรุงสนามเด็กเล่นพื้นที่ใน โรงเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนใช้สอยเอื้อต่อการจัดกิจกรรมและเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจน ต้องการตกแต่งภูมิทัศน์ให้สวยงาม ส่วนการรณรงค์ให้ใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัดยังไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ และผู้บริหารทั้ง 6 คน ให้ข้อมูลว่า มีการจัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินงาน โดยใช้งบรายหัวและขอรับบริจาคจากหน่วยงานภายนอก

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำจำนวน 4 ใน 6 โรงเรียน มีการจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้สวยงาม ปรับปรุงพื้นที่สนามเด็กเล่นของ เด็กอนุบาล โดยโรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรงเรียนงบประมาณรายจ่าย แหล่งที่มาของงบประมาณ และตั้งวงเงินค่าใช้จ่ายของวัสดุอุปกรณ์ ไว้ในแต่ละโครงการ/กิจกรรม

2.2 การนำไปปฏิบัติ มีองค์ประกอบ 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์การบริโภค ศึกษา 2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล และ 3) การประสานความร่วมมือระหว่าง บ้าน โรงเรียนและชุมชน นำเสนอในตารางที่ 17 – 21

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นเนื้อหาสาระ
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
1) การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา		
1.1) แหล่งข้อมูล เอกสารพิจารณาประกอบการจัดประสบการณ์		
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546	55	87.3
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	23	36.5
หลักสูตรสถานศึกษา	46	73.0
สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ งานวิจัย	48	76.2
เว็บไซต์	24	38.1
อื่นๆ ได้แก่ เอกสารจากการเข้าร่วมอบรม	6	9.5
1.2) แนวทางการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา		
จัดตามความสนใจของเด็ก	50	79.4
จัดตามลำดับความสำคัญและวัตถุประสงค์	26	41.3
จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	45	71.4
จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	40	63.5
จัดประสบการณ์ผ่านกิจวัตรประจำวัน	53	84.1
จัดสาระการบริโภคศึกษานบูรณาการ กับสาระอื่น	34	55.8
จัดให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ชุมชน	27	42.9
1.3) การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา		
ไม่มี	13	20.6
มี	50	79.4
ทำโดยลำพัง	8	12.7
ทำร่วมกับเพื่อนครูอนุบาล	20	31.7
ทำร่วมกับเพื่อนครูอนุบาลและ หัวหน้าระดับชั้น	11	17.5
ทำร่วมกับเพื่อนครูอนุบาลหัวหน้าระดับชั้น และฝ่ายวิชาการ	30	47.6
1.4) การคัดเลือกเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษา		
เลือกจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก	47	74.6
เลือกจากประโยชน์ที่เด็กนำไปปฏิบัติได้	58	92.1
เลือกตามความสนใจของเด็ก	45	71.4
เลือกจากปริมาณเนื้อหาสาระกับระยะเวลา	21	33.0
เลือกจากความต้องการของผู้ปกครอง	13	20.6
เลือกจากความพร้อมของโรงเรียน/บุคลากร	13	20.6

ตารางที่ 17 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นเนื้อหาสาระ
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
1.5) การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ		
ไม่จัด	7	11.1
มีการจัดประสบการณ์	56	88.9
สถานที่ซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ เช่น ตลาด ร้านตัดผม	43	68.3
การละเล่น ของเล่น และเกมต่างๆ	48	76.2
การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น เช่น การดูบรรจุหีบห่อ ดูฉลาก	36	57.1
กระบวนการซื้อสินค้า การดู การตัดสินใจ การเลือกและการจ่ายเงิน	29	46.0
1.6) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า		
มีการจัดประสบการณ์	63	100.0
อาหารหลัก 5 หมู่	58	92.1
อาหารที่มีและไม่มีประโยชน์	62	98.4
การรับประทานอาหารอย่างพอประมาณ	60	95.2
แหล่งที่มาของอาหารประเภทต่างๆ	51	81.0
1.7) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์		
ไม่จัด	9	14.3
มีการจัดประสบการณ์	54	85.7
การเลือกบริโภคสื่อ	44	69.8
การรู้เท่าทันสื่อ	37	58.7
การใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างถูกวิธี	44	69.8
การเลือกใช้สื่อที่มีประโยชน์	47	74.6
1.8) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย		
ไม่จัด	1	1.6
มีการจัดประสบการณ์	62	98.4
รู้จักการขอความช่วยเหลือ	51	81.0
รู้จักการเล่นของเล่นอย่างถูกวิธี ไม่นำเข้าปาก ไม่ขว้างปา	60	95.2
รู้จักสัญลักษณ์อันตรายบนผลิตภัณฑ์ เช่น สัญลักษณ์กะโหลกไขว้	46	73.0
รู้จักการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยเมื่อพบ ป้ายหรือสัญลักษณ์ อันตราย	44	69.8
1.9) การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม		
มีการจัดประสบการณ์	63	100.0
รู้จักวิธีการเก็บเงินให้ปลอดภัย	41	65.1

ตารางที่ 17 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นเนื้อหาสาระ
จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
1.9) การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม (ต่อ)		
รู้จักวิธีการเก็บออม เช่น การหยอดกระปุก	62	98.4
รู้จักการไม่ใช้เงินจนหมด	38	60.3
รู้จักมูลค่าของเงิน เช่น 1 บาท 5 บาท	50	79.4
1.10) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า		
มีการจัดประสบการณ์	63	100.0
การประหยัดการใช้น้ำ ไฟฟ้า กระดาษ	62	98.4
การนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ	51	81.0
การนำวัสดุที่ใช้แล้วมาแปรรูป	48	76.2
การรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกต้นไม้	61	96.8

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

รายการ	การเลือก ซื้อสินค้า ของเล่น และ บริการ	การเลือก รับประทานอาหาร ที่ถูกสุข อนามัย	การเลือก รับข้อมูล ข่าวสาร จาก โฆษณา	การปฏิบัติ ตนให้ ปลอดภัย	การใช้ จ่ายอย่าง ประหยัด	การใช้และ ดูแลรักษา ทรัพยากร อย่างรู้ คุณค่า
	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
การสาธิต	33.3 (21)	85.7 (54)	38.1 (34)	55.6 (35)	36.5 (23)	50.8 (32)
การสนทนา	84.1 (53)	49.2 (31)	77.8 (49)	90.5 (57)	73.0 (46)	85.7 (54)
การเล่นบทบาทสมมติ	69.8 (44)	58.7 (37)	44.0 (28)	61.9 (39)	50.8 (32)	41.3 (26)
การทดลอง	23.8 (15)	49.2 (31)	31.7 (20)	33.3 (21)	22.2 (14)	27.0 (17)
การไปทัศนศึกษา	42.9 (27)	34.9 (22)	30.2 (19)	36.5 (23)	15.9 (10)	38.1 (24)
การใช้เกม	31.7 (20)	33.3 (21)	31.7 (20)	41.3 (26)	25.4 (16)	25.4 (16)
สถานการณ์จำลอง	42.9 (27)	34.9 (22)	25.4 (16)	49.2 (31)	36.5 (23)	31.7 (20)
ลงมือปฏิบัติ	50.8 (32)	82.5 (52)	58.7 (37)	60.3 (38)	71.4 (45)	79.4 (50)
เชิญวิทยากร	19.0 (12)	31.7 (20)	23.8 (15)	31.7 (20)	17.5 (11)	19.0 (12)

ตารางที่ 18 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

รายการ	การเลือก ซื้อสินค้า ของเล่น และ บริการ	การเลือก รับประทาน อาหาร ที่ถูกสุข อนามัย	การเลือก รับข้อมูล ข่าวสาร จาก โฆษณา	การปฏิบัติ ตนให้ ปลอดภัย	การใช้ จ่ายอย่าง ประหยัด	การใช้และ ดูแลรักษา ทรัพยากร อย่างรู้ คุณค่า
	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)	ร้อยละ (N = 63)
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)						
การสำรวจ	25.4 (16)	23.8 (15)	20.6 (13)	27.0 (17)	23.8 (15)	33.3 (21)
3) การเลือกใช้สื่อการสอนสำหรับการจัดประสบการณ์						
หนังสือนิทาน	82.5 (52)	92.1 (58)	68.3 (43)	88.9 (56)	88.9 (56)	84.1 (53)
หุ่นมือ	28.6 (18)	39.7 (25)	30.2 (19)	42.9 (27)	33.3 (21)	31.7 (20)
โทรทัศน์	44.4 (28)	54.0 (34)	54.0 (34)	58.7 (37)	38.1 (24)	39.7 (25)
วิทยุ	6.3 (4)	6.3 (4)	6.3 (4)	15.9 (10)	12.7 (8)	11.1 (7)
คอมพิวเตอร์	34.9 (22)	39.7 (25)	39.7 (25)	41.3 (26)	25.4 (16)	41.3 (26)
วีดิทัศน์	23.8 (15)	36.5 (23)	36.5 (23)	38.1 (24)	30.2 (19)	34.9 (22)
เพลง	54.0 (34)	79.4 (50)	79.4 (50)	74.6 (47)	66.7 (42)	76.2 (48)
คำคล้องจอง บทกลอน	54.0 (34)	74.0 (46)	74.0 (46)	73.0 (46)	68.3 (43)	65.1 (41)
การจัดนิทรรศการ	38.1 (24)	41.3 (26)	41.3 (26)	31.7 (20)	22.2 (14)	34.9 (22)
แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	61.9 (39)	57.1 (36)	57.1 (36)	52.4 (33)	39.7 (25)	65.1 (41)
แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	41.3 (26)	34.9 (22)	34.9 (22)	42.9 (27)	27.0 (17)	34.9 (22)
อื่นๆ หนังสือพิมพ์	3.2 (2)	-	3.2 (2)	1.6 (1)	3.2 (2)	-

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
2.1) การสอดแทรกเนื้อหาการบริโภคศึกษา		
กิจกรรมสร้างสรรค์	50	74.9
กิจกรรมเสรี	35	55.6
กิจกรรมเคลื่อนไหว	36	57.1
กิจกรรมเสริมประสบการณ์	62	98.4

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูล
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
2.1) การสอดแทรกเนื้อหาการบริโภคศึกษา (ต่อ)		
กิจกรรมเกมการศึกษา	41	65.1
กิจกรรมกลางแจ้ง	29	46.0
กิจกรรมเข้าแถวตอนเช้า	31	49.2
กิจวัตรประจำวัน	59	93.7
อื่นๆ ได้แก่ กิจกรรมประชุมชั้นเรียนและโทรทัศน์วงจรปิด	2	3.2
3) สื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม		
3.1) แนวทางการคัดเลือกสื่อการสอน		
สอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์	55	87.3
เหมาะสมกับวัย	58	92.1
ความปลอดภัย	59	93.7
ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	39	61.9
สื่อที่พบเห็นและเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	57	90.5
3.2) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน		
ไม่มี	26	41.3
มี	37	58.7
จัดศูนย์การเรียนรู้ในหน่วย	22	34.9
จัดมุมการบริโภคศึกษาไว้เฉพาะ	19	30.2
อื่นๆ ได้แก่ จัดโดยสอดแทรกในหน่วยอื่น	3	4.8
3.3) การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน		
ไม่มี	9	14.3
มี	54	85.7
จัดบอร์ดให้ความรู้	32	50.8
ติดป้ายรณรงค์	50	79.4
จัดทำแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์	30	47.6
อื่นๆ ได้แก่ ร้านค้าที่ขายสินค้าคุณภาพ	1	1.6

จากตารางที่ 17 - 19 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้านการนำไปปฏิบัติ ในประเด็น
การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม ข้อมูลจากแบบสอบถามครู อนุบาล โดยภาพรวม พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระที่จัดมากที่สุด 3 สาระ ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิธีการสนทนามากที่สุด สอดแทรกเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษา ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ นอกจากนี้ พบว่า ครูอนุบาลใช้นิทานเป็นสื่อการสอนมากที่สุด โดยจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับการบริโภคศึกษารายละเอียด ในแต่ละประเด็นย่อย ดังนี้

1.1) เนื้อหาสาระ พบว่า ครูอนุบาลนำข้อมูลมาพิจารณาประกอบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ งานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 87.3 และ 76.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เอกสารจากการเข้าร่วมอบรม คิดเป็นร้อยละ 9.5 ครูอนุบาลมีแนวทางการจัดประสบการณ์ผ่าน กิจกรรมประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ จัดตามความสนใจของเด็ก คิดเป็น ร้อยละ 84.1 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ จัดให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ร่วมกับเพื่อนครูอนุบาล หัวหน้าระดับชั้น และฝ่ายวิชาการ มากที่สุด รองลงมา คือ ทำแผนการจัดประสบการณ์ร่วมกับเพื่อนครูอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 47.6 และ 31.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ทำแผนการจัดประสบการณ์โดยลำพัง คิดเป็นร้อยละ 12.7 เนื้อหาสาระที่เลือกคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด รองลงมา คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก คิดเป็น ร้อยละ 92.1 และ 74.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ปริมาณเนื้อหาสาระกับ ระยะเวลา คิดเป็นร้อยละ 33 เมื่อพิจารณาการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาตาม 6 เนื้อหา สาระ มีรายละเอียดในแต่ละสาระ ดังนี้

(1) การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ พบว่า ครูอนุบาลจัด ประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 88.9 โดยสอนให้เด็กรู้จักการละเล่น ของเล่นและเกมต่างๆ มากที่สุด รองลงมา คือ รู้จักสถานที่ ซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ คิดเป็นร้อยละ 76.2 และ 68.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ รู้จักกระบวนการซื้อสินค้า การดู การเลือก การตัดสินใจ และการจ่ายเงิน คิดเป็น ร้อยละ 46.0

(2) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า พบว่า ครูอนุบาลจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสอนให้เด็กรู้จักอาหารที่มีและไม่มีประโยชน์ มากที่สุด รองลงมา คือ รู้จักการรับประทานอาหารอย่างพอประมาณ ไม่ทิ้งขว้าง คิดเป็น ร้อยละ 98.4 และ 95.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ แหล่งที่มาของอาหารประเภทต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 81

(3) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ครูอนุบาลจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 85.7 โดยสอนให้เด็กรู้จักการเลือกใช้สื่อที่มีประโยชน์ เช่น การอ่านหนังสือนิทานกับการดูรายการโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ รู้จักเลือกบริโภคสื่ออย่างเหมาะสมตามวัย และ การใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างถูกวิธี ทั้ง 2 สาระเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 74.6 และ 69.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ รู้เท่าทันสื่อโฆษณาชวนเชื่อ การวิเคราะห์ทัศนโทษของสินค้าและบริการที่นำเสนอผ่านสื่อ คิดเป็นร้อยละ 58.7

(4) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย พบว่า ครูอนุบาลจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 98.4 โดยสอนให้เด็กรู้จักการเล่นของอย่างถูกวิธีมากที่สุด รองลงมา คือ รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อต้องการความช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 95.2 และ 81 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ รู้จักปฏิบัติตนให้ปลอดภัยเมื่อพบภัย หรือ สัญลักษณ์อันตราย เช่น สัญลักษณ์กะโหลกไขว้ วัตถุไวไฟ คิดเป็นร้อยละ 69.8

(5) การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม พบว่า ครูอนุบาลทั้งหมดจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสอนให้เด็กรู้จักวิธีการเก็บออม เช่น การหยอดกระปุกมากที่สุด รองลงมา คือ รู้จักมูลค่าของเงิน เช่น เหรียญ 1, 5 และ 10 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.4 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ รู้จักการไม่ใช้เงินจนหมด คิดเป็นร้อยละ 60.3

(6) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า พบว่า ครูอนุบาลจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสอนให้เด็กรู้จักวิธีการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า กระดาษ มากที่สุด รองลงมา คือ รู้จักวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ ทิ้งขยะถูกที่ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 98.4 และ 96.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ รู้จักวิธีการนำวัสดุที่ใช้แล้วมาแปรรูปและนำไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 76.2

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 10 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษามีความสำคัญต่อเด็กวัยอนุบาลเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วน 2 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า จัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาตามนโยบายของต้นสังกัด และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ครูอนุบาลทั้ง 12 คน มีการจัดประสบการณ์บริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลทั้ง 6 สาระ ได้แก่ 1) การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ 2) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณค่า 3) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ 4) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย 5) การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และ 6) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลใน 4 สาระ ได้แก่ 1) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า 2) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณาสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ 3) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย และ 4) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีสนทนามากที่สุดในการจัดประสบการณ์ รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 76.7 และ 67.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เชิญวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 23.8 โดยสอดคล้องเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาไว้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์มากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 98.4 และ 93.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ กิจกรรมประชุมชั้นเรียนผ่านโทรทัศน์วงจรปิด คิดเป็นร้อยละ 3.2 รายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละสาระการบริโภคศึกษา เป็นดังนี้

(1) การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนามากที่สุด รองลงมา คือ การเล่นเกมทบทวน คัดเป็นร้อยละ 84.1 และ 69.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เชิญวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 19.0

(2) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสาธิตมากที่สุด รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 85.7 และ 82.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การสำรวจ คิดเป็นร้อยละ 23.8

(3) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนามากที่สุด รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 77.8 และ 58.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การสำรวจ คิดเป็นร้อยละ 20.6

(4) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนา มากที่สุด รองลงมา คือ การเล่นเกมทบทวน คัดเป็นร้อยละ 90.5 และ 61.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การสำรวจ คิดเป็นร้อยละ 27

(5) การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนามากที่สุด รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 73 และ 71.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การไปทัศนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.9

(6) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนามากที่สุด รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 85.7 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เชิญวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 19

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า วิธีการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการสนทนา เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การบริโภคศึกษา และครูอนุบาลทั้งหมดให้ข้อมูลตรงกันว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาไว้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 2 ใน 6 คน สอดแทรกเนื้อหาสาระการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ในกิจกรรมประชุมชั้นเรียนในช่วงเช้า โดยใช้วิธีการสนทนา ครูอนุบาลทั้ง 6 คน สอดแทรกเนื้อหาการบริโภคศึกษาในสาระ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่าในช่วงรับประทานอาหารว่าง จัดให้ดื่มนมรสจืดเป็นอาหารว่าง

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า ครูอนุบาลระบุวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละสาระ ดังนี้

(1) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมโดยวิธีการลงมือปฏิบัติ เชิญวิทยากร ครูอนุบาล จำนวน 2 ใน 6 คน จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการไปทัศนศึกษาและการเล่นบทบาทสมมติ

(2) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ครูอนุบาลทั้ง 6 คนจัดกิจกรรมโดยวิธีการสนทนา

(3) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการสนทนาและการลงมือปฏิบัติ

(4) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมโดยวิธีการสนทนาและการลงมือปฏิบัติ

ภาพที่ 1 การสอดแทรกเนื้อหาสาระการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ครูอนุบาลให้เด็กวัยอนุบาลคัดเลือกข่าวกับผู้ปกครองและออกมานำเสนอที่หน้าชั้นเรียน ในกิจกรรมประชุมชั้นเรียน

ภาพที่ 2 การสอดแทรกสาระการเรียนรู้การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า
ครูอนุบาลพูดคุยขณะตักอาหารกลางวันให้เด็กวัยอนุบาล
ในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน

ภาพที่ 3 การสอดแทรกสาระการใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
ครูอนุบาลจัดเตรียมกระดาษที่ใช้แล้ว 1 ด้าน ให้เด็กนำมาใช้วาดรูป ระบายสี
ในกิจกรรมสร้างสรรค์

1.3) สื่อการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า สื่อที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ เพลง คิดเป็นร้อยละ 84.1 และ 71.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยมีแนวทางการคัดเลือกสื่อที่คำนึงถึงความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อที่เหมาะสมกับวัย คิดเป็นร้อยละ 93.7 และ 92.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ สื่อที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.9 รายละเอียดสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละสาระ เป็นดังนี้

(1) การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ พบว่า สื่อที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.5 และ 61.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 3.2

(2) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า พบว่า สื่อที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ เพลง คิดเป็นร้อยละ 92.1 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ วิทย์ คิดเป็นร้อยละ 6.3

(3) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า สื่อการสอนที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ เพลง รองลงมา คือ คำคล้องจอง บทกลอน คิดเป็นร้อยละ 79.4 และ 74.0 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 3.2

(4) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย พบว่า สื่อที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ เพลง คิดเป็นร้อยละ 88.9 และ 74.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 1.6

(5) การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม พบว่า สื่อที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ คำคล้องจอง บทกลอน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และ 68.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 3.2

(6) การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า พบว่า สื่อที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ เพลง คิดเป็นร้อยละ 84.1 และ 76.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ วิทย์ คิดเป็นร้อยละ 11.1

การจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับการบริโภคศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.7 และ 85.7 ตามลำดับ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โดยจัดศูนย์การเรียนรู้การบริโภคศึกษา ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการบริโภคศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือ จัดมุมการบริโภคศึกษาไว้เฉพาะ โดยสับเปลี่ยนอุปกรณ์ ของเล่นในมุมอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 34.9 และ 30.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ สอดแทรกในหน่วยอื่น คิดเป็นร้อยละ 4.8 ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก

ห้องเรียน มีการติดป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการบริโภคศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือ จัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษา คิดเป็นร้อยละ 79.4 และ 50.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ จัดให้มีร้านค้าที่ขายสินค้าคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน จัดหาและใช้สื่อของจริง สื่อการสอนที่สามารถจัดหาได้จากท้องถิ่น ชีวิตประจำวันและสิ่งของใกล้ตัว ครูอนุบาลจำนวน 8 ใน 12 มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนโดยจัดมุมตามหน่วยการเรียนรู้และติดป้ายนิเทศ ส่วนครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 12 คน มีการจัดทำบอร์ดตามหน่วยการเรียนรู้ไว้ที่หน้าห้อง

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 2 ใน 6 คน เลือกใช้โทรทัศน์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการเล็กรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ และครูอนุบาลทั้งหมด 6 คน ประดิษฐ์สื่อจากเศษวัสดุ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสาระการใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาล จำนวน 5 ใน 6 คน มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับสาระการใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เช่น การจัดภาชนะสำหรับคัดแยกเศษอาหาร จัดแหล่งเรียนรู้สำหรับการปลูกต้นไม้ โดยมีพื้นที่สำหรับแปลงปลูกพืชผักสวนครัว

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรงเรียน มีการกำหนดคุณสมบัติของสื่อการสอนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นให้ใช้สื่อของจริง สื่อจากธรรมชาติ สื่อเทคโนโลยี สื่อจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปลอดภัยและหาได้ง่ายจากท้องถิ่น กำหนดให้มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน โดยตกแต่ง ปลูกไม้ประดับ จัดสวนหย่อม แปลงปลูกผัก สวนพรรณไม้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และจัดเครื่องเล่นสนามเฉพาะไว้ให้เด็กวัยอนุบาล

ภาพที่ 4 การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การเลือกใช้สื่อการสอนโทรทัศน์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพที่ 5 การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าครูประดิษฐ์สื่อการสอนจากเศษวัสดุ

ภาพที่ 6 การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

ครูอนุบาลจัดเตรียมภาชนะสำหรับคัดแยกเศษอาหาร และอุปกรณ์สำหรับการรับประทานอาหาร

ภาพที่ 7 การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

ครูอนุบาลจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยจัดบริเวณสำหรับปลูกพืชผักสวนครัว

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการจัดกิจกรรมพิเศษ
ส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
2. การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
1) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
ไม่จัด	4	6.3
มี โดยจัดกิจกรรม	59	93.7
การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ	36	57.1
การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า	59	93.7
การเลือกรับข้อมูล ข่าวสารจากโฆษณา	29	46.0
การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย	53	84.1
การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม	50	74.9
การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า	49	77.8
2) ผู้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมพิเศษ		
เฉพาะครูระดับชั้นอนุบาล	37	58.7
ครูทุกระดับชั้นในโรงเรียน	40	63.5
ผู้ปกครอง	57	90.5
เชิญวิทยากร หรือ ผู้เชี่ยวชาญ	27	42.9
ปราชญ์ชาวบ้าน	6	9.5
เจ้าหน้าที่อนามัย/สาธารณสุข	32	50.8
หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค	12	19.0
อื่นๆ ได้แก่ ผู้บริหารและครูทุกคนร่วมกัน	2	3.2

จากตารางที่ 20 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการนำไปปฏิบัติ ในประเด็นการจัดกิจกรรมพิเศษ
ส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล
พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 93.7
โดยจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย
และมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 93.7 และ 84.1
ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์
คิดเป็น ร้อยละ 46.0 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมพิเศษมากที่สุด รองลงมา คือ ครูทุกระดับชั้น

ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.5 และ 63.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูทุกคนร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 3.2

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้งหมด 12 คน จัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลใน 3 สาระ ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาล จำนวน 10 ใน 12 คน จัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในสาระการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลใน 3 สาระ ได้แก่ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า กิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลที่โรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรง จัด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า โดยมีโรงเรียนแกนนำ จำนวน 3 ใน 6 โรง จัดเรื่องการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนโรงเรียนแกนนำ จำนวน 2 ใน 6 โรง จัดเรื่องการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม

ภาพที่ 8 การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์
ครูจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยให้ยืมนิทานกลับบ้าน

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการประสาน
ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
3. การประสานความร่วมมือระหว่างบ้านโรงเรียนและชุมชน		
1) การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง		
ไม่มี	3	4.8
มี เรื่องดังต่อไปนี้	60	95.2
การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ	43	68.3
การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย	55	87.3
การเลือกรับข้อมูล ข่าวสารจากโฆษณา	45	71.4
การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย	34	54.0
การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม	45	71.4
การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า	47	74.6
2) ช่องทางการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง		
บอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	41	65.1
ส่งจดหมายข่าว/วารสาร/จุลสาร	35	55.6
เชิญเข้าร่วมประชุม	35	55.6
พบปะ พูดคุยต้อนรับส่งเด็ก	54	85.7
เชิญเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก	35	55.6
เชิญชมนิทรรศการผลงานของเด็ก	29	46.0
เยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน	25	39.7
จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง	35	55.6
ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต	7	11.1
อื่นๆ ได้แก่ บอร์ดหน้าห้องเรียน	1	1.6
3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง		
ไม่ได้ให้เข้าร่วม	9	14.3
ให้เข้าร่วม	54	85.7
สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	35	55.6
สนับสนุนทุนทรัพย์	23	36.5
อาสาสมัครทำงาน	17	27.0
ผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม	22	34.9
เชิญเป็นวิทยากร	24	38.1
ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น	32	50.8

ตารางที่ 21 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการประสาน
ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ต่อ)		
อื่นๆ ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรม ประชุม	4	6.3
4) การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ แก่ชุมชน		
ไม่มี	19	30.3
มี	44	69.8
การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ	28	44.4
การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย	37	58.7
การเลือกรับข้อมูล ข่าวสารจากโฆษณา	29	46.0
การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย	28	44.4
การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม	35	55.6
การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า	32	50.8
5) ช่องทางการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ชุมชน		
ติดป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์	28	44.4
เยี่ยมเยียนชุมชน	11	17.5
สื่อสารผ่านผู้นำชุมชน	8	12.7
จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ	27	42.9
ให้บริการพื้นที่ สถานที่ จัดกิจกรรมร่วมกัน	24	38.1
เผยแพร่ความรู้ ภาพกิจกรรม ผ่านสื่อออนไลน์	25	39.7
อื่นๆ ได้แก่ สารสัมพันธ์ และแจกเอกสาร	2	3.2
6) การมีส่วนร่วมของชุมชน		
ไม่ได้ให้เข้าร่วม	16	25.4
ให้เข้าร่วม	47	74.6
สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	24	38.1
สนับสนุนทุนทรัพย์	22	34.9
อาสาสมัครทำงาน	13	20.6
ผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม	20	31.7
เชิญเป็นวิทยากร	25	39.7
ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น	24	38.1
อื่นๆ ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรม	1	1.6

ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกข้อมูลการประสาน
ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 409)	ร้อยละ
3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน		
1) ผู้ปกครองได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล		
ไม่ได้รับ	60	14.7
ได้รับข้อมูล	349	85.3
การเลือกซื้อ สินค้า ของเล่น และบริการ	181	44.3
การเลือกรับประทานอาหารที่ ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า	275	63.8
การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์	225	55.0
การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย	154	37.7
การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม	261	62.7
การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า	233	57.0
2) ผู้ปกครองได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ผ่านช่องทาง		
ป้ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	212	51.8
ส่งจดหมายข่าว วารสาร จุลสาร	175	42.8
พบปะ พูดคุยต้อนรับ ส่ง เด็กอนุบาล	256	62.6
เชิญเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก	160	39.1
เชิญชมนิทรรศการผลงานของเด็ก	138	33.7
เชิญเข้าร่วมประชุม	192	46.9
จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง	125	30.6
ครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน	86	21.0
ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต	90	22.0
อื่นๆ ได้แก่ ป้ายนิเทศก์หน้าห้อง โทรศัพท์จากครู จากบุตรหลาน		
ผู้ปกครองด้วยกัน	4	1.0
3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโครงการ		
ไม่มีส่วนร่วม	144	35.2
มีส่วนร่วม	265	64.8
สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	130	31.8
สนับสนุนทุนทรัพย์	134	32.8
อาสาสมัครทำงาน	41	10.0
เป็นผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม	62	15.2
เป็นวิทยากรให้ความรู้เด็กวัยอนุบาล	36	8.8

ตารางที่ 22 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกข้อมูลการประสาน
ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 409)	ร้อยละ
3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโครงการ		
ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น	95	23.2
อื่นๆ ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรม	19	4.6

จากตารางที่ 21 – 22 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการนำไปปฏิบัติ ในประเด็นการประสาน
ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ประกอบด้วย
2 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วม และการให้ความรู้กับผู้ปกครองและชุมชน โดยภาพรวม พบว่า
ครูอนุบาลส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งมีการให้ความรู้แก่
ผู้ปกครองและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.1) การมีส่วนร่วม พบว่า ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม
คิดเป็นร้อยละ 85.7 โดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์มากที่สุด รองลงมา คือ การร่วมวางแผน
เสนอข้อคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 50.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม
ประชุม คิดเป็นร้อยละ 6.4 ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 74.6
โดยเชิญเป็นวิทยากรมากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และร่วมวางแผน เสนอ
ข้อคิดเห็น ทั้ง 2 ด้าน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และ 38.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วม
กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ให้ผู้ปกครองมี
ส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาและการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล
ใน 4 สาระ ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูก
สุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษา
ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และครูอนุบาล
จำนวน 8 จาก 12 คน ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาและ
การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลใน 2 สาระ ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูก
สุขอนามัยและมีคุณค่า และการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ไม่พบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในช่วงเวลาที่สังเกต

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำ 1 ใน 6 โรงเรียน มีการจัดทำแผนโครงการผู้ปกครองช่วยสอน ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ทุกห้องเรียนในระดับชั้นอนุบาล โดยกำหนดให้ผู้ปกครองที่สนใจแจ้งความจำนงเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในโครงการ กิจกรรมกับโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.8 โดยให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ มากที่สุด รองลงมา คือ สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 32.8 และ 31.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ใน 4 สาระ ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีประโยชน์ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดย ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เป็นวิทยากรและเป็นผู้ช่วยครูดูแลเด็กวัยอนุบาลไปทัศนศึกษาสถานศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลใน 4 กิจกรรม ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีประโยชน์ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์

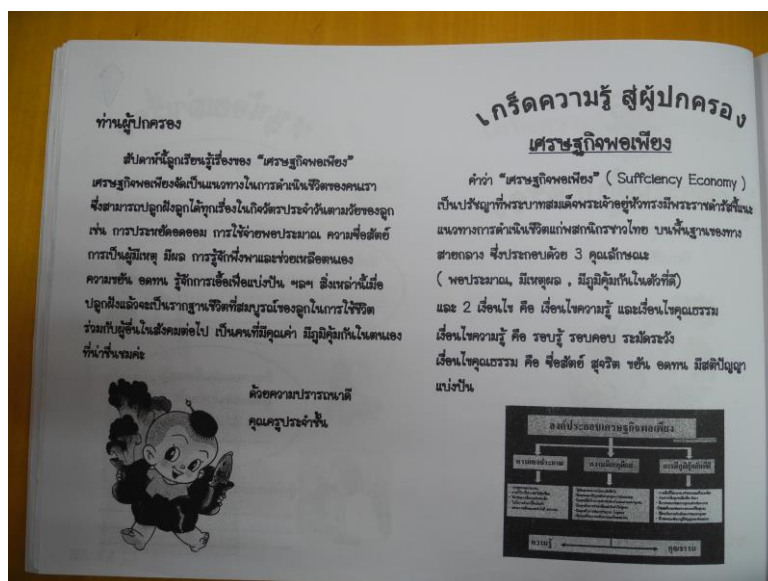
3.2) การให้ความรู้ พบว่า ครูอนุบาลให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลแก่ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 95.2 โดยให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า คิดเป็นร้อยละ 83.7 และ 74.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 ด้าน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 44.4 โดยให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้กับผู้ปกครองระหว่างพบปะ พูดคุยตอนรับ-ส่งเด็กมากที่สุด รองลงมา คือ บอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.7 และ 65.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ บอร์ดหน้าห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ครูอนุบาลส่วนใหญ่ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 69.8 โดยให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมาคือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม คิดเป็นร้อยละ 58.7 และ 55.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของ

เล่นและบริการ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 ด้าน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 44.4 โดยให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้กับชุมชนด้วยการติดป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 44.4 และ 42.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ สารสัมพันธ์และแจกเอกสาร คิดเป็นร้อยละ 3.2

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง 3 สาระ ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย การใช้จ่าย อย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยผ่านสารสัมพันธ์บ้านและโรงเรียนตามหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ละครั้ง พูดคุยกับผู้ปกครองขณะรับ-ส่งเด็ก อนุบาล และแจ้งผ่านเด็กอนุบาล ทั้งนี้ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ไม่มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลแก่คนในชุมชน

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทุกคน พูดคุยและให้ความรู้กับผู้ปกครองขณะรับ ส่งเด็กวัยอนุบาล แต่ไม่พบการให้ความรู้แก่ชุมชน

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร ครูอนุบาลทั้งหมด มีการจัดทำสารสัมพันธ์บ้าน และโรงเรียนให้กับผู้ปกครองสัปดาห์ละครั้ง มีการสื่อสารให้ข้อมูลความรู้ตามหน่วย ในแต่ละ สัปดาห์ พร้อมทั้งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครองให้นำไปปฏิบัติกับเด็กวัยอนุบาล ใน 4 สาระ ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีประโยชน์ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจาก โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้ และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

ภาพที่ 9 สารสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 10 สารสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับครอบครัว

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลคิดเป็นร้อยละ 85.3 โดยได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า มากที่สุด รองลงมา คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บขอม คิดเป็นร้อยละ 63.8 และ 62.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 37.7 ผู้ปกครองได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้จากครูอนุบาลขณะรับ-ส่ง เด็กวัยอนุบาลมากที่สุด รองลงมา คือ บอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.6 และ 51.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ป้ายนิเทศ หน้าห้อง โทรศัพทจากครู การบอกเล่าของบุตรหลาน และผู้ปกครองด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 1

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองทั้ง 48 คน ทราบว่าโรงเรียน มีการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเพื่อทำความเข้าใจและรับทราบนโยบายของโรงเรียน ผู้ปกครองทั้งหมดได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ทั้ง 6 สาระจากครูอนุบาล โดยคุณครูแจ้งผ่าน สารสัมพันธ์บ้านและโรงเรียนสัปดาห์ละครั้ง พูดคุยกับผู้ปกครองขณะรับ-ส่งเด็ก แจ้งผ่านเด็ก และติดประกาศบอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

2.3 ด้านการประเมินผล ประกอบด้วยการประเมินผล 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหาร และการนำไปปฏิบัติ นำเสนอในตารางที่ 23 – 29

2.3.1 การประเมินผลการบริหาร มีองค์ประกอบ 3 งาน ได้แก่ 1) งานนโยบายวางแผน 2) งานบุคคล และ 3) งานทรัพยากร นำเสนอในตาราง 23 ดังนี้

ตารางที่ 23 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการประเมินผล
ในประเด็นการบริหาร จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
2.3.1 การประเมินผลการบริหาร		
1) งานนโยบาย		
1.1) การติดตามตรวจสอบงานนโยบาย		
ไม่กำหนด	1	2.0
กำหนด	51	100
พูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	47	92.2
สังเกตการปฏิบัติงาน	40	78.4
ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง	23	45.1
ตรวจสอบรายงานเอกสารการปฏิบัติงาน	33	64.7
รายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุม	30	58.8
1.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบงานนโยบาย		
ผู้บริหารสถานศึกษา	37	72.5
คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา	22	43.1
คณะผู้จัดทำแผนงาน	31	60.8
ฝ่ายวิชาการ	18	35.3
ฝ่ายกิจการนักเรียน	27	52.9
อื่นๆ ได้แก่ คณะประชาคมห้องเรียน หัวหน้ากลุ่มปฐมวัย จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะครูอนามัย	9	17.6
1.3) ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบงานนโยบาย		
ก่อนการดำเนินงาน	39	76.5
ระหว่างการดำเนินงาน	45	88.2
หลังการดำเนินงาน	48	94.1
อื่นๆ ได้แก่ ในโอกาสที่มีข้อสังเกต	3	5.9
2) งานบุคคล		
2.1) การติดตามตรวจสอบงานบุคคล		
ไม่กำหนด	3	5.9
กำหนด	48	94.1
พูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	47	92.2
สังเกตการปฏิบัติงาน	51	86.3
ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง	21	41.2

ตารางที่ 23 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลการประเมินผล
ในประเด็นการบริหาร จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
2.1) การติดตามตรวจสอบงานบุคคล (ต่อ)		
ตรวจสอบรายงานเอกสารการปฏิบัติงาน	37	72.5
รายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุม	36	70.6
2.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบงานบุคคล		
ผู้บริหารสถานศึกษา	38	74.5
คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา	13	25.5
คณะผู้จัดทำแผนงาน	22	43.1
ฝ่ายวิชาการ	19	37.3
ฝ่ายบุคคล	23	45.1
หัวหน้าสายงาน	31	60.8
อื่นๆ ได้แก่ หัวหน้าโครงการ หัวหน้ากลุ่มปฐมวัย ครูอนุบาล ทั้งหมด	4	7.8
2.3) ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบงานบุคคล		
ก่อนการดำเนินงาน	34	66.7
ระหว่างการดำเนินงาน	38	74.5
หลังการดำเนินงาน	45	88.2
3) งานทรัพยากร		
3.1) การติดตามตรวจสอบงานทรัพยากร		
ไม่กำหนด	5	9.8
กำหนด	46	90.2
พูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	41	80.4
สังเกตการปฏิบัติงาน	37	72.5
ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง	25	49.0
ตรวจสอบรายงานเอกสารการปฏิบัติงาน	34	66.7
รายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุม	29	56.9
3.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบงานทรัพยากร		
ผู้บริหารสถานศึกษา	35	68.5
คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา	13	25.5
คณะผู้จัดทำแผนงาน	29	56.9
ฝ่ายอาคารสถานที่	25	47.1
ฝ่ายการเงิน	22	43.1
อื่นๆ ได้แก่ ผู้ที่ผู้บริหารมอบหมาย	1	2.0

ตารางที่ 23 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลการประเมินผล
ในประเด็นการบริหาร จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
3.3) ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบงานทรัพยากร		
ก่อนการดำเนินงาน	34	66.7
ระหว่างการดำเนินงาน	37	72.5
หลังการดำเนินงาน	44	86.3
3.4) การสรุปผลการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน		
ไม่มี	3	5.9
มี	48	94.1
จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ	36	70.6
จัดทำรายงาน ประชุมร่วมกับคณะกรรมการการดำเนินงาน	32	62.7
จัดทำรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา	25	49.0
จัดทำรายงานต่อต้นสังกัด	18	35.3
3.5) การนำผลการติดตามตรวจสอบไปใช้ประโยชน์		
ไม่มี	3	5.9
มี	48	94.1
นำไปปรับปรุงประสิทธิภาพในครั้งต่อไป	47	92.2
พิจารณาญาติ หรือ ขยายนโยบายต่อไป	24	47.1
เผยแพร่ต่อสาธารณะเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการ	28	54.9
ขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่าย	21	41.2

จากตารางที่ 23 ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดข้อมูลด้านการประเมินผลด้านการบริหาร ประกอบด้วย 3 งาน ได้แก่ 1) งานนโยบาย วางแผน 2) งานบุคคล และ 3) งานทรัพยากร มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1) งานนโยบาย วางแผน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานนโยบายและวางแผนของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามกับ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 78.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 45.1 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบติดตามตรวจสอบ มากที่สุด รองลงมา คณะผู้จัดทำแผน คิดเป็นร้อยละ 72.5 และ 60.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ คณะประชาคมห้องเรียน หัวหน้ากลุ่มปฐมวัย จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ

ครูอนามัย คิดเป็นร้อยละ 17.6 มีการติดตามตรวจสอบหลังการดำเนินงาน รองลงมาคือ ระหว่างการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 94.1 และ 88.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ก่อนการดำเนินงาน และคิดเป็นร้อยละ 66.7

2) งานบุคคล ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารกำหนดให้มีติดตามตรวจสอบงานบุคคลของการดำเนินการบริการโรคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หัวหน้าโครงการ หัวหน้ากลุ่มปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 4.0 โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบมากที่สุด รองลงมา คือ หัวหน้าสายงาน คิดเป็นร้อยละ 74.1 และ 60.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หัวหน้าโครงการ หัวหน้ากลุ่มปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 7.8 มีการติดตามตรวจสอบหลังการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือ ระหว่างการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 74 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ก่อนการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 66.7

3) งานทรัพยากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 90.2 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 49 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบ รองลงมา คือ คณะผู้จัดทำแผน คิดเป็นร้อยละ 68.5 และ 56.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.5 มีการติดตามตรวจสอบหลังการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือ ระหว่างการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 86.3 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด ก่อนการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 66.7 นอกจากนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการสรุปผลการติดตามตรวจสอบการดำเนินการบริการโรคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศมากที่สุด รองลงมา คือ จัดทำรายงานและประชุมร่วมกับคณะกรรมการการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.6 และ 62.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ จัดทำรายงานต่อต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 35.3 มีการนำผลการติดตามตรวจสอบไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยนำไปพิจารณายุติหรือขยายนโยบายต่อไปมากที่สุด รองลงมา คือ นำไปปรับปรุงประสิทธิภาพครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 54.9 และ 47.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เผยแพร่ต่อสาธารณะ และขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่าย ทั้ง 2 วิธีการเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 41.2

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 3 ใน 6 คน แสดงความเห็นที่เห็นว่า ปัจจัยหรือตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินการบริการโรคศึกษา คือ พฤติกรรม

การบริโภคของเด็กวัยอนุบาล ส่วนผู้บริหารอีก จำนวน 3 ใน 6 คน ให้ความเห็นว่า การนิเทศ การจัดประสบการณ์ การติดตามการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำทั้ง 6 คน ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าประสบความสำเร็จ และจะนำรายงานสรุปการประเมินผลการดำเนินงานไปปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรงเรียน มีการกำหนด ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบ และผู้รับผิดชอบ ติดตามตรวจสอบ แต่ไม่ปรากฏข้อมูลหรือ เอกสารการประเมินทั้ง 3 งาน ในเวลาที่สำรวจ

2.3.2) การประเมินผลการนำไปปฏิบัติ มีองค์ประกอบ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัด ประสบการณ์ 2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล 3) การประสานความร่วมมือระหว่าง บ้าน โรงเรียนและชุมชน นำเสนอในตารางที่ 24 – 27 ดังนี้

ตารางที่ 24 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลการประเมินผล การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาและการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
2.3.2 การประเมินผลการนำไปปฏิบัติ		
1)การจัดประสบการณ์		
1.1) การติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์		
ไม่กำหนด	4	7.8
กำหนด	47	92.2
เยี่ยมชั้นเรียน	41	80.4
ส่งบันทึกการสอน	40	78.4
สัมภาษณ์หัวหน้าระดับสายชั้นอนุบาล	38	74.5
ส่งเอกสาร รายงานสรุปผล	34	66.7
นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม	32	62.7
พูดคุยกับผู้ปกครอง	40	78.4
อื่นๆ ได้แก่ พูดคุยกับเด็ก	2	3.9
1.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์		
ผู้บริหารสถานศึกษา	35	68.6
ฝ่ายวิชาการ	31	60.8
คณะผู้จัดทำแผนงาน	20	39.2

ตารางที่ 24 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลการประเมินผล
การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การบริโภคริศึกษาและ
การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
1.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์		
หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	46	90.2
อื่นๆ ได้แก่ ครูอนุบาลทั้งระดับชั้น	1	2.0
1.3) ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์		
สัปดาห์ละครั้ง	7	13.7
เดือนละครั้ง	26	51.0
ภาคเรียนละครั้ง	15	29.4
อื่นๆ ได้แก่ ตามเวลาและโอกาสอำนวย	3	5.9
2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
2.1) การติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
ไม่กำหนด	5	9.8
กำหนด	46	90.2
พูดคุย ชักถาม ผู้ที่เกี่ยวข้อง	42	82.4
สังเกตการจัดกิจกรรม	39	76.5
สัมภาษณ์หัวหน้าระดับสายชั้นอนุบาล	41	80.4
ส่งเอกสารรายงานการจัดกิจกรรม	34	66.7
นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม	27	52.9
2.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมพิเศษ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	33	64.7
ฝ่ายวิชาการ	20	39.2
คณะผู้จัดทำแผนงาน	21	41.2
หัวหน้าระดับสายชั้นอนุบาล	4	78.4
ครูประจำชั้นอนุบาล	36	70.6
อื่นๆ ได้แก่ งานอนามัย หัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง		
ครูหัวหน้าสายชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2	3	5.9
2.3) ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
ก่อนการจัดกิจกรรมพิเศษ	39	76.5
ระหว่างการจัดกิจกรรมพิเศษ	39	76.5
หลังการจัดกิจกรรมพิเศษ	45	88.2

ตารางที่ 25 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการประเมินผล
การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การบริโภคนิสัยและการ
การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
2.3.2 การประเมินผลการนำไปปฏิบัติ		
1)การจัดประสบการณ์การบริโภคนิสัย		
1.1) การบันทึกหลังการจัดประสบการณ์		
ไม่มี	11	17.5
สัปดาห์ละครั้ง	21	33.3
ทุกครั้งหลังการสอน	27	42.9
อื่นๆ ได้แก่ ตามเวลาและโอกาสอำนวย	4	6.3
1.2) การนำบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์		
ไม่ได้นำไปใช้	13	20.6
นำไปใช้ ดังนี้	50	79.4
เสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	17	27.0
เสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ	21	33.3
พัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์	42	66.7
ประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ	32	50.8
วิเคราะห์เป้าหมายและพัฒนาเพื่อกำหนดโครงการกิจกรรมใหม่	25	39.7
1.3) วิธีการประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคนิสัย		
การสังเกต	62	98.4
ผลงานเด็ก	42	66.7
การสนทนา	52	82.5
แบบสอบถามผู้ปกครอง	33	52.4
การจัดบันทึก	24	38.1
การสำรวจแบบรายการ	10	15.9
แบบทดสอบ	6	9.5
อื่นๆ ได้แก่ พูดคุยกับผู้ปกครอง	1	1.6
1.4) ช่วงเวลาประเมินผลการเรียนรู้		
ก่อนการจัดประสบการณ์	31	49.2
ระหว่างการจัดประสบการณ์	35	55.6
หลังการจัดประสบการณ์	56	88.9
1.5) การนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์		
ไม่ได้นำไปใช้	4	6.3

ตารางที่ 25 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการประเมินผล
การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การบริโภคนิสัยและการ
การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
1.5) การนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ (ต่อ)		
นำไปใช้ ดังนี้	59	93.7
แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	37	58.7
เสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	16	25.4
เสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ	19	30.2
พัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์	51	81.0
วิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายใหม่	34	54.0
เสนอฝ่ายบริหารเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ	19	30.2
2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
2.1) การบันทึกหลังการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
ไม่มี	15	23.8
ตามโอกาสและเวลาที่อำนวย	33	52.4
หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง	15	23.8
2.2) การบันทึกหลังการจัดกิจกรรมพิเศษไปใช้ประโยชน์		
ไม่ได้นำไปใช้	15	23.8
นำไปใช้ ดังนี้	48	76.2
เสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	14	22.2
เสนอรายงานต่อฝ่ายกิจการนักเรียน/ฝ่ายบริหาร	12	19.0
พัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพิเศษ	43	68.3
ประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ	29	46.0
วิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายใหม่	22	34.9
อื่นๆ ได้แก่ เป็นหลักฐาน ข้อมูลสารสนเทศ	1	1.6
2.3) วิธีการประเมินผลการเรียนรู้เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ		
การสังเกต	55	87.3
ผลงานเด็ก	37	58.7
การสนทนา	50	79.4
แบบสอบถามผู้ปกครอง	29	46.0
การจดบันทึก	22	34.9
การสำรวจแบบรายการ	9	14.3

ตารางที่ 25 จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้านการประเมินผล การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการจัดประสบการณ์การบริโภคริศึกษาและ การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 63)	ร้อยละ
2.3) ประเมินผลการเรียนรู้เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ (ต่อ)		
แบบทดสอบ	8	12.7
อื่นๆ ได้แก่ พูดคุยกับผู้ปกครอง	1	1.6
2.4) ช่วงเวลาประเมินผลการเรียนรู้เด็ก		
ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม	25	39.7
ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม	30	47.6
หลังการเข้าร่วมกิจกรรม	47	74.6
2.5) การนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้เด็ก		
ไม่ได้นำไปใช้	13	20.6
นำไปใช้ ดังนี้	50	79.4
แจ้งผู้ปกครองทราบ	36	57.1
เสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	17	27.0
เสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ	17	27.0
พัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพิเศษ	41	65.1
วิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายใหม่	31	49.2
เสนอฝ่ายบริหารเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ	48	28.6

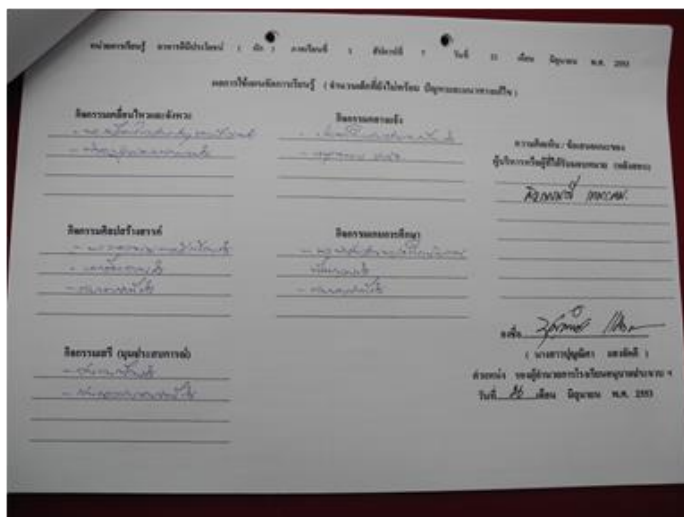
จากตารางที่ 24 - 26 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการประเมินผลการนำไปปฏิบัติ จากผู้บริหาร ครูอนุบาล ประกอบด้วย 3 ประเด็น 1) การจัดประสบการณ์การบริโภคริศึกษา 2) การจัดกิจกรรมพิเศษ สำหรับเด็กวัยอนุบาล และ 3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน มี รายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การบริโภคริศึกษา ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารกำหนดให้ติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์การบริโภคริศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 92.2 โดยใช้วิธีการเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ตรวจสอบบันทึกการสอน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 78.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ พูดคุยกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 3.9 โดยกำหนดให้หัวหน้าระดับชั้นอนุบาลเป็นผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 90.2 และ 68.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ครูอนุบาล ทั้งระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 2 มีการติดตามตรวจสอบเดือนละครั้ง มากที่สุด รองลงมา คือ

ภาคการศึกษาละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 51 และ 29.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ตามเวลาและโอกาส
 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.3

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน สรุปรวมกันว่า
 ครอบงวมมีการบูรณาการเนื้อหาสาระโดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน โดยตรวจสอบจากรายงานการปฏิบัติงาน โรงเรียน
 ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยเข้าร่วมประชุมปฐมนิเทศรับทราบนโยบาย นอกจากนี้ยังเป็น
 ผู้ช่วยครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กวัยอนุบาล

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า มีการประเมินแผนการจัดประสบการณ์
 จากฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา

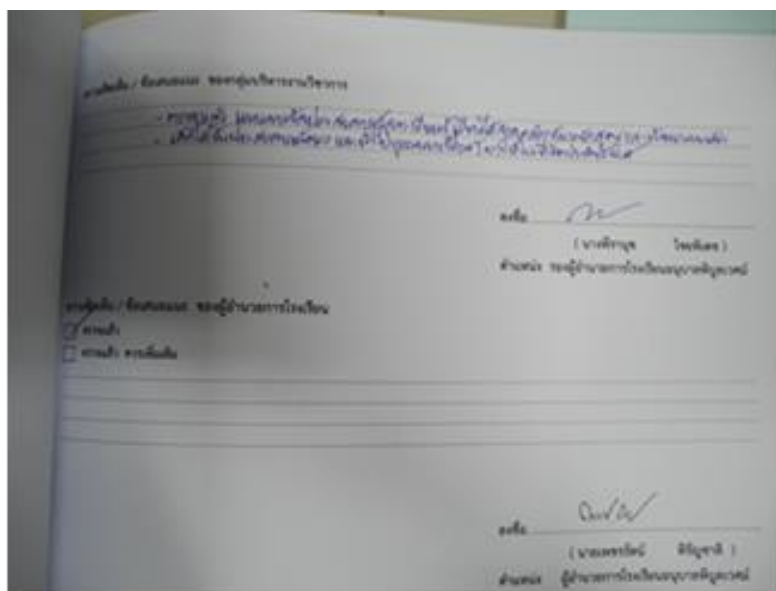
ภาพที่ 11 การประเมินแผนการจัดประสบการณ์อาหารที่มีประโยชน์ โดยผู้บริหารโรงเรียน

ข้อมูลจากแบบสอบถามครอบงวม พบว่า ครอบงวมบันทึกหลังการจัด
 ประสบการณ์ทุกครั้งหลังสอนมากที่สุด รองลงมา คือ สัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.9 และ
 33.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ตามเวลาและโอกาสจำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.3 นำข้อมูลการบันทึก
 หลังการจัดประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 79.4 โดยนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัด
 ประสบการณ์ในครั้งต่อไปมากที่สุด รองลงมา คือ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ
 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 66.7 และ 50.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ
 คิดเป็นร้อยละ 33.3 ครอบงวมประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด รองลงมา คือ
 การสนทนา คิดเป็นร้อยละ 98.4 และ 82.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ พูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็น
 ร้อยละ 1.6 โดยประเมินผลการเรียนรู้หลังการจัดประสบการณ์มากที่สุด รองลงมา คือ ระหว่าง
 การจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 88.9 และ 55.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด ก่อนการจัด
 ประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 49.2 มีการนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์คิดเป็น

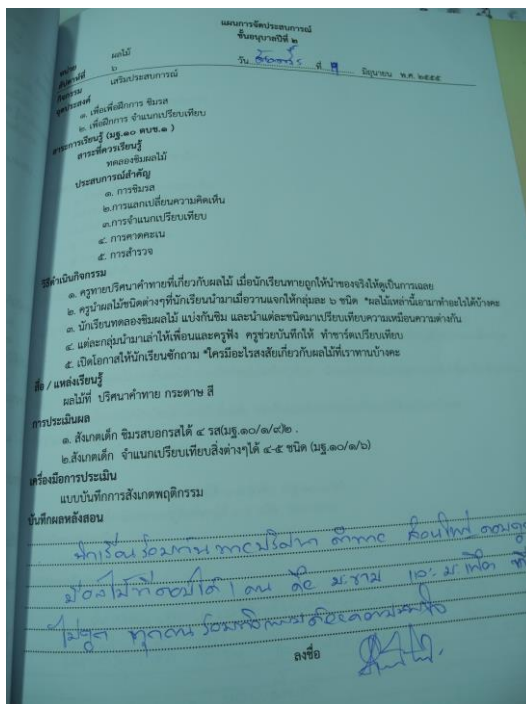
ร้อยละ 93.7 โดยนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ในครั้งต่อไปมากที่สุด รองลงมา คือ
 แจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ คิดเป็นร้อยละ 81 และ 58.7 น้อยที่สุด คือ เสนอรายงานต่อหัวหน้า
 ชั้นระดับอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 30.2

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 7 ใน 12 คน
 มีการจัดบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ สัปดาห์ละครั้ง ครูอนุบาล จำนวน 5 ใน 12 คน
 มีการจัดบันทึกตามเวลาและโอกาสที่อำนวย ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้
 วิธีการสังเกต พูดคุยกับ เด็กวัยอนุบาล และพูดคุยกับผู้ปกครอง ครูอนุบาล จำนวน 8 ใน 12
 ใช้เกณฑ์ในการประเมินผล การเรียนรู้โดยสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติได้
 โดยครูช่วยเหลือ และไม่ปฏิบัติเลย

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 6 คน
 มีการจัดบันทึกหลังการสอน และครูอนุบาลทุกคน มีการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการจัดบันทึก
 แบบสำรวจรายการ และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ดี ปานกลาง ปรับปรุง
 2) ปฏิบัติได้ดี ปฏิบัติได้ดีเป็นบางครั้ง ควรส่งเสริม

ภาพที่ 12 การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ โดยผู้บริหารและกลุ่มงานฝ่ายวิชาการ

ภาพที่ 13 การบันทึกหลังการสอน

แบบประเมินพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2
 สัปดาห์ที่...เรื่อง...อาหารที่มีประโยชน์

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการพฤติกรรมที่ประเมิน															สรุปผล	
		ทักษะการใช้			การตั้งคำถาม			ความคิด			การสื่อสาร			การแก้ปัญหา			พฤติกรรมเป็นครั้ง	การส่งเสริม
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3		
1	ค.ช.ธนเดช สุขสมพงษ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2	ค.ช.ทองธรวา แก้วคง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3	ค.ช.ชดา จิตบุญเรืองโรจน์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
4	ค.ช.สรสิริ บุญประเสริฐ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
5	ค.ช.นวิทย์ สังคำชัย	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
6	ค.ช.ณัฐนันท์ พุ่มพวง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
7	ค.ช.กชชนนีย์ คำมาพล	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
8	ค.ช.ศิริเชษฐ จอมบุญเรือง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
9	ค.ช.รวาผล พุ่มวิจิตร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10	ค.ช.วิกรม สังกา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11	ค.ช.ธนภัทร อวีล ไทย	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
12	ค.ช.ภูมิรพี อริยพันธ์พิทักษ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
13	ค.ช.ไพศาล ชิงวิบูลย์สถิตย์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ภาพที่ 14 การประเมินผลการเรียนรู้อาหารดีมีประโยชน์ แบบสำรวจรายการ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานค่า

2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ข้อมูลจากแบบสอบถาม
 ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 90.2 โดยใช้
 วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ สัมภาษณ์หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ
 82.4 และ 80.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 52.9
 โดยกำหนดให้หัวหน้าระดับชั้นอนุบาลเป็นผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบ รองลงมา คือ ครูระดับ

ชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 78.4 และ 70.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ คณะผู้จัดทำแผนงาน คิดเป็นร้อยละ 41.2 และมีการติดตามตรวจสอบหลังการดำเนินงาน รองลงมา คือ ระหว่างการดำเนินงาน และก่อนการดำเนินงาน ทั้ง 2 ช่วงระยะเวลาเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 76.5 ตามลำดับ

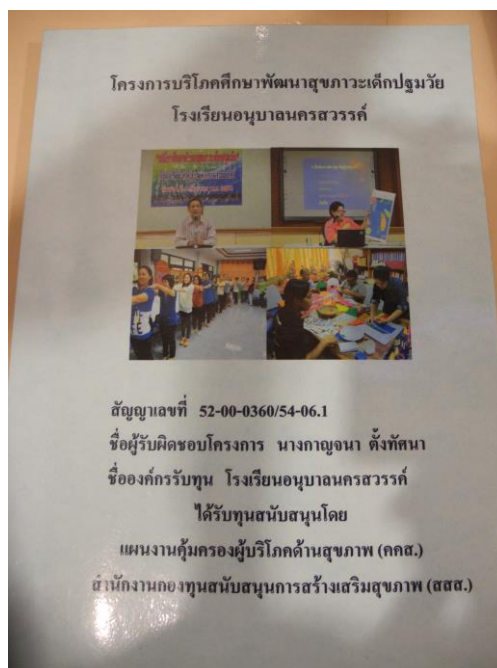
ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูอนุบาลจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โดยมอบหมายให้ครูแต่ละระดับชั้นอนุบาลรับผิดชอบดูแล โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยตรวจสอบจากแบบสอบถามความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการบันทึกหลังการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ตามโอกาสและเวลาที่อำนวย รองลงมา คือ หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และ ไม่มีการจดบันทึก ทั้ง 2 ด้านเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 52.4 และ 23.8 ตามลำดับ มีการนำข้อมูลบันทึกหลังการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 76.2 โดยนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลมากที่สุด รองลงมา คือ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 68.3 และ 46.0 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เป็นหลักฐานข้อมูล สารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 1.6 ครูอนุบาลใช้วิธีการสังเกตเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม รองลงมา คือ การสนทนา คิดเป็นร้อยละ 87.3 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ พูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 1.6 และประเมินผลการเรียนรู้หลังการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 74.6 และ 47.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 39.7 นอกจากนี้ ครูอนุบาลนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้หลังการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 79.4 โดยนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในครั้งต่อไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ รองลงมา คือ แจ้งผู้ปกครองรับทราบ คิดเป็นร้อยละ 65.1 และ 57.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล และเสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ ทั้ง 2 วิธีการ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 27.0

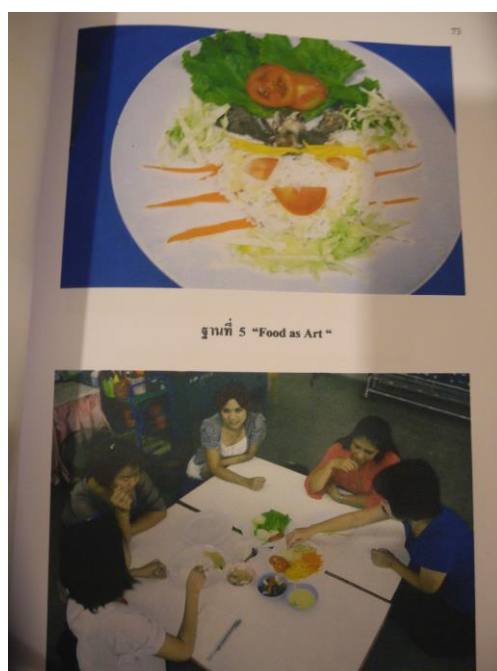
ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทุกคน บันทึกการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้เด็กวัยอนุบาล ใช้เกณฑ์ คือ การเข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจกับผู้ปกครองที่มาเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลจากแบบสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำมีการกำหนดการประเมินการผลจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบในช่วงระหว่างและภายหลังการจัดกิจกรรม ครูอนุบาลทั้ง 6 คน

สรุปผลการจัดกิจกรรมและจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน โดยให้จัดทำรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรมเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ กิจกรรม

ภาพที่ 15 เอกสารรายงานสรุปการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โครงการบริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 16 การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โครงการบริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย โดยเชิญผู้ประกอบการเข้าร่วมเรียนรู้ศิลปะการจัดอาหารให้กับเด็กวัยอนุบาล

ภาพที่ 17 รายงานสรุปการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล
โครงการ พัฒนาสมอง สนองสายใยรักจาก พ่อ แม่ ครูและผู้ปกครอง

**ตารางที่ 26 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกข้อมูลตามด้านการประเมินผล
การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน
โรงเรียนและชุมชน จากแบบสอบถาม**

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน		
3.1) การติดตามตรวจสอบการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน		
ไม่กำหนด	3	5.9
กำหนด	48	94.1
พูดคุย ชักถาม ผู้ที่เกี่ยวข้อง	45	88.2
สังเกตการปฏิบัติงาน	33	64.7
ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง	30	58.5
ส่งเอกสาร รายงานการปฏิบัติงาน	32	62.7
นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม	28	54.9
3.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	29	56.9
ฝ่ายวิชาการ	13	25.5
คณะผู้จัดทำแผนงาน	17	33.3
หัวหน้าระดับสายชั้นอนุบาล	42	82.4
ฝ่ายกิจการนักเรียน	22	43.1
ครูประจำชั้นอนุบาล	41	80.4

ตารางที่ 26 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกข้อมูลตามการประเมินผล การนำไปปฏิบัติ ในประเด็นย่อยการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 51)	ร้อยละ
3.2) ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบ		
อื่นๆ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้าโครงการ	2	3.9
3.3) ระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบ		
ทุกครั้งที่มีการเข้าร่วมประชุมกิจกรรม โครงการ	22	43.1
เดือนละครั้ง	13	25.5
ภาคเรียนละครั้ง	34	66.7
ปีการศึกษาละครั้ง	9	17.6
อื่นๆ ได้แก่ ตามแผน และตามเวลาโอกาสที่อำนวย	2	3.9

3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วม และการให้ความรู้

3.1) การมีส่วนร่วม ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ ศึกษาเอกสารรายงานการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 64.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 54.9 โดยกำหนดให้หัวหน้าระดับชั้นอนุบาลเป็นผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบมากที่สุด รองลงมา คือ ครูระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 82.4 และ 80.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้าโครงการ คิดเป็นร้อยละ 3.9 และมีการติดตามตรวจสอบภาคการศึกษาครั้งมากที่สุด รองลงมา คือ ทุกครั้งที่มีการเข้าร่วมโครงการ กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 64.7 และ 43.1 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ ตามแผนและตามเวลา โอกาสที่อำนวย คิดเป็นร้อยละ 3.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 2 ใน 6 คน พบปัญหาการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครองจำนวนเล็กน้อย แต่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการพูดคุย และโทรศัพท์ติดต่อ แต่ผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน ไม่พบปัญหาใดในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ผู้บริหารทั้ง 6 คน ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่อนามัย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย มาให้ความรู้แก่เด็ก และทางโรงเรียนส่งครูที่เกี่ยวข้องไปเข้าร่วมอบรม ในขณะเดียวกันโรงเรียนมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ สุขนิสัยในการรับประทานอาหาร การคัดแยกขยะ และการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรงเรียนมีการประเมินความพึงพอใจจากผู้ปกครองทุกครั้งที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมกับโรงเรียน โดยโรงเรียนจัดทำแบบสอบถาม และประเมินจากจำนวนการเข้าร่วมผู้ปกครองทุกครั้ง

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการประเมินพฤติกรรม การบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล	ครูอนุบาล			ผู้ปกครอง		
	\bar{x}	S.D	ระดับพฤติกรรม	\bar{x}	S.D	ระดับพฤติกรรม
ด้านการเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ						
1. ความสะดวก ความสะดวกสบายของบรรจุภัณฑ์ของสินค้า	3.35	1.14	ปานกลาง	3.56	0.97	ดี
2. ดูหรือบอกราคาสินค้า ของเล่น ขนมก่อนซื้อ	3.24	0.98	ปานกลาง	3.44	1.04	ปานกลาง
3. ดูวันหมดอายุบนฉลากขนม ก่อนซื้อ และก่อนกิน	2.90	0.91	ปานกลาง	3.21	1.23	ปานกลาง
4. จ่ายเงินก่อนแกะหีบห่อของสินค้าของเล่น และขนม	3.86	0.93	ดี	3.88	0.97	ดี
รวมรายด้าน	3.34	0.79	ปานกลาง	3.52	0.86	ดี
ด้านการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า						
1. ไม่รับประทานลูกอม ท็อฟฟี่	3.59	0.93	ดี	3.31	1.06	ปานกลาง
2. ไม่รับประทานขนมกรุบกรอบ ขนมหวาน	3.48	0.84	ปานกลาง	3.15	1.00	ปานกลาง
3. ไม่รับประทานอาหารรสจัด เช่น หวานจัด	3.63	0.89	ดี	3.59	0.93	ดี
4. ไม่ดื่มเครื่องดื่มรสหวาน เช่น น้ำหวาน น้ำอัดลม นมรสหวาน	3.43	0.76	ปานกลาง	3.22	0.99	ปานกลาง
รวมรายด้าน	3.53	0.72	ดี	3.32	0.81	ปานกลาง
ด้านการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์						
1. ใช้เวลาว่างโดยเลือกอ่านหนังสือ เป็นต้น	3.67	1.22	ดี	3.45	0.94	ปานกลาง
2. ไม่ร้องขอให้เปิดโทรทัศน์ วีดิทัศน์	3.49	0.86	ปานกลาง	3.21	0.90	ปานกลาง
3. ไม่ร้องขอและนำเครื่องมือสื่อสารไปโรงเรียน	4.37	1.10	ดี	3.79	0.96	ดี
4. ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง และไม่เหมาะสม เลียนแบบโฆษณา รายการโทรทัศน์ เกมอิเล็กทรอนิกส์	3.81	0.84	ดี	3.71	0.88	ดี
รวมรายด้าน	3.83	0.66	ดี	3.54	0.66	ดี

ตารางที่ 27 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการประเมิน
พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล	ครูอนุบาล			ผู้ปกครอง		
	\bar{x}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{x}	S.D	ระดับ พฤติกรรม
ด้านการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย						
1. เล่นของเล่นอย่างถูกวิธี เช่น ไม้ขว้างปา	4.03	0.78	ดี	3.85	0.89	ดี
2. บอกความหมายของสัญลักษณ์อันตราย	3.56	0.88	ดี	3.32	0.96	ปานกลาง
3. ไม่เข้าไปใกล้บริเวณพื้นที่ที่ติดป้าย หรือ สัญลักษณ์อันตราย	3.62	0.91	ดี	3.28	1.00	ปานกลาง
4. ไม่หยิบจับ ผลิตภัณฑ์ที่ติดป้าย หรือ สัญลักษณ์สารเคมีอันตราย	3.59	0.82	ดี	3.34	1.04	ปานกลาง
รวมรายด้าน	3.70	0.71	ดี	3.45	0.81	ปานกลาง
ด้านการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม						
1. แสดงพฤติกรรมเก็บออม โดยหยอดเงินใส่ กระปุก	4.33	0.80	ดี	3.82	0.85	ดี
2. ไม่ร้องขอซื้อของเล่น สินค้า ฟุ่มเฟือย	4.00	0.78	ดี	3.34	0.97	ปานกลาง
3. ไม่ร้องขอเงินไปโรงเรียนเกินความจำเป็น	4.13	0.83	ดี	3.94	0.82	ดี
4. คืนเงินหรือไม่ใช้เงินที่ได้รับจนหมด	4.37	1.05	ดี	3.84	0.87	ดี
รวมรายด้าน	4.21	0.69	ดี	3.74	0.68	ดี
ด้านการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า						
1. รับประทานอาหารหมดจาน ต้มน้ำหมดแก้ว	3.94	0.80	ดี	3.55	0.94	ดี
2. ปิดก๊อกน้ำเมื่อใช้เสร็จ	4.33	0.97	ดี	4.07	0.81	ดี
3. ปิดสวิตช์เครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อใช้เสร็จ เช่น พัดลม	4.14	1.09	ดี	3.74	0.93	ดี
4. คัดแยกขยะและทิ้งขยะถูกที่	3.68	0.86	ดี	3.38	0.93	ปานกลาง
รวมรายด้าน	4.02	0.72	ดี	3.69	0.71	ดี
รวมทุกด้าน	3.77	0.56	ดี	3.54	0.60	ดี

จากตารางที่ 27 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล จาก
ครูอนุบาลและผู้ปกครอง มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ในภาพรวมของผลการประเมินพฤติกรรม การบริโภคของเด็กวัยอนุบาลโดยครูอนุบาล พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณาราย สาระ พบว่า สาระที่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมบริโภคที่สูงที่สุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการ เก็บออม ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมา คือ การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ($\bar{x} = 4.02$) ต่ำที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ ($\bar{x} = 3.34$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 6 ใน 12 คน แสดงความ คิดเห็นว่า เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมบริโภคที่เปลี่ยนแปลงและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง คือ ด้านการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ในรายการการรับประทานอาหารหมดจาน ดื่มน้ำ หมดแก้ว ครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมบริโภค ที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม ในรายการ แสดงพฤติกรรมเก็บออมโดยหยอดเงินใส่กระปุก ครูอนุบาล จำนวน 2 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมบริโภคที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดและสามารถปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง คือ การเลือกรับประทานอาหารที่มีถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า ในรายการ ไม่ดื่มเครื่องดื่ม รสหวาน เช่น น้ำหวานสี น้ำอัดลม นมหวาน นอกจากนี้ ครูอนุบาล จำนวน 5 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมบริโภคของเด็กวัยอนุบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนมากที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ ในรายการดูวันหมดอายุบนฉลากขนม ก่อนซื้อ และก่อนกิน ครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมบริโภคของเด็กวัยอนุบาล ที่ ต้องการปรับเปลี่ยนมากที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีประโยชน์ ในรายการการดื่มเครื่องดื่มที่มีรสหวาน นอกเหนือจากรายการคือ การรับประทานผัก ผลไม้ ครูอนุบาล จำนวน 2 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมบริโภคของเด็กวัยอนุบาล ที่ต้องการปรับเปลี่ยนมากที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในรายการ รู้จักบอกความหมายของ สัญลักษณ์อันตราย ไม่เข้าใกล้บริเวณพื้นที่ที่ติดป้ายหรือ สัญลักษณ์อันตราย และไม่หยิบจับ ผลิตภัณฑ์ที่ติดป้ายสัญลักษณ์อันตราย เช่น สัญลักษณ์กะโหลกไขว้ ส่วนครูอนุบาล 1 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมบริโภคของเด็กวัยอนุบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนมากที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ นอกเหนือรายการ คือ การใช้เวลาว่างเล่นเกม

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมบริโภค ของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มี ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมบริโภคที่สูงที่สุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม ($\bar{x} = 3.74$)

รองลงมา คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินอย่างรู้คุณค่า ($\bar{x} = 3.69$) ต่ำที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณค่า ($\bar{x} = 3.32$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดแสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล โดยรวมเด็กวัยอนุบาลสามารถปฏิบัติได้โดยผู้ปกครองแนะนำเป็นบางครั้ง เมื่อสอบถามเป็นรายด้าน ผู้ปกครองทั้งหมด แสดงความคิดเห็นว่า เด็กวัยอนุบาลสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และ ด้านการใช้และรักษาทรัพย์สินอย่างรู้คุณค่า ผู้ปกครองทั้ง 48 คน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กวัยอนุบาลสามารถปฏิบัติได้โดยผู้ปกครองแนะนำเป็นบางครั้ง ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ และ ด้านการเลือกรับประทานอาหารอย่างถูกต้องเหมาะสมและมีคุณค่า ด้านการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ และด้านการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียน แกนนํ้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 52 คน ครูอนุบาล จำนวน 67 คน ในโรงเรียนแกนนํ้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนา คุรุระดับปฐมวัย “บริโภครศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554 งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาประชากรทั้งหมด โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กอนุบาล ชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวน 420 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาเชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ครูอนุบาลจำนวนทั้งสิ้น 12 คน และผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลจำนวนทั้งสิ้น 48 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม มี 8 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูอนุบาล และผู้ปกครองของเด็กอนุบาล แบบสังเกตครูอนุบาล จำนวน 1 ชุด และแบบสำรวจเอกสาร จำนวน 1 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเรียบเรียงแยก คำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลเป็นเชิงบรรยายตามประเด็นต่างๆ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนํ้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.9 มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.7 จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ

76.5 มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียน 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.8 และให้ความสำคัญกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.5

1.2 ครูอนุบาลทุกคนเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 และส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 73 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 54 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 73 และให้ความสำคัญกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.8

1.3 ผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.5 มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.2 ส่วนใหญ่เป็นมารดาของเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 70.3 มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 36.7 และให้ความสำคัญกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.1

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีองค์ประกอบ การดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหาร ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ งานนโยบาย วางแผน งานบุคคล และงานทรัพยากร มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) งานนโยบาย วางแผน ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแผน การกำหนดวิสัยทัศน์ และการกำหนดวิธีการดำเนินงาน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 94.1 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1) การจัดทำแผน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีการจัดทำแผน โดยพิจารณาตามเนื้อสาระทั้ง 6 สาระ สาระที่มีการจัดทำแผนมากที่สุด คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า รองลงมา คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 สาระเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 62.7

1.2) การกำหนดวิสัยทัศน์ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์สอดคล้องกับปัญหาเด็กมีน้ำหนักเกินเกณฑ์มากที่สุด รองลงมา คือ เติบโตเร็วเกินไป คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 60.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เด็กขาดเจ็บป่วยจากการสัมผัส สารเคมีอันตราย คิดเป็นร้อยละ 13.7

1.3) การกำหนดวิธีการดำเนินงาน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารกำหนดวิธีการดำเนินงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 82.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน มีการประชุมจัดทำแผน กำหนดวิธีการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยพิจารณาร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาและครูอนุบาลทั้งหมด ใช้เวลาจัดทำแผนในช่วงระหว่างปิดภาคเรียน

2) งานบุคคล ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ บทบาทหน้าที่ และ การพัฒนาบุคลากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดจัดให้มีการฝึกอบรม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 100 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

2.1) บทบาทหน้าที่ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร มอบหมายให้ครูประจำชั้นอนุบาลเป็นผู้ดูแลแผนงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล มากที่สุด รองลงมา คือ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หัวหน้างานโภชนาการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ครูพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 3.92

2.2) การพัฒนาบุคลากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ด้วยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้มากที่สุด รองลงมา คือ การจัดอบรมภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 70.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม คิดเป็นร้อยละ 2.0

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ภายในสถานศึกษาและใช้เกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่มีหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรงตามความถนัดและความสนใจ

3) งานทรัพยากร ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ สิ่งแวดล้อม และการเงิน และงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 100 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.1) สิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จัดพื้นที่สนามเด็กเล่นไว้ให้เด็กโดยเฉพาะมากที่สุด รองลงมา คือ จัดสถานที่รับประทานอาหาร

โรงครัว และที่จำหน่ายอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 90.2 และ 80.4 ตามลำดับ
น้อยที่สุด คือ दुแลสิ่งแวดล่อมถูกสุขลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 2

3.2) การเงินและงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า
ผู้บริหารใช้งบรายหัวในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือ เงินบริจาค คิดเป็นร้อยละ 88.2
และ 54.9 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เงินจากสมาคมผู้ปกครองและสวัสดิการของสถานศึกษา
คิดเป็นร้อยละ 5.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 2 ใน 6 คน
พึงพอใจกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่วนผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน ต้องการปรับปรุง
สนามเด็กเล่นและพื้นที่ในโรงเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อต่อการจัดกิจกรรมและเป็น
แหล่งเรียนรู้ ตกแต่งภูมิทัศน์ในโรงเรียนให้สวยงาม การรณรงค์ประหยัดน้ำและไฟฟ้ายังไม่บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารทั้ง 6 คน จัดสรรงบประมาณจากงบรายหัวและขอรับ
การบริจาค

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า โรงเรียนแกนนำทั้ง 6 โรง
มีการจัดทำเอกสารแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่
ถูกสุขอนามัย โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม ระยะเวลา
การดำเนินงาน หน้าที่รับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ สถานที่ รูปแบบ
การจัดกิจกรรม ชื่อกิจกรรม และกำหนดระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบ

2.2 ด้านการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดประสบการณ์
การบริโภคศึกษา การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล และการประสานความร่วมมือ
ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่
เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม ข้อมูลจาก
แบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษา
คิดเป็นร้อยละ 79.4 มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1) เนื้อหาสาระ ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า สาระ
เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาที่ครูอนุบาลมีการจัดประสบการณ์มากที่สุด คือ การเลือกรับประทาน
อาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแล
รักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ทั้ง 3 สาระเท่ากัน รองลงมา คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็น
ร้อยละ 100 และ 98.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา
สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 85.7

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 6 สาระ

ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน มีการจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 6 สาระ ได้แก่ 1) การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า 2) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ 3) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย และ 4) การใช้และดูแลรักษา ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลใช้วิธีการสนทนามากที่สุดในการจัดประสบการณ์ รองลงมา คือ ลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 76.7 และ 67.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เชิญวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 23.8

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้งหมด 6 คน จัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสอดแทรกเนื้อหาในสาระ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่าในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน และ สาระการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ผ่านกิจกรรม การยืมหนังสือนิทานกลับบ้าน

1.3) สื่อการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม ข้อมูลจากแบบสอบถาม ครูอนุบาล พบว่า สื่อการสอนที่ครูอนุบาลใช้มากที่สุด คือ หนังสือนิทาน รองลงมา คือ เพลง คิดเป็นร้อยละ 84.1 และ 71.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ เมื่อพิจารณาในประเด็นการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 58.7 และ 85.7 ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน ใช้สื่อ ของจริงที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นจากชีวิตประจำวันและสิ่งของใกล้ตัว มีการจัดสภาพแวดล้อม โดยปรับเปลี่ยนบอร์ดหน้าเรียนเดือนละครั้ง

2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ข้อมูลจากแบบสอบถาม ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 93.7 เมื่อพิจารณาตามเนื้อหาทั้ง 6 สาระ พบว่า กิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลที่ครูอนุบาลจัด มากที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า รองลงมา คือ การปฏิบัติตน

ให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 93.7 และ 84.1 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ การเลือกรับข้อมูล ข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 46

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 6 คน จัดกิจกรรม พิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในเนื้อหาสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า และการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม

3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วม และการให้ความกับผู้ปกครองและชุมชน มีรายละเอียด การดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.1) การมีส่วนร่วม ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมโดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์มากที่สุด รองลงมา คือ การร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 50.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม ประชุม คิดเป็นร้อยละ 6.4 ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมมากที่สุด คือ เชิญเป็นวิทยากร รองลงมา คือ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และ ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น ทั้ง 2 ด้าน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และ 38.1 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาและการจัดกิจกรรม พิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ไม่พบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในช่วงเวลาที่เข้าสังเกต

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ในสาระ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่าง รู้คุณค่า โดยครูอนุบาลจะแจ้งให้ผู้ปกครองสนับสนุนสิ่งของ วัสดุ เพื่อประกอบการจัด ประสบการณ์ ผ่านจดหมายข่าวจากโรงเรียน และบอกกับเด็กวัยอนุบาล

3.2) การให้ความรู้กับผู้ปกครองและชุมชน ข้อมูลจากแบบสอบถาม ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลมีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้กับผู้ปกครองในสาระการเลือก รับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การใช้และดูแลรักษา ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า คิดเป็นร้อยละ 87.3 และ 74.6 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตน ให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 54 สำหรับการให้ความรู้กับชุมชน พบว่า ครูอนุบาลให้ข้อมูล ข่าวสาร

ความรู้ในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่ามากที่สุด รองลงมา คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม คิดเป็นร้อยละ 58.7 และ 54 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ทั้ง 2 สาระเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 44.4

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครองในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ครูอนุบาล จำนวน 4 ใน 12 คน ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ แก่คนในชุมชน ในสาระการใช้และดูแลรักษา ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ส่วนครูอนุบาล จำนวน 8 ใน 12 คน ไม่มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่คน ในชุมชน

ข้อมูลจากแบบสังเกตครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทุกคนพูดคุยและ ให้ความรู้กับผู้ปกครองขณะรับ-ส่งเด็กวัยอนุบาล แต่ไม่พบการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ชุมชน

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองเด็กอนุบาลได้รับ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในสาระการใช้จ่ายอย่าง ประหยัดและการเก็บออมมากที่สุด รองลงมา คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า คิดเป็นร้อยละ 63.8 และ 62.7 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 37.7 และผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมกับโรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 64.8 โดยให้การสนับสนุนทุนทรัพย์มากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 32.8 และ 31.8 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.6

2.3 ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหาร และ การนำไปปฏิบัติ มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1) การบริหาร ประกอบด้วย 3 งาน ได้แก่ งานนโยบาย วางแผน งานบุคคล และงานทรัพยากร มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1) งานนโยบาย วางแผน ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานนโยบาย วางแผน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็น ร้อยละ 92.2 และ 78.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็น ร้อยละ 45.1

1.2) งานบุคคล ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร ส่วนใหญ่กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถาม

ผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 92.2 และ 86.3 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 41.2

1.3) งานทรัพยากร ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีติดตามตรวจสอบงานทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 90.2 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สังเกตการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 72.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 49.0

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหาร จำนวน 3 ใน 6 คน แสดงความคิดเห็นว่า ปัจจัยหรือตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานการบริโภคนโยบาย คือ พฤติกรรมการบริโภคนโยบายของเด็กรวมถึงผู้บริหาร จำนวน 3 ใน 6 คน ให้ความคิดเห็นว่า การนิเทศการจัดประสบการณ์ การติดตามการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการบริโภคนโยบายสำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ และผู้บริหารโรงเรียนแกนนำทั้ง 6 คน ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าประสบความสำเร็จ

2) การนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดประสบการณ์การบริโภคนโยบาย การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กรวมถึงผู้บริหาร การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน มีรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังนี้

2.1) การจัดประสบการณ์การบริโภคนโยบาย ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 92.2 โดยใช้วิธีการเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การตรวจสอบบันทึกการสอนและพูดคุยกับผู้ปกครอง ทั้ง 2 วิธี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 78.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ พูดคุยกับเด็กรวมถึงผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 3.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน สรุปตรงกันว่าครูอนุบาลมีการบูรณาการเนื้อหาสาระและจัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินงาน โดยตรวจสอบจากบันทึกการจัดประสบการณ์และการเยี่ยมชั้นเรียน

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูทั้งหมดบันทึกหลังการจัดประสบการณ์การบริโภคนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 100 และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการสังเกตมากที่สุด รองลงมา คือ การสนทนา คิดเป็นร้อยละ 98.4 และ 82.5 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การพูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาล จำนวน 7 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า ทักษะคิดและความมุ่งมั่นตั้งใจของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดประสบการณ์การบริโภคนโยบายสำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ ส่วนครูอนุบาล จำนวน

5 ใน 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กวัยอนุบาลประสบความสำเร็จ

2.2) การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 90.2 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ สัมภาษณ์หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 82.4 และ 80.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 52.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน แสดงความคิดเห็นว่า ครูจัดโครงการ/กิจกรรม ได้สอดคล้องกับการดำเนินงานการบริโภคศึกษา โดยตรวจสอบจากการพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และรายงานสรุปผลโครงการ/กิจกรรม

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้งหมดบันทึกหลังการจัดกิจกรรมตามโอกาสและเวลาที่อำนวยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.4 และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการสังเกตมากที่สุด รองลงมา คือ การสนทนา คิดเป็นร้อยละ 87.3 และ 79.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ การพูดคุยกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 1.6

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน ประเมินผลการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมและนำข้อมูล ที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในครั้งต่อไป

2.3) การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 94.1 โดยใช้วิธีการพูดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมา คือ ศึกษาเอกสารรายงานการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 62.7 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ นำเสนอรายงานสรุปผลในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 54.9

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารทั้ง 6 คน สรุปตรงกันว่า โรงเรียนได้รับความมือจากผู้ปกครองโดยเชิญเข้าร่วมประชุมปฐมนิเทศรับทราบนโยบาย นอกจากนี้ยังเป็นผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กวัยอนุบาล ผู้บริหาร จำนวน 2 ใน 6 คน พบปัญหาในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครองจำนวนเล็กน้อย แต่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการพูดคุยและโทรศัพท์ติดต่อ แต่ผู้บริหาร จำนวน 4 ใน 6 คน ไม่พบปัญหาใดในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ผู้บริหารทั้ง 6 คน ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น มาให้ความรู้แก่เด็ก และทางโรงเรียนส่งครูที่เกี่ยวข้องไปเข้าร่วมอบรม

ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการบริโภครองของเด็กวัยอนุบาล จากครูอนุบาล และผู้ปกครอง มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการบริโภครองของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการบริโภครองสูงสุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมา คือ การใช้และรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ($\bar{x} = 4.02$) ต่ำที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ ($\bar{x} = 3.34$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลทั้ง 12 คน แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมกรรมการบริโภครองของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม รองลงมา คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ และสาระที่มีพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการบริโภครองของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการบริโภครองสูงสุด คือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม ($\bar{x} = 3.74$) รองลงมา คือ การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ($\bar{x} = 3.69$) ต่ำที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า ($\bar{x} = 3.32$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า พฤติกรรมกรรมการบริโภครองของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายสาระ พบว่า สาระที่มีพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีประโยชน์ รองลงมา คือ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ และสาระที่มีพฤติกรรมกรรมการบริโภครองเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การดำเนินงานอย่างเป็นระบบส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคที่ดีของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาและกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กวัยอนุบาลครบทุกเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล กำหนดผู้รับผิดชอบ กรอบระยะเวลาการปฏิบัติงาน ชื่อโครงการ/กิจกรรม จัดสรรงบประมาณและขอรับการสนับสนุนจากภายนอกสำหรับการใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยระบุแหล่งที่มาไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบโดยระบุปฏิทินการประเมินโครงการ/กิจกรรม ตลอดจนจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน โดยจัดสถานที่สำหรับรับประทานอาหารเป็นสัดส่วน กำหนดและส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารว่างที่มีประโยชน์ เช่น นมจืด ผลไม้ อีกทั้งกำหนดคุณสมบัติของร้านค้าให้จัดจำหน่ายอาหารที่มีคุณภาพ งดจำหน่ายน้ำอัดลม และจัดสนามเด็กเล่นไว้เฉพาะสำหรับเด็กวัยอนุบาล ตกแต่งภูมิทัศน์ จัดสวนหย่อม แปลงดอกไม้ แปลงปลูกพืชสวนครัว จัดพื้นที่ปลูกต้นไม้สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน จัดให้มีที่ทิ้งขยะและแยกขยะ ผลการประเมินพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลจากผู้ปกครองและครูอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับดี จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนแกนนำมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เห็นได้จาก ครูมีการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาทั้ง 6 สาระ มีการคัดเลือกเนื้อหาโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ สอดแทรกเนื้อหาสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีความคุ้มค่าในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน สอดแทรกการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าด้วยการจัดเตรียมกระดาษที่ใช้แล้ว 1 หน้าให้เด็กนำมาใช้วาดรูป ระบายสีในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีการจัดทำสื่อโดยใช้เศษวัสดุจากธรรมชาติ รวมถึงมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นความพร้อมและศักยภาพของการพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ เฮอร์เชย์ และคณะ (2001 อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่างๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและทัศนคติของครูอนุบาลก่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความสนใจ ความสามารถ ตรงตามความถนัด และมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเข้าร่วมอบรม สัมมนา อีกทั้งเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอนุบาลด้วยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ และครูอนุบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป มีการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ในช่วงปิดภาคเรียนร่วมกับเพื่อนครู

หัวหน้าระดับและฝ่ายวิชาการ สอดคล้องกับ อารุง จันทวานิช (2547) ที่กล่าวว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพเป็นองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ ครูที่ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ การคัดเลือกครูให้ปฏิบัติหน้าที่ตรงตามความถนัดและความสนใจ ครูที่มีการจัดเตรียมเนื้อหา มีประสบการณ์สอน เหล่านี้ล้วนเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ ครูอนุบาลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษามีความสำคัญต่อเด็กวัยอนุบาล เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว ครูอนุบาลจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสนทนา การเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 สอดแทรกเนื้อหาการบริโภคศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจวัตรประจำวัน มีการใช้ สื่อการสอน คือ หนังสือนิทาน มากที่สุด จัดเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนจากธรรมชาติ สื่อการสอนที่ประดิษฐ์จากเศษวัสดุ และสื่อของจริงที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลเพิ่มเติมนอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนตลอดปีการศึกษา ครูอนุบาลจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมในสาระการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณค่า การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการเลือกรับสื่อจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยให้เด็กวัยอนุบาลนำเศษวัสดุประดิษฐ์กระปุกออมสินและนำเงินมาหยอดกระปุก อีกทั้งมีการแจกหนังสือนิทานให้เด็กกลับบ้านและเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและเด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการประสบการณ์ล่วงหน้า เห็นได้จากการใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ อีกทั้งจัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาแผนการจัดการศึกษาสอดคล้องกับ Martin และคณะ (2007) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การบริโภคศึกษาต้องสอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ให้เด็กได้ฝึกฝนปฏิบัติ เปิดโอกาสให้เลือกจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสังเกต แยกแยะ ลงมือปฏิบัติกับวัตถุสิ่งของที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ได้ทดลองผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และสอดคล้องกับ Decker และ Decker (2005) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานการจัดโปรแกรมสถานศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ควรมีการจัดกิจกรรมพิเศษซึ่งเป็นองค์ประกอบของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กวัยอนุบาล

3. การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการสนับสนุนการดำเนินงานสถานศึกษา

ผลจากการวิจัย พบว่า โรงเรียนแกนนำมีการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ผู้บริหารทั้งหมดเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมปฐมนิเทศ เพื่อรับทราบนโยบาย ส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคนิสัยศึกษา โดยขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ซื้อสินค้า รอบรั้วโรงเรียน ไม่สนับสนุนให้เด็กรับประทานอาหารที่มีรสหวานจัด เค็มจัด มันจัด ไม่ให้เด็กนำ เครื่องมือสื่อสารมาโรงเรียน และไม่ให้เด็กนำเงินมาโรงเรียนเกินความจำเป็น ส่วนครูอนุบาลมี การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทุกสัปดาห์ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ และพบปะ พูดคุยกับผู้ปกครองขณะ รับ-ส่ง เด็ก เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ ครูอนุบาลเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดประสบการณ์ โครงการ/ กิจกรรม ด้วยการเชิญเป็นวิทยากร และสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ส่วนการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ กับชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนแกนนำเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและ คุณภาพผู้เรียนร่วมกัน สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) ได้ระบุว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนเป็นการสร้างความเข้าใจและสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียน สร้างบรรยากาศอันอบอุ่นให้ ผู้ปกครอง ควรจัดให้มีการปฐมนิเทศ จัดปายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือการรณรงค์ จัดบริการให้ความรู้ โดยทำเอกสาร จุลสารแผ่นพับ คู่มือเว็บไซต์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ นำเด็กเป็นสื่อกลางในการสร้างความ เข้าใจ ที่ดีแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำหรับผู้บริหาร

โรงเรียนควรดำเนินการจัดประชุม อบรม สัมมนา การดำเนินงานการบริโภคนิสัยศึกษา อย่างเป็นระบบ ในด้านนโยบาย การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล และวิธีการสร้างความร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอก ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและเป็นข้อมูลให้กับโรงเรียนที่สนใจ

1.2 สำหรับครูอนุบาล

1.2.1 ครูอนุบาลควรศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกรบริโภคนิสัยศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และทันต่อสถานการณ์การบริโภคนิสัยของเด็กวัยอนุบาล

1.2.2 ครูอนุบาลควรจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 6 สาระ ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้า ของเล่นและบริการ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องสุขอนามัยและมีคุณค่า การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย การใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม และการใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.2.3 ครูอนุบาลควรจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษา ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้าของเล่นและบริการ การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

1.2.4 ครูอนุบาลจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแบ่งปันประสบการณ์ เทคนิควิธีการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล และควรมีการติดตามตรวจสอบการนำไปปฏิบัติของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

1.2.5 ครูอนุบาลควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่ส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดโครงการ/กิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล โดยนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ หรือการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล และเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้กับโรงเรียนที่สนใจและมีปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

2.2 ควรมีการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลวรรณ ลูกเสือ. 2545. **สภาพและปัญหาการจัดการบริหารอาหารและโภชนาการแก่เด็กวัยอนุบาล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. 2551. **เผยพิษภาวะโลกร้อนทำเด็กเจ็บป่วย** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://mstage1.thaihealth.or.th/healthcontent/article/5655> [10 พฤศจิกายน 2554]
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. **ผลวิจัยชี้เด็กติดเกมอายุเฉลี่ย 11 ปี**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/article/8496> [26 พฤศจิกายน 2554]
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. 2551. **วิจัยชี้สุขภาพของเด็กและเยาวชนอยู่ในสภาพเสี่ยง**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/node/5755> [29 พฤศจิกายน 2554]
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2546. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.** กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2554. **แนวทางการจัดทำงบประมาณและบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรรยาภรณ์ พานิชเจริญนาม. 2542. **เอกสารประกอบการสอนวิชา การศึกษาสำหรับผู้บริโภค (Consumer Education).** (ม.ป.ท.) (อัสสัมชัญ)
- จันทร์ธานี สงวนนาม. 2545. **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา** กรุงเทพมหานคร: บิ๊ค พอยท์.
- จุไรพร เสนาะ. 2545. **การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนเมืองพัทยา สังกัดเมืองพัทยา.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัด แก้วมณี. 2545. **สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. 2545. **แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์ทางการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. 2554. **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553. เล่ม 1.** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์ทางการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. 2554. **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553. เล่ม 3.** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์ทางการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นิธิพัฒน์ สมสมาน. 2554. **วัฒนธรรมดิจิทัล อวัยะขึ้นที่ 33 ของคนยุคดิจิทัล.**
วารสารวัฒนธรรม 1 (พฤษภาคม): 20 – 23.
- นโยบายและยุทธศาสตร์, สำนัก. 2551. **เด็กไทยติดขนมขบเคี้ยวมากขึ้นส่งผลต่อปัญหาทันตสุขภาพและกระทบต่อเศรษฐกิจ [ออนไลน์].** สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. แหล่งที่มา: http://www.moph.go.th/ops/thp/index.php?option=com_content&task=view&id=35&Itemid=25[28 กุมภาพันธ์ 2555]
- ป.อ.ปยุตโต, พระพรหมคุณาภรณ์. 2551. **ข้อคิดเพื่อการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รสสุคนธ์ วัฒนรุกษ์. 2545. **สภาพและปัญหาในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวารัตน์ อิมทรัพย์. 2552. **ผลของการให้การศึกษาด้านโภชนาการสำหรับผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้โมเดลปลาทุ.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรรณิ์ แกมเกตุ. 2551. **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนา เมืองจันทร์. 2542. **วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: วันทิพย์.
- วิชาการ, กรม 2554. **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน 2550. **แนวดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน 2550. **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน. 2549. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. (ม.ป.ท.)
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน. 2551. **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. (ม.ป.ท.)
- วิโรจน์ สารรัตน์. 2545. **การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษา และบทวิเคราะห์องค์การทางการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ
- ศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน (มาษา), สถาบัน. 2548. **เด็กไทยรู้ทันต่อต้านโฆษณาหลอกเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สำรวจสุขภาพประชาชนไทย, สำนักงาน. 2554. **รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551 – 2552 สุขภาพเด็ก**. นนทบุรี: (ม.ป.ท.).
- สำราญ มีแจ้ง. 2544. **การประเมินโครงการทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: นิซินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2550. **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550 – 2559**. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2547. **แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- อนามัย, กรม. 2554. **คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสำหรับโรงเรียน (ฉบับปี 2554)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อมรวิชัย นาคกรรพ และ คณะ. (ม.ป.ป.). **ฉลาดกิน ฉลาดใช้ ฉลาดซื้อ: แนวคิดและแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพและการเรียนรู้เรื่องการบริโภค**. เอกสารลำดับที่ 7. (ม.ป.ท.). (อัครา) (อัครา)
- อรุณ จันทวานิช. 2547. **แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษา สู่อะไร...โรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ. 2554. **บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย. สานพลัง 7** (กรกฎาคม – กันยายน): 10.
- แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ. 2554. **เอกสารประกอบการสัมมนาครูปฐมวัย: บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ. (อัครา) (อัครา)

ภาษาอังกฤษ

- Borzekowski, D. L. G., and Robinson, T. N. 2001. The 30-second effect: An experiment revealing the impact of television commercials on food preferences of preschoolers. *Journal of The American Dietetic Association* 101: 42-45.
- Brophy, K. and Heslop, L. (n.d.). **Consumer: Start young! teacher's manual**[Online]. Available from: www.ciroap.org/ce/doc/start_young.doc[2011, Aug 7]
- Consumers International. 2007. **Consumer education in the classroom**. The United Kingdom: S.A.G.J. Martinez.
- Carida, CH. Helen. 2011. Primary pupil's consumer habits and behaviors in the purchase and management of products and services: The case of Greece. *Journal of Human Behavior in the Social Environment* 21: 142-161
- Decker, A. C., and Decker, R. J. 2005. **Planning and administering early childhood programs**. 8th ed. New Jersey: Pearson education.

- European consumer summit. 2011. **Consumer education workshop “Shaping the consumer educations actions of tomorrow**[Online]. Available from:
http://ec.europa.eu/consumers/events/ecs_2011/Output/education_ws6_v2.pdf
 [2011, Aug 7]
- Farnsworth, H. J., and Dunoskovic, H. J. (n.d.). Consumer skill activities kindergarten through sixth grade. **San Fernando Poetry Journal** 11: 127-129
- Fazal, A., and Singh, B. 1991. **Consumer education: A resources handbook**. Malaysia: Boon beng compu-typesetting .
- Health Canada. 2003. **Stay safe: An education guide on hazard symbol**[Online]. Available from: http://www.hc-sc.gc.ca/cps-spc/alt_formats/hecs-sesc/pdf/pubs/cons/stay_safe-soyer_en_securite/staysafe-soyer_securite-eng.pdf[2012, Aug 14]
- Jolin, M. E., and Weller, A. E. 2011. Television viewing and its impact on childhood behaviors. **Current Psychiatry Report (April)** 13: 122-128
- Karlsen, E. and Nodenes, H. K. 2002. **Consumer education in schools**[Online]. Available from: [http://www.aeforum.org/aeforum.nsf/0d9c6d2d9adcb53580256c510035_5eb7/4fb39d99a776f40580256e4a0064e956/\\$FILE/NOR12004.pdf](http://www.aeforum.org/aeforum.nsf/0d9c6d2d9adcb53580256c510035_5eb7/4fb39d99a776f40580256e4a0064e956/$FILE/NOR12004.pdf) [2011, July 18]
- Knights, C. 2000. **Eating tomorrow’s consumer today: An introduction to consumer education**[Online]. Available from: <http://www.consumersinternational.org/media/30121-4/educating%20tomorrow%E2%80%99s%20consumers%20today.pdf>
 [2011, July 18]
- Martin, A. N., and others. 2007. **Basic manual : Consumer education in the classroom**. London: S.A.G.J. Mart’nez.
- McGregor, S. L.T. 2010. **Consumer education as a site of political – Resistance: 50 years of conceptual evolutions**[Online]. Available from:
http://www.consultmcgregor.com/documents/publications/monograph_consumer_education_2010.pdf[2011, December 2]

- Obeng, S. C. 2009. Nutritional health activities in preschool classrooms. **Journal of Education Research**. 3: 59–68.
- Organization for Economic Co-operation and Development. 2009. **Promoting consumer education: Trends, policies and good practices**[Online]. Available from: <http://www.oecd.org/document/47/0,3746,en264934267422792151111,00.html> [2011, July 20]
- The President's Committee on Consumer Interests Washington, D.C. 1970. **Suggested guidelines for consumer education: Kindergarten through twelfth grade**. USA: Printing office ,Washing, D.C. 20402.
- Tuitert, H. G. 1999. **Promoting consumer education in schools**. Stockholm: Katarina Tryck AB.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ ประธานหลักสูตรประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพจุฑา สุภิมารต อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศรีมวิชัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
3. อาจารย์ ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ นักวิชาการชำนาญการ สถาบันส่งเสริมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิจัย

1. โรงเรียนวัดเขาตะพริ้น
หมู่ 6 บ้านเขาตะพริ้น ต.โคกตะบอง อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี 71120
2. โรงเรียนบ้านชายรูป
หมู่ 5 บ้านชายรูป ต.โคกตะบอง อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี 71120
3. โรงเรียนเกียรติวัฒนเวคิน 1 (วัดปากบาง)
หมู่ 1 บ้านปากบาง ต.พงตึก อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี 71120
4. โรงเรียนวัดหนองพันท้าว (พรประชาวิทยาจารย์)
หมู่ 6 บ้านหนองพันท้าว ต.พงตึก อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี 71120
5. โรงเรียนวัดดงสัก "หมั่นวิทยาจารย์"
เลขที่ 109 หมู่ 4 ต.พงตึก อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี 71120
6. โรงเรียนบ้านยางแฉอ (วีระชนอุทิศ)
หมู่ 7 บ้านยางแฉอ ต.ชีเหล็ก อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด 45160
7. โรงเรียนบ้านชีเหล็กเขี้ยวไพรวัลย์วิทยา
หมู่ 3 บ้านชีเหล็ก ต.อุ้มเม่า อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด 45160
8. โรงเรียนบ้านจิก (หจก.วิบูลย์พาณิชย์อนุเคราะห์)
หมู่ 1 บ้านจิก ต.ชีเหล็ก อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด 45160
9. โรงเรียนบ้านท่าสัก
เลขที่ 265/2 หมู่ 1 ต.ท่าสัก อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์ 53220
10. โรงเรียนชุมชนเมืองบ้านปากฝาง
บ้านปากฝาง ต.ชุมชนเมืองบ้านปากฝาง อ.เมืองอุตรดิตถ์ จ.อุตรดิตถ์ 53000
11. โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี
หมู่ 4 ถ.ยางงาม ต.มะขามเตี้ย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84000
12. โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ
86 หมู่ 3 ต.บางศรีเมือง อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000

ภาคผนวก ค

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตาม
โรงเรียนแกนนำที่เข้าร่วมประชุมในแต่ละภูมิภาค

ตารางที่ 28 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน
แกนนำในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

โรงเรียนแกนนำ ภาคเหนือ	ประชากร		ผู้ให้ข้อมูล	
	ผู้บริหาร (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ผู้ปกครอง (คน)	รวม (คน)
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	1	1	7	9
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	1	2	8	11
โรงเรียนอนุบาลตาก	1	1	5	7
โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์	1	1	10	12
โรงเรียนอนุบาลพิจิตร	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์	1	2	8	11
โรงเรียนอนุบาลแพร่	1	1	7	9
โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี	1	1	3	5
โรงเรียนราชานุกูล (น่าน)	1	1	5	7
โรงเรียนอนุบาลลำปาง	1	1	11	13
โรงเรียนอนุบาลลำพูน	1	2	4	7
โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย	1	2	6	9
รวม (คน)	12	16	80	108

ตารางที่ 29 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน
 แกนนำในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โรงเรียนแกนนำ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ประชากร		ผู้ให้ข้อมูล	รวม (คน)
	ผู้บริหาร (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ผู้ปกครอง (คน)	
โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น	1	2	13	16
โรงเรียนอนุบาลนครพนม	1	1	7	9
โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา	1	2	25	28
โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม	1	2	9	12
โรงเรียนอนุบาลมุกดาหาร	1	1	5	7
โรงเรียนอนุบาลเลย	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ	1	2	13	16
โรงเรียนอนุบาลสกลนคร	1	2	10	13
โรงเรียนอนุบาลหนองคาย	1	1	3	5
โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี	1	2	14	17
รวม (คน)	11	17	109	137

ตารางที่ 30 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตาม
โรงเรียนแกนนำ ในเขตพื้นที่ภาคกลาง

โรงเรียนแกนนำ ภาคกลาง	ประชากร		ผู้ให้ข้อมูล	รวม (คน)
	ผู้บริหาร (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ผู้ปกครอง (คน)	
โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี	1	2	7	10
โรงเรียนอนุบาลชลบุรี	1	1	14	16
โรงเรียนอนุบาลตราด	1	1	7	9
โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี	1	2	7	10
โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา	1	1	7	9
โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์	1	1	5	7
โรงเรียนเพชรบุรี	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลระยอง	1	1	19	21
โรงเรียนอนุบาลราชบุรี	1	1	14	16
โรงเรียนอนุบาลลพบุรี	1	1	10	12
โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	1	1	4	6
โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว	1	1	4	6
โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลสมุทรสาคร	1	2	9	12
โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี	1	1	7	9
รวม (คน)	17	20	139	176

ตารางที่ 31 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำแนกตาม
โรงเรียนแกนนำ ในเขตพื้นที่ภาคใต้

โรงเรียนแกนนำ ภาคใต้	ประชากร		ผู้ให้ข้อมูล	รวม (คน)
	ผู้บริหาร (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ผู้ปกครอง (คน)	
โรงเรียนอนุบาลกระบี่	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลชุมพร	1	1	9	11
โรงเรียนอนุบาลตรัง	1	1	9	11
โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช	1	1	10	12
โรงเรียนอนุบาลปัตตานี	1	1	7	9
โรงเรียนอนุบาลพังงา	1	2	4	7
โรงเรียนอนุบาลพัทลุง	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลภูเก็ต	1	2	11	14
โรงเรียนอนุบาลยะลา	1	1	6	8
โรงเรียนอนุบาลระนอง	1	1	5	7
โรงเรียนอนุบาลสงขลา	1	1	10	12
โรงเรียนอนุบาลสตูล	1	1	7	9
รวม (คน)	12	14	92	118

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามผู้บริหาร เรื่องการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
2. แบบสอบถามครูอนุบาล เรื่องการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
3. แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่องการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
4. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
5. แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล เรื่องการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
6. แบบสนทนากลุ่มผู้ปกครอง เรื่องการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
7. แบบสังเกตครูอนุบาล ในการส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
8. แบบสำรวจเอกสาร การดำเนินงานในการส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

1. แบบสอบถามผู้บริหาร

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร และด้านการประเมินผล
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารของโรงเรียนที่ส่งครูอนุบาลเข้าร่วมโครงการสัมมนา คุรุระดับปฐมวัย “บริโภครศึกษาพัฒนาสุขภาวะเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ.2554
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 12 หน้า รวมใบปะหน้า โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด
4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยถือเป็นความลับ ทั้งนี้การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลจัดทำเป็นภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วน และใส่ซองที่ ผู้วิจัยจัดเตรียมให้พร้อม **ส่งกลับภายในวันจันทร์ที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2556**
5. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัยโดยตรง คือ นางสาวเพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง โทรศัพท์มือถือ 081 - 3324218 e-mail: smile.kind@hotmail.com

☺ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ ☺

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ หรือ
เติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 26 -30 ปี
 31 - 35 ปี 36 – 40 ปี 41 – 45 ปี 46 – 50 ปี 51 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
ปริญญาตรี สาขาวิชา.....
ปริญญาโท สาขาวิชา.....
ปริญญาเอก สาขาวิชา.....
4. ประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา.....ปี
5. ท่านจัดระดับความสำคัญการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในระดับใด
 มากที่สุด
 มาก
 ปานกลาง
 น้อย
 น้อยที่สุด
6. ท่านรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากแหล่งใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 นโยบายจากต้นสังกัด การเข้าร่วมประชุม/สัมมนา/อบรม
 สื่อโทรทัศน์/วิทยุ เว็บไซต์หน่วยงานต่าง ๆ
 งานวิจัย/เอกสารทางวิชาการ การศึกษาดูงาน
 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถามแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. โรงเรียนมีการจัดทำแผนการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และเรื่องใดบ้าง

- ไม่มี
- มี โครงการ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย เช่น โครงการของเล่นปลอดภัย โรงเรียนปลอดภัย
 - การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม เช่น โครงการหยอดกระปุก ธนาคารโรงเรียน
 - การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เช่น โครงการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า ห้องเรียนสีเขียว
 - การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ เช่น กิจกรรมตลาดนัดของเล่น
 - การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า เช่น โครงการอาหารกลางวันลดมัน อ่อนหวาน
 - การเลือกรับข้อมูล ข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนูน้อยรู้ทันสื่อ หนูน้อยรักการอ่าน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ด้านการเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ หรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การกำหนดคุณสมบัติร้านค้าในโรงเรียนให้จัดและจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย
 - การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการไม่สนับสนุนให้ซื้อสินค้า ของเล่น บริเวณภายนอกรอบรั้วโรงเรียน
 - การขอความร่วมมือจากชุมชนในการจัดและจำหน่ายสินค้า ของเล่นที่มีคุณภาพและปลอดภัย
 - การขอความร่วมมือจากพ่อค้า/แม่ค้าไม่จัดจำหน่ายสินค้า ของเล่น บริเวณภายนอก รอบรั้วโรงเรียน
 - ไม่รับการอุดหนุน หรือการจัดกิจกรรมจากผู้อุปถัมภ์ที่มีการแจกจ่ายสินค้าโดยมีโฆษณาแฝงเพื่อขายสินค้า ของเล่น
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ด้านการเลือกรับประทานอาหารที่ถูรสขอนามัย และมีคุณค่า หรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การกำหนดให้รับประทานอาหารว่างที่มีประโยชน์ เช่น รับประทานผลไม้
 - การกำหนดให้ดื่มนมรสจืด
 - การกำหนดให้จัดอาหารกลางวันที่มีส่วนประกอบของผักทุกวัน
 - การกำหนดให้จัดอาหารกลางวันที่มีรสไม่จัด (หวาน มัน เค็ม)
 - การจัดจำหน่ายอาหารเช้า
 - การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เด็กรับประทานอาหารรสจัด (หวาน มัน เค็ม)
 - ไม่รับการสนับสนุน หรือการจัดกิจกรรมจากผู้ผลิตอาหาร ขนมกรุบกรอบ และ เครื่องดื่มที่รสหวานจัด ไขมันสูง
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ด้านการเลือกรับข้อมูล ข่าวสาร โฆษณาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งพิมพ์ หรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองไม่อนุญาตให้เด็กวัยอนุบาลนำเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ไอแพด แท็บเล็ต มาโรงเรียน
 - การขอความร่วมมือจากร้านเกมในชุมชนไม่อนุญาตให้เด็กวัยอนุบาลเข้าใช้บริการตามลำพัง
 - การสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน ได้แก่ วีซีดี รายการโทรทัศน์ ที่มีคุณภาพและเนื้อหาเหมาะสมกับวัย
 - การสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน ได้แก่ วีซีดี โทรทัศน์ เพื่อประกอบ การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมเท่านั้น
 - การกำหนดระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาไม่เกิน 30 นาทีต่อวัน
 - การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไรเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ด้านการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย หรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การจัดเครื่องเล่นสนามที่ได้มาตรฐาน ม.อ.ก.
 - การกำหนดคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ สี และของเล่น ที่ปลอดภัยสารพิษ
 - การจัดเก็บผลิตภัณฑ์น้ำยา ยา สารเคมีอันตรายไว้ในที่เหมาะสม ห่างจากมือเด็ก
 - การกำหนดให้มีป้าย สัญลักษณ์ คำเตือน เกี่ยวกับความปลอดภัย และ ความอันตราย
 - การสนับสนุนหรือเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ในการส่งเสริม สวัสดิ์นิสัยในการรู้จักช่วยเหลือตนเอง และคำนึงถึงความปลอดภัย
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ด้านการใช้จ่ายอย่างประหยัดและการเก็บออม หรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กออมเงินกับโรงเรียน
 - การขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่让孩子นำเงินมาโรงเรียน
 - การสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกจัดกิจกรรม หรือ ให้ความรู้กับเด็กวัยอนุบาล
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. ท่านกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ด้านการใช้และดูแลทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า หรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การจัดภาชนะเพื่อแยกเศษอาหารก่อนนำไปล้าง
 - การจัดให้มีที่ทิ้งขยะและแยกขยะเพียงพอ และเป็นที่เป็นทาง
 - การติดป้ายคัดแยกขยะ และทิ้งขยะให้ถูกที่ถูกต้อง
 - การรณรงค์งดใช้ถ้วยพลาสติก ถ้วยพลาสติก กล่องโฟมในโรงเรียน
 - การรณรงค์รับประทานอาหารพอประมาณ ไม่กินทิ้งกินขว้าง
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านกำหนดวิสัยทัศน์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสอดคล้องกับปัญหาการบริโภคเด็ก

วัยอนุบาลในด้านใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	☐ น้ำหนักเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
☐ เด็กขาดสารอาหาร	☐ เด็กติดอาหาร เครื่องดื่ม รสหวาน
☐ เด็กติดขนมกรุบกรอบ	☐ เด็กซื้อขนม หรือของเล่นเพื่อต้องการของแถม
☐ เด็กรับประทานทิ้งขว้าง	☐ เด็กบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย
☐ เด็กไม่รู้คุณค่าการใช้ทรัพยากร	☐ เด็กติดเกม
☐ เด็กบาดเจ็บ หรือป่วยจากการจับ สัมผัส สารเคมีอันตราย	
☐ เด็กมีพฤติกรรม รุนแรง ไม่เหมาะสมโตเลียนแบบสื่อ	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

9. ท่านคาดหวังให้เด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนของท่านมีพฤติกรรมกรบริโภคอย่างไรในอีก 3 ปี ข้างหน้า

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ฉลาดกิน ฉลาดใช้ ฉลาดเลือก	☐ บริโภคอย่างรู้คุณค่า
☐ สุขภาวะทางกาย	☐ รู้เท่าทันสื่อ
☐ ประหยัด อดออม	☐ รักษาสิ่งแวดล้อม
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

10. ท่านกำหนดวิธีดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
☐ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน
☐ กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรม
☐ กำหนดระยะเวลาในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

11. ท่านมอบหมายให้ใครดูแลแผนงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้บริหาร	☐ คณะกรรมการสถานศึกษา
☐ จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ	☐ ฝ่ายวิชาการ
☐ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล	☐ ครูประจำชั้นอนุบาล
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

12. ท่านจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
แก่บุคลากรหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่จัด
- จัด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ อบรมภายในโรงเรียน	☐ อบรมภายนอกโรงเรียน
☐ ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้	☐ เชิญวิทยากรให้ความรู้
☐ ศึกษาดูงานนอกสถานที่	☐ ให้ศึกษาจากสื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต)
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

13. ท่านส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับ
เด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่ส่งเสริม
- ส่งเสริม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- จัดสถานที่รับประทานอาหาร โรงครัว และที่จำหน่ายอาหารถูกสุขลักษณะ
- จัดพื้นที่สนามเด็กเล่นไว้ให้เด็กอนุบาลโดยเฉพาะ
- ติดป้ายสัญลักษณ์ คำเตือน เกี่ยวกับความปลอดภัย และความอันตราย
- จัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน พื้นที่อันตรายมีป้ายเตือน และพื้นที่สำหรับเล่น ทำกิจกรรม
- จัดพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น การปลูกแปลงผัก พืชพรรณ
ดอกไม้ ฯลฯ
- พัฒนาพื้นที่สีเขียว ตกแต่งภูมิทัศน์ในโรงเรียนให้ร่มรื่น
- ตกแต่งอาคารเรียน โรงอาหารหลังคาให้มีแสงสว่างส่องผ่านเพื่อลดการใช้พลังงาน
จากหลอดไฟ
- จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
- จัดหาและประสานงานแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกตามแผนการดำเนินงาน
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

14. ท่านใช้งบประมาณส่วนใดเพื่อดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ งบรายหัว	☐ งบอุดหนุนเรียนฟรี
☐ เงินบริจาค	☐ ขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

15. ท่านจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้อย่างไร

- ร้อยละ 10 ของงบประมาณประจำปีการศึกษา
- ร้อยละ 20 ของงบประมาณประจำปีการศึกษา
- ร้อยละ 30 ของงบประมาณประจำปีการศึกษา
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

16. ท่านกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานนโยบายของการดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร
- ไม่กำหนด (ข้ามไปตอบข้อ 19)
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- พุดคุยซักถามผู้ที่เกี่ยวข้อง สังเกตการปฏิบัติงาน
- ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบจากรายงานเอกสารการปฏิบัติงาน
- รายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุม
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
17. ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบงานนโยบายของการดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา
- คณะผู้จัดทำแผนงาน ฝ่ายวิชาการ
- ฝ่ายกิจการนักเรียน อื่น ๆ โปรดระบุ.....
18. การติดตามตรวจสอบงานนโยบายของการดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลกระทำในช่วงเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงาน
- หลังดำเนินงาน อื่น ๆ โปรดระบุ.....
19. ท่านกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานบุคคลของการดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล หรือไม่ และอย่างไร
- ไม่กำหนด (ข้ามไปตอบข้อ 22)
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- พุดคุย ซักถามผู้ที่เกี่ยวข้อง
- สังเกตการปฏิบัติงาน
- ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาจากรายงานหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
- รายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุม
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
20. ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบงานบุคคลของการดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลคือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา
- คณะผู้จัดทำแผนงาน ฝ่ายวิชาการ
- ฝ่ายบุคคล หัวหน้าสายงาน
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

21. การติดตามตรวจสอบงานบุคคลของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลกระทำ
ในช่วงเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ก่อนดำเนินงาน
 ระหว่างดำเนินงาน
 หลังดำเนินงาน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
22. ท่านกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบงานทรัพยากรของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล หรือไม่ และอย่างไร
- ไม่กำหนด (ข้ามไปตอบข้อ 25)
 กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- พุดคุย ชักถามผู้ที่เกี่ยวข้อง สังเกตสภาพแวดล้อม
 ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจากเอกสาร รายงานการปฏิบัติงาน
 รายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุม
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
23. ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบงานทรัพยากรของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา
 คณะผู้จัดทำแผนงาน ฝ่ายอาคารสถานที่
 ฝ่ายการเงิน อื่น ๆ โปรดระบุ.....
24. การติดตามตรวจสอบงานทรัพยากรของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
กระทำในช่วงเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ก่อนดำเนินงาน
 ระหว่างดำเนินงาน
 หลังดำเนินงาน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
25. ท่านกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
หรือไม่ และอย่างไร
- ไม่กำหนด (ข้ามไปตอบข้อ 28)
 กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เยี่ยมชั้นเรียน
 ส่งบันทึกการสอน
 สัมภาษณ์หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
 ส่งเอกสาร รายงานสรุปผลการจัดประสบการณ์
 นำเสนอรายงานสรุปผลการจัดประสบการณ์ในที่ประชุม
 พุดคุย กับผู้ปกครอง
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

26. ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลคือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ
- คณะจัดทำแผนงาน หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
27. กำหนดเวลาในการติดตามตรวจสอบการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้
อย่างไร
- สัปดาห์ละครั้ง เดือนละครั้ง
- ภาคเรียนละครั้ง อื่น ๆ โปรดระบุ.....
28. ท่านกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับ
เด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร
- ไม่กำหนด (ข้ามไปตอบข้อ 31)
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- พูดคุย ชักถาม ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- สังเกตการจัดกิจกรรม
- สัมภาษณ์หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
- ส่งเอกสารรายงาน การจัดกิจกรรม
- นำเสนอรายงานการจัดกิจกรรมในที่ประชุม
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
29. ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
คือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ
- คณะจัดทำแผนงาน หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
- ครูประจำชั้นอนุบาล
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
30. กำหนดเวลาในการติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับ
เด็กวัยอนุบาลไว้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ก่อนการจัดกิจกรรม
- ระหว่างการจัดกิจกรรม
- หลังการจัดกิจกรรม
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

31. ท่านกำหนดให้มีติดตามตรวจสอบการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่กำหนด (ข้ามไปตอบข้อ 34)
- กำหนด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ พุดคุย ชักถามผู้ที่เกี่ยวข้อง	☐ สังเกตการปฏิบัติงาน
☐ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง	☐ ส่งเอกสาร รายงานการปฏิบัติงาน
☐ นำเสนอรายงานการปฏิบัติงานในที่ประชุม	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

32. ผู้รับผิดชอบติดตามตรวจสอบการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา	☐ ฝ่ายวิชาการ
☐ คณะจัดทำแผนงาน	☐ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
☐ ฝ่ายกิจการนักเรียน	☐ ครูระดับชั้นอนุบาล
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

33. กำหนดเวลาในการติดตามตรวจสอบการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ทุกครั้งที่มีการเข้าร่วมประชุม/กิจกรรม/โครงการ
- เดือนละครั้ง
- ภาคเรียนละครั้ง
- ปีการศึกษาละครั้ง
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

34. ท่านมีการสรุปผลการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่มี
- มี โดยดำเนินการ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
☐ จัดทำรายงานและประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
☐ จัดทำรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
☐ จัดทำรายงานต่อต้นสังกัด
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

35. ท่านมีการนำผลการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ไปใช้ประโยชน์อย่างไร

ไม่มี

มี โดยดำเนินการ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

นำไปปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานครั้งต่อไป

พิจารณายุติ หรือ ขยายนโยบายต่อไป

เผยแพร่ต่อสาธารณะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อทางวิชาการ

ขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่าย

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

 ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. แบบสอบถามครูอนุบาล

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคนศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริโภคนศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำไปปฏิบัติ และด้านการประเมินผล

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูอนุบาลที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย “บริโภคนศึกษาพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ.2554

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 16 หน้า รวมใบปะหน้า โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริโภคนศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล เป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาลเป็นแบบมาตราประมาณค่า

4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยถือเป็นความลับ ทั้งนี้การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลจัดทำเป็นภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบถ้วน และนำใส่ซองที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้พร้อม **ส่งกลับภายในวันจันทร์ที่ 21**

มกราคม พ.ศ.2556

5. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัยโดยตรง คือ นางสาวเพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง โทรศัพท์มือถือ 081-3324218 e-mail: smile.kind@hotmail.com

☺ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ ☺

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความหรือ
เติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 21 - 25 ปี 26 - 30 ปี 31 - 35 ปี
 36 - 40 ปี 41 - 45 ปี 46 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - อนุปริญญา สาขาวิชา.....
 - ประกาศนียบัตร สาขาวิชา.....
 - ปริญญาตรี สาขาวิชา.....
 - ปริญญาโท สาขาวิชา.....
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์สอนระดับชั้นอนุบาล
 - น้อยกว่า 3 ปี 3 - 5 ปี 6 - 8 ปี
 - 9 - 11 ปี 12 - 14 ปี มากกว่า 15 ปี
5. ท่านเป็นครูประจำชั้น
 - อนุบาลปีที่ 1
 - อนุบาลปีที่ 2
 - คละอายุ
6. เด็กอนุบาลในความดูแลจำนวนทั้งสิ้น.....คน
7. ท่านจัดระดับความสำคัญการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในระดับใด
 - มากที่สุด
 - มาก
 - ปานกลาง
 - น้อย
 - น้อยที่สุด

8. ท่านมีหน้าที่และความรับผิดชอบอื่นๆ นอกเหนือจากงานสอนหรือไม่

- ไม่มี
- มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ หัวหน้าสายชั้นอนุบาล	☐ งานธุรการ
☐ งานวิชาการ	☐ งานการเงิน
☐ งานห้องสมุด	☐ งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
☐ งานอาคารสถานที่	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. ท่านรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากแหล่งใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- นโยบายต้นสังกัด
- เข้าร่วมประชุม/สัมมนา/อบรม
- สื่อโทรทัศน์ วิทยุ
- สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์
- เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ
- งานวิจัย/เอกสารทางวิชาการ
- การศึกษาดูงาน
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

10. ท่านนำความรู้ และประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการสัมมนาครูระดับ

ปฐมวัย “บริโภคศึกษาพัฒนาสุขภาพของเด็กปฐมวัย” มาดำเนินการในภายหลังอย่างไรบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประยุกต์ใช้จัดประสบการณ์กับเด็กวัยอนุบาล
- ถ่ายทอดให้กับเพื่อนครู
- พูดคุยกับผู้ปกครอง ชุมชน
- จัดทำรายงานต่อผู้บังคับบัญชา
- เสนอโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลต่อผู้บังคับบัญชา
- จัดทำแผนโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
- สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถามแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ท่านใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารใดพิจารณาประกอบการจัดประสบการณ์การบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551
- หลักสูตรสถานศึกษา
- สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ วารสาร งานวิจัย
- เว็บไซต์
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านมีแนวทางการจัดประสบการณ์การบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จัดตามความสนใจของเด็ก และเปิดโอกาสให้ลงมือกระทำ
- จัดตามลำดับความสำคัญและวัตถุประสงค์
- จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการเรียนรู้
- จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษา
- จัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจวัตรประจำวัน
- จัดสาระบริโภครักษาโดยบูรณาการร่วมกับสาระอื่น
- จัดให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ชุมชน
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การบริโภครักษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร

- ไม่มี
- มีการจัดทำแผน ดังนี้
 - ทำโดยลำพัง
 - ทำร่วมกับเพื่อนครูอนุบาล
 - ทำร่วมกับเพื่อนครูอนุบาลและหัวหน้าระดับชั้น
 - ทำร่วมกับเพื่อนครูอนุบาล หัวหน้าระดับชั้น และฝ่ายวิชาการ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านเลือกเนื้อหาสาระการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เลือจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยอนุบาล
- เลือจากประโยชน์ที่เด็กวัยอนุบาลสามารถนำไปปฏิบัติได้
- เลือจากความสนใจของเด็กวัยอนุบาล
- เลือจากปริมาณเนื้อหาสาระกับความเหมาะสมของระยะเวลา
- เลือจากความต้องการของผู้ปกครอง
- เลือจากความพร้อมของโรงเรียน บุคลากร
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาด้าน การเลือกซื้อ สินค้า และบริการ ให้กับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่

- ไม่จัด (ข้ามไปตอบข้อ 8)
- มีการจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กเรียนรู้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - รู้จักสถานที่ ซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ เช่น ตลาดสด ตลาดนัด ร้านขายของชำ ร้านตัดผม ร้านซ่อมรถจักรยาน ไปรษณีย์ ฯลฯ
 - รู้จักการละเล่น ของเล่น เกมต่างๆ
 - รู้จักวิธีการเลือกซื้อสินค้า ของเล่น เช่น การเลือกหีบห่อที่ปิดสนิท การดูฉลาก
 - รู้จักกระบวนการซื้อสินค้า การดู การเลือก การตัดสินใจ และการจ่ายเงิน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การเลือกซื้อ สินค้า และบริการ ให้กับเด็กวัยอนุบาลด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสนทนา	☐ การสาธิต	☐ การเล่นบทบาทสมมติ
☐ การทดลอง	☐ การไปทัศนศึกษา	☐ การใช้เกม
☐ สถานการณ์จำลอง	☐ ลงมือปฏิบัติ	☐ เชิญวิทยากร
☐ การสำรวจ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

7. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการจัดประสบการณ์ด้าน การเลือกซื้อ สินค้า และบริการ ให้กับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หนังสือนิทาน	☐ หุ่นมือ	☐ โทรทัศน์
☐ วิทยู	☐ คอมพิวเตอร์	☐ วีดิทัศน์
☐ เพลง	☐ คำคล้องจอง/บทกลอน	☐ การจัดนิทรรศการ
☐ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	☐ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....		

8. ท่านจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาด้าน การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า ให้กับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่

- ไม่จัด (ข้ามไปตอบข้อ 11)
- มีการจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กได้เรียนรู้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รู้จักอาหารหลัก 5 หมู่
 - รู้จักอาหารที่มีประโยชน์ และไม่มีประโยชน์
 - รู้จักรับประทานอาหารอย่างพอประมาณ ไม่กินทิ้งขว้าง
 - รู้จักที่มาของอาหารประเภทต่างๆ เช่น นมวัวได้มาจากวัว ข้าวมาจากการปลูก ฯลฯ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า ให้กับเด็กวัยอนุบาลด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสาธิต	☐ การสนทนา	☐ การเล่นบทบาทสมมติ
☐ การทดลอง	☐ การไปทัศนศึกษา	☐ การใช้เกม
☐ สถานการณ์จำลอง	☐ ลงมือปฏิบัติ	☐ เชิญวิทยากร
☐ การสำรวจ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

10. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการจัดประสบการณ์ด้าน การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า ให้กับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หนังสือนิทาน	☐ หุ่นมือ	☐ โทรทัศน์
☐ วิทยุ	☐ คอมพิวเตอร์	☐ วีดิทัศน์
☐ เพลง	☐ คำคล้องจอง/บทกลอน	☐ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
☐ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	☐ การจัดนิทรรศการ	
☐ อื่น ๆ ระบุ.....		

11. ท่านจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาด้าน การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจาก โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ให้กับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่

- ไม่จัด (ข้ามไปตอบข้อ 14)
- มีการจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กเรียนรู้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รู้จักเลือกบริโภคสื่ออย่างเหมาะสมตามวัย เช่น รายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้
 - รู้เท่าทันสื่อโฆษณาชวนเชื่อ การวิเคราะห์คุณโทษของสินค้าและบริการที่นำเสนอผ่านสื่อ
 - รู้จักการใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างถูกวิธี เช่น ระยะเวลาห่างจากหน้าจอ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้
 - รู้จักการเลือกใช้สื่อที่มีประโยชน์ เช่น การอ่านนิทานกับการดูรายการโทรทัศน์ หรือเล่นเกม ฯลฯ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ให้กับเด็กวัยอนุบาลด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ การสาธิต	☐ การสนทนา	☐ การเล่นเกม
☐ การทดลอง	☐ การไปทัศนศึกษา	☐ การใช้เกม
☐ สถานการณ์จำลอง	☐ ลงมือปฏิบัติ	☐ เชิญวิทยากร
☐ การสำรวจ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
13. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการจัดประสบการณ์ด้าน การเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ ให้กับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ หนังสือนิทาน	☐ หุ่นมือ	☐ โทรทัศน์
☐ วิทยุ	☐ คอมพิวเตอร์	☐ วีดิทัศน์
☐ เพลง	☐ คำคล้องจอง/บทกลอน	☐ การจัดนิทรรศการ
☐ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	☐ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....		
14. ท่านจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาด้าน การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ให้กับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่
- ไม่จัด (ข้ามไปตอบข้อ 17)
- มีการจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กเรียนรู้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อต้องการความช่วยเหลือ
☐ รู้จักการเล่นของเล่นอย่างถูกวิธี ไม่นำเข้าปาก ไม่ขว้างปา ทำลาย
☐ รู้จักสัญลักษณ์อันตรายบนผลิตภัณฑ์ที่บรรจุน้ำยา ยาพิษ สารเคมีอันตราย เช่น สัญลักษณ์หัวกระโหลกไขว้
☐ รู้จักการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยเมื่อพบหรือเห็น บ้ายหรือสัญลักษณ์ ความปลอดภัย และอันตราย
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
15. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ให้กับเด็กวัยอนุบาลด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ การสาธิต	☐ การสนทนา	☐ การเล่นเกม
☐ การทดลอง	☐ การไปทัศนศึกษา	☐ การใช้เกม
☐ สถานการณ์จำลอง	☐ ลงมือปฏิบัติ	☐ เชิญวิทยากร
☐ การสำรวจ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

16. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการจัดประสบการณ์ด้าน การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ให้กับเด็กวัยอนุบาล
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หนังสือนิทาน	☐ หุ่นมือ	☐ โทรทัศน์
☐ วิดีโอ	☐ คอมพิวเตอร์	☐ วีดิทัศน์
☐ เพลง	☐ คำคล้องจอง/บทกลอน	☐ การจัดนิทรรศการ
☐ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	☐ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....		

17. ท่านจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาเกี่ยวกับด้าน การใช้จ่ายอย่างประหยัด การเก็บออม
ให้กับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่

- ไม่จัด (ข้ามไปตอบข้อ 20)
- มีการจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กเรียนรู้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ รู้จักวิธีการเก็บเงินให้ปลอดภัย
☐ รู้จักวิธีการเก็บออม เช่น การหยอดกระปุก การฝากธนาคาร
☐ รู้จักการไม่ใช้เงินจนหมด
☐ รู้มูลค่าของเงิน เช่น เหรียญ 1 บาท 5 บาท 10 บาท ฯลฯ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

18. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การใช้จ่ายอย่างประหยัด การเก็บออม ให้กับเด็กวัยอนุบาล
ด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสาธิต	☐ การสนทนา	☐ การเล่นบทบาทสมมติ
☐ การทดลอง	☐ การไปทัศนศึกษา	☐ การใช้เกม
☐ สถานการณ์จำลอง	☐ ลงมือปฏิบัติ	☐ เชิญวิทยากร
☐ การสำรวจ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

19. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการจัดประสบการณ์ด้าน การใช้จ่ายอย่างประหยัด การเก็บออม
ให้กับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หนังสือนิทาน	☐ หุ่นมือ	☐ โทรทัศน์
☐ วิดีโอ	☐ คอมพิวเตอร์	☐ วีดิทัศน์
☐ เพลง	☐ คำคล้องจอง/บทกลอน	☐ การจัดนิทรรศการ
☐ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	☐ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....		

20. ท่านจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับด้าน การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ให้กับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่

- ไม่จัด (ข้ามไปตอบข้อ 23)
- มีการจัดประสบการณ์ โดยให้เด็กได้เรียนรู้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รู้จักวิธีการใช้น้ำ ไฟฟ้า กระดาษอย่างประหยัด
 - รู้จักวิธีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ เช่น ถูพลาสติก
 - รู้จักวิธีการนำวัสดุที่ใช้แล้วมาแปรรูปและนำไปใช้ประโยชน์
 - รู้จักวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ ทิ้งขยะถูกให้ที่ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

21. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ให้กับเด็กวัยอนุบาลด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสาธิต	☐ การสนทนา	☐ การเล่นบทบาทสมมติ
☐ การทดลอง	☐ การไปทัศนศึกษา	☐ การใช้เกม
☐ สถานการณ์จำลอง	☐ ลงมือปฏิบัติ	☐ เชิญวิทยากร
☐ การสำรวจ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

22. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการจัดประสบการณ์ด้าน การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ให้กับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หนังสือนิทาน	☐ หุ่นมือ	☐ โทรทัศน์
☐ วิทย์	☐ คอมพิวเตอร์	☐ วีดิทัศน์
☐ เพลง	☐ คำคล้องจอง/บทกลอน	☐ การจัดนิทรรศการ
☐ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	☐ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....		

23. ท่านสอดแทรกเนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับเด็กวัยอนุบาลไว้ในกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กิจกรรมสร้างสรรค์	☐ กิจกรรมเสรี
☐ กิจกรรมเคลื่อนไหว	☐ กิจกรรมเสริมประสบการณ์
☐ เกมการศึกษา	☐ กิจกรรมกลางแจ้ง
☐ กิจกรรมตอนเช้า เข้าแถว	
☐ กิจกรรมประจำวัน เช่น การรับประทานอาหารกลางวัน การเข้าห้องน้ำ การแปรงฟัน ฯลฯ	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

24. ท่านใช้หลักเกณฑ์ใดในการเลือกสื่อสำหรับการจัดกิจกรรมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
 - เหมาะสมกับวัย
 - ความปลอดภัย
 - ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
 - สื่อที่พบเห็นและเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
25. ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้สอดคล้องกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร
- ไม่มีการจัดที่เฉพาะเจาะจง
 - มี การจัด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - จัดศูนย์การเรียนรู้การบริโภคศึกษาในหน่วยการเรียนรู้เรื่องการบริโภคศึกษา
 - จัดมุมการบริโภคศึกษาไว้เฉพาะ โดยสับเปลี่ยนอุปกรณ์ ของเล่นในมุมอย่างสม่ำเสมอ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
26. ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร
- ไม่มีการจัดที่เฉพาะเจาะจง
 - มี การจัด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - จัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษา
 - ติดป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการบริโภคศึกษา เช่น การล้างมือ 7 ขั้นตอน การประหยัดไฟ น้ำ ฯลฯ
 - จัดทำแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ความรู้ให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
27. ท่านจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และเรื่องใดบ้าง
- ไม่จัด
 - มี โดยจัดกิจกรรม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ส่งเสริมการเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ
 - ส่งเสริมการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า
 - ส่งเสริมการเลือกรับข้อมูล ข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์
 - ส่งเสริมการปฏิบัติตนให้ปลอดภัย
 - ส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
 - ส่งเสริมการใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การนำสิ่งของที่นำมาใช้ซ้ำ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

28. ผู้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล คือใคร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เฉพาะครูระดับชั้นอนุบาล	☐ ครูทุกระดับชั้นในโรงเรียน
☐ ผู้ปกครอง	☐ เชิญวิทยากร หรือ ผู้เชี่ยวชาญ
☐ ประชาชนชาวบ้าน	☐ เจ้าหน้าที่อนามัย/สาธารณสุข
☐ หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค เช่น มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค มูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ ฯลฯ	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

29. ท่านให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลแก่ผู้ปกครองหรือไม่ และในเรื่องใดบ้าง

- ไม่มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ (ข้ามไปตอบข้อ 31)
- มี เรื่องดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ การเลือกซื้อ สินค้า ของเล่น และบริการ เช่น การดูฉลากหีบห่อ การเลือกของเล่นที่ปลอดภัย ฯลฯ
☐ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า เช่น โรคอ้วนในเด็กวัยอนุบาล การเป็นแบบอย่างในการรับประทานอาหารให้กับลูก ฯลฯ
☐ การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การดูโทรทัศน์กับลูก การอ่านหนังสือนิทานกับลูก ชวนลูกทำงานบ้านเพื่อลดระยะเวลาในการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาเด็กติดเกม ฯลฯ
☐ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ความรู้เกี่ยวกับป้าย สัญลักษณ์ ของสินค้าที่มีฉลากกำกับ สารเคมีอันตราย เช่น สัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สารกัดกร่อน กระโหลกไขว้ สารที่ก่อให้เกิดระเบิดได้
☐ การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
☐ การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า น้ำ ไฟฟ้า นำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ แปรรูป
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

30. ท่านให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลแก่ผู้ปกครองทราบผ่านช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	☐ ส่งจดหมายข่าว/วารสาร/จุลสาร
☐ เชิญเข้าร่วมประชุม	☐ พบปะ พูดคุยตอนรับส่ง เด็กอนุบาล
☐ เชิญเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก	☐ เชิญชมนิทรรศการผลงานของเด็ก
☐ เยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน	☐ จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง
☐ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

31. ท่านให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่ได้ให้เข้าร่วม
- ให้เข้าร่วม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	☐ สนับสนุนทุนทรัพย์
☐ อาสาสมัครทำงาน	☐ ผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม
☐ เชิญเป็นวิทยากร	☐ ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

32. ท่านให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลแก่ชุมชนหรือไม่ และในเรื่องใดบ้าง

- ไม่มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ (ข้ามไปตอบข้อ 34)
- มี เรื่องดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ การเลือกซื้อ สินค้า ของเล่น และบริการ เช่น การดูแลลูกหีบห่อ การเลือกของเล่นที่ปลอดภัย ฯลฯ
☐ การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย และมีคุณค่า เช่น โรคอ้วนในเด็กวัยอนุบาล การเป็นแบบอย่างในการรับประทานอาหารให้กับลูก ฯลฯ
☐ การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การดูโทรทัศน์กับลูก การอ่านหนังสือนิทานกับลูก การใช้เวลาว่างเพื่อลดระยะเวลาในการเข้าถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาเด็กติดเกม ฯลฯ
☐ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย เช่น ความรู้เกี่ยวกับป้าย สัญลักษณ์ ของสินค้าที่มีฉลากกำกับสารเคมีอันตราย เช่น สัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สารกัดกร่อน ระเบิด ไฟฟ้า ฯลฯ
☐ การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
☐ การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า น้ำ ไฟฟ้า นำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ แปรรูป
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

33. ท่านให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลแก่ชุมชนผ่านช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ติดป้ายรณรงค์ ประชาสัมพันธ์	☐ เยี่ยมเยียนชุมชน
☐ สื่อสารผ่านผู้นำชุมชน	☐ จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ
☐ ให้บริการพื้นที่ สถานที่ สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น อาคารเรียน สนามกีฬา ห้องสมุด	
☐ เผยแพร่ความรู้ ภาพกิจกรรมของโรงเรียน เด็กวัยอนุบาล ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

34. ท่านให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่ได้ให้เข้าร่วม
- ให้เข้าร่วม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	☐ สนับสนุนทุนทรัพย์
☐ เป็นอาสาสมัครทำงาน	☐ เป็นผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรม
☐ เป็นวิทยากรให้ความรู้	☐ ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

35. ท่านมีการบันทึกหลังการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่อย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

- ไม่มี
- สัปดาห์ละครั้ง
- ทุกครั้งหลังการสอน
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

36. ท่านนำบันทึกหลังการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง

- ไม่ได้นำไปใช้
- นำไปใช้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- นำเสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
- นำเสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ
- นำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
- นำไปประเมินและสรุปผลการดำเนินงานตามแผน/โครงการ/กิจกรรม
- นำไปวิเคราะห์และพัฒนาเพื่อกำหนดเป้าหมายโครงการ/กิจกรรมใหม่ในการพัฒนาเด็ก
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

37. ท่านใช้วิธีใดประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสังเกต	☐ ผลงานเด็ก
☐ การสนทนา	☐ แบบสอบถามผู้ปกครอง
☐ การจดบันทึก	☐ การสำรวจแบบรายการ
☐ แบบทดสอบ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

38. ท่านประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในช่วงเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ประเมินก่อนการจัดประสบการณ์	☐ ประเมินระหว่างการจัดประสบการณ์
☐ ประเมินหลังการจัดประสบการณ์	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

39. ท่านนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง

- ไม่ได้นำไปใช้
- นำไปใช้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
 - นำเสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับระดับชั้นอนุบาล
 - นำเสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ
 - นำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - นำไปวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายใหม่ในการพัฒนาเด็ก
 - นำไปเสนอฝ่ายบริหารเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน
 - อื่นๆ โปรดระบุ.....

40. ท่านมีการบันทึกหลังการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

- ไม่มี
- ตามโอกาสและเวลาที่อำนวย
- หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

41. ท่านนำบันทึกหลังการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไปใช้ประโยชน์ด้านใดบ้าง

- ไม่ได้นำไปใช้
- นำไปใช้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - นำเสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
 - นำเสนอรายงานต่อฝ่ายกิจการนักเรียน/ฝ่ายบริหาร
 - นำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - นำไปประเมินและสรุปผลการดำเนินงานตามแผน/โครงการ/กิจกรรม
 - นำไปวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมาย โครงการ กิจกรรมใหม่ในการพัฒนาเด็ก
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

42. ท่านใช้วิธีใดประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การสังเกต
- ผลงานเด็ก
- การสนทนา
- แบบสอบถามผู้ปกครอง
- การจดบันทึก
- การสำรวจแบบรายการ
- แบบทดสอบ
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

43. ท่านประเมินผลการเรียนรู้เด็กวัยอนุบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษา
สำหรับเด็กวัยอนุบาลในช่วงเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประเมินก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ประเมินระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม
 ประเมินหลังการเข้าร่วมกิจกรรม อื่น ๆ โปรดระบุ.....

44. ท่านนำข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้เด็กวัยอนุบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษส่งเสริม
การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง

- ไม่ได้นำไปใช้
 นำไปใช้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ นำเสนอรายงานต่อหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล
 นำเสนอรายงานต่อฝ่ายวิชาการ
 นำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 นำไปวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายใหม่ในการพัฒนาเด็ก
 นำไปเสนอฝ่ายบริหารเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของ

เด็กวัยอนุบาลที่พบในชั้นเรียนของท่าน ซึ่งแบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และชักชวนเพื่อน

4 หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

3 หมายถึง ปฏิบัติได้โดยครูอนุบาลแนะนำเป็นบางครั้ง

2 หมายถึง ปฏิบัติได้โดยครูอนุบาลแนะนำทุกครั้ง

1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติแม้ครูแนะนำ

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	พฤติกรรมการบริโภค	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	ไม่รับประทานลูกอม ท็อฟฟี่			✓		

ข้อที่ 0 ตอบ 3

หมายถึง เด็กวัยอนุบาลร้อยละ 80 ในชั้นเรียนของท่านไม่รับประทานลูกอมได้โดยครูอนุบาลแนะนำเป็นบางครั้ง

ข้อที่	พฤติกรรมการบริโภค	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	เด็กวัยอนุบาลร้อยละ 80 ในชั้นเรียนของท่านมีพฤติกรรมการบริโภคดังต่อไปนี้					
1	บอกขั้นตอนการซื้อสินค้าได้ ดูสินค้าก่อนตัดสินใจเลือก					
2	ดูป้ายราคาและบอกราคาที่ติดบนสินค้า ของเล่น ขนม					
3	ดูวันหมดอายุบนฉลากขนม					
4	บอกได้ว่าต้องจ่ายเงินก่อนแกะหีบห่อของสินค้า ของเล่นและขนม					
5	ไม่รับประทานลูกอม ท็อฟฟี่					
6	ไม่รับประทานขนมกรุบกรอบ ขนมหวาน					
7	ไม่รับประทานอาหารรสจัด เช่น หวานจัด มันจัด เค็มจัด					
8	ไม่ดื่มเครื่องดื่มรสหวาน เช่น น้ำหวานสี น้ำอัดลม นมหวาน					
9	ใช้เวลาว่างโดยเลือกอ่านหนังสือ ทำงานศิลปะ ฯลฯ มากกว่าการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์					

ข้อที่	พฤติกรรมการบริโภค	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	เด็กวัยอนุบาลร้อยละ 80 ในชั้นเรียนของท่านมีพฤติกรรมการบริโภคนี้อย่างน้อยข้อใดข้อหนึ่ง					
10	ไม่ร้องขอให้เปิดโทรทัศน์ วิทยุ					
11	ไม่นำเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ไอแพด แท็บเล็ตมาโรงเรียน					
12	ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง และไม่เหมาะสมเลียนแบบโฆษณา รายการโทรทัศน์ เกมอิเล็กทรอนิกส์					
13	เล่นของเล่นอย่างถูกวิธี เช่น ไม่นำเข้าปาก ไม่ขว้างปา หรือ ทำลาย					
14	บอกความหมายของสัญลักษณ์อันตราย เช่น สัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สารกัดกร่อน ระเบิดได้ และกระแสไฟฟ้า					
15	ไม่เข้าใกล้บริเวณพื้นที่ที่ติดป้าย หรือ สัญลักษณ์อันตราย					
16	ไม่หยิบจับ ผลิตภัณฑ์ที่ติดป้าย หรือสัญลักษณ์สารเคมีอันตราย เช่น สัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สัญลักษณ์กระแสไฟฟ้า					
17	บอกวิธีการออมเงิน เช่น การหยอดกระปุก					
18	ไม่นำของเล่น หรือของใช้ฟุ่มเฟือยมาโรงเรียน					
19	ไม่นำเงินมาโรงเรียนเกินความจำเป็น					
20	ไม่ขอยืมเงินเพื่อนไปซื้อสิ่งของ					
21	รับประทานอาหารหมดจาน ดื่มน้ำหมดแก้ว					
22	ปิดก๊อกน้ำเมื่อใช้เสร็จ					
23	ปิดสวิตช์เครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อใช้เสร็จ เช่น สวิตช์หลอดไฟฟ้า พัดลม ฯลฯ					
24	คัดแยกขยะและทิ้งขยะถูกที่					

☺ ขอขอบคุณที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ☺

3. แบบสอบถามผู้ปกครอง

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษา ด้านการประเมินผล

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 5 หน้า รวมไปถึงปะหน้า โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล เป็นแบบมาตรา

ประมาณค่า

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียน

เป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด

4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยถือเป็นความลับ ทั้งนี้การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลจัดทำเป็นภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณานำแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนแล้ว และส่งกลับมายังครูประจำชั้นอนุบาลภายใน 3 วันหลังจากได้รับ หรือภายในวันอังคารที่ 16 มกราคม 2555

5. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัยโดยตรง คือ

นางสาวเพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง โทรศัพท์มือถือ 081-3324218 e-mail: smile.kind@hotmail.com

☺ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ ☺

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความหรือ
เติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุปัจจุบัน

ต่ำกว่า 25 ปี

26 – 30 ปี

31 – 35 ปี

36 – 40 ปี

41 – 45 ปี

46 ปี ขึ้นไป

3. ความสัมพันธ์กับเด็ก

บิดา

มารดา

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ระดับชั้นที่บุตรหลานศึกษาอยู่

ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ชั้นอนุบาลปีที่ 2

5. วุฒิการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)

อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านให้ความสำคัญกับการสอนเด็กให้เป็นผู้ฉลาดบริโภคในระดับใด

- มากที่สุด
 มาก
 ปานกลาง
 น้อย
 น้อยที่สุด

7. อาชีพ

- แม่บ้าน หรือ พ่อบ้าน
 ค้าขาย - ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 รับราชการ
 รัฐวิสาหกิจ
 รับจ้าง (บริษัทเอกชน)
 เกษตกร/กสิกร
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคของเด็กวัยอนุบาล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ท่านพบเห็นพฤติกรรมการบริโภคของบุตรหลานท่าน

ตามความเป็นจริง ซึ่งแบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และชักชวนผู้อื่น

4 หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

3 หมายถึง ปฏิบัติได้โดยผู้ปกครองแนะนำเป็นบางครั้ง

2 หมายถึง ปฏิบัติโดยผู้ปกครองแนะนำทุกครั้ง

1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติแม้ผู้ปกครองแนะนำ

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	พฤติกรรมการบริโภค	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	ไม่ร้องขอชื่อของเล่น			✓		

ข้อที่ 0 ตอบ การปฏิบัติอยู่ในระดับที่ 3

หมายถึง บุตรหลานของท่านไม่ร้องขอชื่อของเล่นได้โดยผู้ปกครองแนะนำเป็นบางครั้ง

ข้อที่	พฤติกรรมการบริโภค	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ดูความสะดวก ความสมบูรณ์ของบรรจุภัณฑ์ของสินค้าของเล่น ขนมห่อนซื้อ					
2	ดูหรือบอกราคาสินค้า ของเล่น ขนมห่อนซื้อ					
3	ดูวันหมดอายุบนฉลากขนม ห่อนซื้อ และก่อนกิน					
4	จ่ายเงินก่อนแกะหีบห่อของสินค้า ของเล่น และขนม					
5	ไม่รับประทานลูกอม ท็อปปี้					
6	ไม่รับประทานขนมกรุบกรอบ ขนมหวาน					
7	ไม่รับประทานอาหารรสจัด เช่น หวานจัด มันจัด เค็มจัด					
8	ไม่ดื่มเครื่องดื่มรสหวาน เช่น น้ำหวานสี น้ำอัดลม นมหวาน					
9	ใช้เวลาว่างกับการอ่านหนังสือ ทำงานศิลปะ ฯลฯ มากกว่าการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
10	ไม่ร้องขอดูรายการโทรทัศน์ วิธีดี					
11	ไม่ร้องขอและนำเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ไอแพด แท็บเล็ตไปที่โรงเรียน					
12	ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง และไม่เหมาะสม โดยเลียนแบบโฆษณา รายการโทรทัศน์ เกมอิเล็กทรอนิกส์					
13	เล่นของเล่นอย่างถูกวิธี เหมาะกับวัย เช่น ไม่นำของเล่นเข้าปาก ไม่ขว้างปา หรือ ทำลาย					
14	รู้จักและบอกความหมายของสัญลักษณ์อันตรายได้ เช่น สัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สารกัดกร่อน ระเบิดได้ และ กระโหลกไขว้					
15	ไม่เข้าไปใกล้บริเวณพื้นที่ที่ติดป้าย หรือสัญลักษณ์อันตราย					
16	ไม่หยิบจับ สินค้า บรรจุภัณฑ์ที่ป้าย หรือฉลากระบุสัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สารกัดกร่อน ระเบิดได้ และกระโหลกไขว้					
17	แสดงพฤติกรรมเก็บออม โดยหยอดเงินใส่กระปุก					
18	ไม่ร้องขอซื้อของเล่น สินค้า ฟุ่มเฟือย					
19	ไม่ร้องขอเงินไปโรงเรียนเกินความจำเป็น					
20	คืนเงินหรือไม่ใช้เงินที่ได้รับจนหมด					
21	รับประทานอาหารหมดจาน ดื่มน้ำหมดแก้ว					
22	ปิดก๊อกน้ำเมื่อใช้เสร็จ					
23	ไม่เปิดเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น โทรศัพท์ พัดลม คอมพิวเตอร์ ทิ้งไว้					
24	คัดแยกขยะและทิ้งขยะถูกที่					

ตอนที่ 3 การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถามแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ท่านได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากทางโรงเรียนหรือไม่ และเรื่องใดบ้าง

- ไม่ได้รับ (ข้ามไปตอบข้อ 3)
- ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาจากโรงเรียน ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - การเลือกซื้อ สินค้า ของเล่น และบริการ เช่น การดูแลลูกหีบห่อ การเลือกของเล่นที่ปลอดภัย ฯลฯ
 - การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณค่า เช่น โรคอ้วนในเด็กวัยอนุบาล การเป็นแบบอย่างในการรับประทานอาหารให้กับลูก ฯลฯ
 - การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งพิมพ์ เช่น การดูโทรทัศน์กับลูก การอ่านหนังสือนิทานกับลูก การใช้เวลาเพื่อลดระยะเวลาในการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาเด็กติดเกม ฯลฯ
 - การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย เช่น ความรู้เกี่ยวกับป้าย สัญลักษณ์ ของสินค้าที่มีฉลากกำกับ สารเคมีอันตราย เช่น สัญลักษณ์วัตถุไวไฟ สารกัดกร่อน ระเบิด ไฟฟ้า ฯลฯ
 - การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
 - การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า น้ำ ไฟฟ้า เช่น การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ฯลฯ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากโรงเรียนผ่านช่องทางใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ป้ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	☐ ส่งจดหมายข่าว / วารสาร / จุลสาร
☐ พบปะ พูดคุยตอนรับส่ง เด็กอนุบาล	☐ เชิญเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก
☐ เชิญชมนิทรรศการผลงานของเด็ก	☐ เชิญเข้าร่วมประชุม
☐ จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง	☐ ครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน
☐ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในโครงการ กิจกรรม เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และอย่างไร

- ไม่มีส่วนร่วม
- มี โดยเข้าร่วม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	☐ สนับสนุนทุนทรัพย์
☐ อาสาสมัครทำงาน	☐ เป็นผู้ช่วยครูจัดกิจกรรม
☐ เป็นวิทยากรให้ความรู้เด็กวัยอนุบาล	☐ ร่วมวางแผน เสนอข้อคิดเห็น
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

☺ ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ☺

4. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร และด้านการประเมินผล

คำชี้แจง

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารของโรงเรียน ที่ส่งครูอนุบาลเข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย

“บริโภครศึกษาพัฒนาสุขภาวะสำหรับเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554

2. ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นสัมภาษณ์รายบุคคล มีการกำหนดกรอบคำถามไว้
อย่างแน่นอน

3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. เตรียมตัวก่อนไปสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจคำถามในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน

1.2 นัดเวลาและสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์

2. การดำเนินการสัมภาษณ์

2.1 ผู้สัมภาษณ์แนะนำตนเองและบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์

2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์

2.3 ขออนุญาตจุดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

2.4 เริ่มต้นสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์

3. การบันทึกข้อมูล

3.1 ทำการบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ให้ครบถ้วนก่อน
การสัมภาษณ์

3.2 สัมภาษณ์โดยการบันทึกเสียง และจดประเด็นสำคัญลงในแบบสัมภาษณ์

3.3 ทำการจดบันทึกเพิ่มเติมในรายละเอียดหรือข้อสังเกตที่พบ

แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

สัมภาษณ์วันที่.....

สัมภาษณ์เวลา.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. ตำแหน่ง.....
3. วุฒิการศึกษา.....
4. ประสบการณ์การบริหารงาน.....

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

การบริหาร

➤ งานนโยบาย การวางแผน

1. ท่านกำหนดนโยบายการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไรบ้าง
 - 1.1 การกำหนดนโยบายดังกล่าวประกอบด้วยบุคคลจากฝ่ายใดบ้าง
 - 1.2 ระยะเวลาในการดำเนินงานนานเท่าไร
 - 1.3 ท่านทำให้นโยบายเรื่องนี้มีความเป็นรูปธรรมอย่างไร
 - 1.4 ท่านกำหนดให้มีการจัดทำแผนในช่วงเวลาใด
2. ท่านกำหนดวิสัยทัศน์ของการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไรบ้าง
 - 2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ดังกล่าวประกอบด้วยบุคคลจากฝ่ายใดบ้าง
 - 2.2 ท่านนำข้อมูลใดบ้างมากำหนดวิสัยทัศน์
 - 2.3 ท่านจัดทำข้อมูลการกำหนดวิสัยทัศน์อย่างไร
 - 2.4 วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับนโยบายการบริโภคศึกษาในประเด็นใด
3. ท่านกำหนดวิธีการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไรบ้าง
 - 3.1 ท่านมอบหมายให้บุคคลจากฝ่ายใดรับผิดชอบการดำเนินงาน
 - 3.2 ท่านแจ้งวิธีการดำเนินงานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบอย่างไร
 - 3.3 ท่านกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานไว้อย่างไร

➤ งานบุคคล

4. ท่านกำหนดให้บุคลากรจากส่วนใดดูแลแผนงานการบริโภคดีศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - 4.1 ท่านใช้กระบวนการใด ในการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคดีศึกษาแก่ครู
 - 4.2 ท่านพบปัญหาในการพัฒนาบุคลากรหรือไม่ และใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างไร
 - 4.3 ท่านกำหนดเกณฑ์ใดบ้างในการคัดเลือกบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้

➤ งานทรัพยากร

5. ท่านวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้การบริโภคดีศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้อย่างไร
 - 5.1 ท่านมอบหมายให้ฝ่ายใดเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว
 - 5.2 ท่านพึงพอใจการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนหรือไม่ และอย่างไร
 - 5.3 ท่านพบหรือคิดว่าสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบของโรงเรียนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานดังกล่าวหรือไม่และอย่างไร
 - 5.4 ท่านพบปัญหาด้านการใช้งบประมาณสำหรับแผนงานดังกล่าวหรือไม่ และอย่างไร
 - 5.5 ท่านพบหรือรับทราบปัญหาใดในการขอรับทุนหรือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอก
 - 5.6 ท่านแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

การประเมินผล

➤ การบริหาร - งานนโยบาย การวางแผน / งานบุคคล / งานทรัพยากร

6. ปัจจัยหรือตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานการบริโภคดีศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลคืออะไรบ้าง
 7. ท่านคิดว่าการดำเนินงานการบริโภคดีศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลที่ผ่านมาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร
 8. ท่านคิดว่าจะเพิ่มเติมเรื่องใดในนโยบายการดำเนินงานการบริโภคดีศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลสำหรับครั้งหน้า
- การนำไปปฏิบัติ – การจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริม/การประสานความร่วมมือบ้าน โรงเรียน และชุมชน
9. การจัดประสบการณ์ของครูอนุบาลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานหรือไม่ และอย่างไร

10. การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานหรือไม่และอย่างไร
11. การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือไม่และอย่างไร
12. ท่านพบปัญหาในการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร เกี่ยวกับการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลให้กับผู้ปกครองที่พบ มีอะไรบ้าง และท่านจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
13. การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน หน่วยงานภายนอกหรือไม่ และอย่างไร
14. ท่านพบปัญหาในการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร เกี่ยวกับการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลให้กับคนในชุมชนที่พบ มีอะไรบ้าง และท่านจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

5. แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคริศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริโภคริศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำไปปฏิบัติ และด้านการประเมินผล

คำชี้แจง

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูประจำชั้นอนุบาลที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาครูระดับปฐมวัย “บริโภคริศึกษาพัฒนาสุขภาพสำหรับเด็กปฐมวัย” เมื่อวันที่ 16 – 17 มิถุนายน พ.ศ.2554
2. ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นสัมภาษณ์รายบุคคล มีการกำหนดกรอบคำถามไว้อย่างแน่นอน
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดบริโภคริศึกษา

การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. เตรียมตัวก่อนไปสัมภาษณ์
 - 1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจคำถามในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน
 - 1.2 นัดเวลาและสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์
2. การดำเนินการสัมภาษณ์
 - 2.1 ผู้สัมภาษณ์แนะนำตนเองและบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
 - 2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์
 - 2.3 ขออนุญาตจุดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์
 - 2.4 เริ่มต้นสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์
3. การบันทึกข้อมูล
 - 3.1 ทำการบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ให้ครบถ้วนก่อนการสัมภาษณ์
 - 3.2 สัมภาษณ์โดยการบันทึกเสียง และจดประเด็นสำคัญลงในแบบสัมภาษณ์
 - 3.3 ทำการจดบันทึกเพิ่มเติมในรายละเอียดหรือข้อสังเกตที่พบ

แนวคำถามการสัมภาษณ์ครูอนุบาล

สัมภาษณ์วันที่.....

สัมภาษณ์เวลา.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. ครูประจำชั้นอนุบาล.....
3. วุฒิการศึกษา.....
4. ประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นอนุบาล.....ปี

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

การนำไปปฏิบัติ

➤ การจัดประสบการณ์

1. โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่
 - 1.1 โรงเรียนมีการกำหนดเรื่องเกี่ยวกับการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่
 - 1.2 ท่านจัดประสบการณ์การบริโภครศึกษาอย่างไร
 - 1.3 ท่านใช้แผนการสอนสำเร็จรูป หรือจัดทำขึ้นเอง
 - 1.4 เหตุใดจึงจัดทำแผนการสอนในเรื่องดังกล่าว
 - 1.5 เนื้อหาสาระที่สอนคืออะไร
 - 1.6 ท่านกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างไรบ้าง และสอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดบ้าง
 - 1.7 ท่านจัดประสบการณ์ในช่วงเวลาใด/กิจกรรมใด และระยะเวลาานเท่าไร
 - 1.8 ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการจัดประสบการณ์
 - 1.9 ท่านใช้สื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติมเป็นพิเศษหรือไม่ และอย่างไร
 - 1.10 ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนหรือไม่ และอย่างไร
 - 1.11 ท่านพบปัญหาใดในการจัดประสบการณ์การบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

➤ การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล

2. ท่านจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร
 - 2.1 ท่านมีการจัดทำแผนกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่
 - 2.2 เหตุใดจึงจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในเรื่องดังกล่าว

- 2.3 เนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรมพิเศษคืออะไร
- 2.4 ท่านกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างไรบ้าง
- 2.5 รูปแบบของกิจกรรมเป็นอย่างไร
- 2.6 ระยะเวลาานานเท่าไร
- 2.7 ท่านจัดทำสื่อการเรียนการสอนใดเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หรือไม่
- 2.8 ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมพิเศษหรือไม่และอย่างไร
- 2.9 ท่านพบปัญหาใดในการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดบ้าง

➤ การประสานความร่วมมือบ้าน โรงเรียน และชุมชน

3. ท่านให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ และอย่างไร
4. ท่านสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดมากที่สุด
 - 4.1 เพราะเหตุใด
 - 4.2 ปัญหาการสื่อสารเรื่องดังกล่าวที่ท่านพบคืออะไร
 - 4.3 ท่านจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร
5. ท่านให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่และอย่างไร
6. ท่านสื่อสารกับคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดมากที่สุด
 - 6.1 เพราะเหตุใด
 - 6.2 ปัญหาการสื่อสารเรื่องดังกล่าวที่ท่านพบคืออะไร
 - 6.3 ท่านจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร

การประเมินผล

➤ การนำไปปฏิบัติ – การจัดประสบการณ์

7. อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดประสบการณ์บรรลุวัตถุประสงค์
8. ท่านคิดว่าวิธีการใดเหมาะสมสำหรับการจัดประสบการณ์การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
9. ท่านเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่
 - 9.1 พฤติกรรมใดที่ท่านพบว่ามีเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด
 - 9.2 พฤติกรรมใดที่ท่านพบว่ามีเปลี่ยนแปลงน้อย

- 9.3 พฤติกรรมใดที่ท่านคิดว่าต้องการจะปรับเปลี่ยนหรือเน้นเป็นพิเศษ
10. ท่านใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร
- 10.1 ท่านใช้เกณฑ์ใดในการประเมินผลการเรียนรู้เด็กวัยอนุบาล
11. ท่านคิดว่าหรือมีสิ่งใดที่ท่านต้องการพัฒนาในการจัดประสบการณ์ในครั้งต่อไป
- การนำไปปฏิบัติ – การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล
12. อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลบรรลุวัตถุประสงค์
13. ท่านคิดว่ารูปแบบใดที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
14. ท่านเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ภายหลังการจัดกิจกรรมพิเศษดังกล่าว
- 14.1 พฤติกรรมใดที่ท่านพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด
- 14.2 พฤติกรรมใดที่ท่านพบว่าเปลี่ยนแปลงน้อย
- 14.3 พฤติกรรมใดที่ท่านคิดว่าต้องการจะปรับเปลี่ยนหรือเน้นเป็นพิเศษ
15. ท่านใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร
- 15.1 ท่านใช้เกณฑ์ใดในการประเมินผลการเรียนรู้เด็กวัยอนุบาล
16. ท่านคิดว่าหรือมีสิ่งใดที่ท่านต้องการพัฒนาในการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลครั้งต่อไป
- การนำไปปฏิบัติ – การประสานความร่วมมือบ้าน โรงเรียน และชุมชน
17. ท่านมีการประเมินความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือไม่ และอย่างไร
- 17.1 ท่านนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใดบ้าง
- 17.2 ปัญหาการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่ท่านพบ คืออะไร
- 17.3 ท่านจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
18. ท่านพบปัญหาใดในการให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และท่านจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
19. ท่านมีการประเมินความร่วมมือจากคนในชุมชนหรือไม่ และอย่างไร
- 19.1 ท่านนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใดบ้าง
- 19.2 ปัญหาการขอความร่วมมือจากคนในชุมชนที่ท่านพบ คืออะไร
- 19.3 ท่านจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
20. ท่านพบปัญหาใดในการให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และท่านจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

6. แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครอง

แบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่ม

สถานที่.....

โรงเรียน.....

วัน.....เดือน.....ปี.....เวลา.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่ม

1. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
2. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
3. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
4. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
5. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
6. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
7. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....
8. ชื่อ-นามสกุล.....
ผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่.....ความสัมพันธ์กับเด็กวัยอนุบาล.....

แผนผังที่นั่งผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่ม

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้จัดบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่ม

แนวคำถามผู้ปกครอง

ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focused group interviews)

ในการวิจัยเรื่อง

การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(AN ANALYSIS OF THE OPERATION OF CONSUMER EDUCATION FOR PRESCHOOLERS IN THE LEAD SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION)

1. ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
2. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลหรือไม่ และโรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้ท่านทราบด้วยวิธีการใด
3. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เรียนรู้การบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดต่อไปนี้อย่างไร
 - 3.1 การเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ เช่น การดูฉลากหีบห่อ วันหมดอายุ
 - 3.2 การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย
 - 3.3 การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์
 - 3.4 การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย
 - 3.5 การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
 - 3.6 การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
 - 3.7 ท่านต้องการให้โรงเรียนเน้นและจัดการเรียนการสอนเรื่องใดเป็นพิเศษ
4. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดต่อไปนี้อย่างไร
 - 4.1 กิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กสามารถเลือกซื้อสินค้า ของเล่น และบริการ เช่น การดูฉลากหีบห่อ วันหมดอายุ
 - 4.2 กิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขอนามัย
 - 4.3 กิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.4 กิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กสามารถปฏิบัติตนให้ปลอดภัย
 - 4.5 กิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กสามารถใช้จ่ายอย่างประหยัด การเก็บออม
 - 4.6 กิจกรรมพิเศษส่งเสริมให้เด็กสามารถใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
 - 4.7 ท่านต้องการให้โรงเรียนเน้นและจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลในเรื่องใดเป็นพิเศษ

5. ท่านต้องการเข้ามามีส่วนร่วมใดบ้างสำหรับการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในครั้งต่อไป
6. ที่ผ่านมากการบริโภคของบุตรหลานของท่านมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีผลอย่างไรในด้านต่อไปนี้
 - 6.1 การเลือกซื้อของเล่น ขนม
 - 6.2 การเลือกรับประทานอาหารที่ถูรสขอนามัย
 - 6.3 การเลือกรับข่าวสาร ข้อมูล โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์
 - 6.4 การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย
 - 6.5 การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
 - 6.6 การใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
7. ครูสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร
 - 7.1 เรื่องใดบ้าง
 - 7.2 ครูสื่อสารบ่อยหรือไม่ และผ่านช่องทางใด
8. ท่านต้องการได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากโรงเรียนในเรื่องใดต่อไปนี้
 - 8.1 การเลือกซื้อของเล่น ขนม
 - 8.2 การเลือกรับประทานอาหารที่ถูรสขอนามัย พอประมาณ
 - 8.3 การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์
 - 8.4 การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย
 - 8.5 การใช้จ่ายอย่างประหยัด และการเก็บออม
 - 8.6 การใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
9. ท่านมีแนวทาง ข้อเสนอแนะ ใดบ้างเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในครั้งต่อไป

7. แบบสังเกตพฤติกรรมครูอนุบาล

(ด้านการนำไปปฏิบัติ)

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียน.....

ชื่อครูประจำชั้นอนุบาล.....

ชั้นอนุบาลปีที่.....จำนวนเด็กวัยอนุบาลรวม.....คน (ช).....คน (ญ).....คน

วันที่สังเกต.....

ประเด็นในการสังเกต	รายละเอียด
1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	
1.1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์	
1.2 กิจกรรมเสรี	
1.3 กิจกรรมสร้างสรรค์	
1.4 กิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว	

แบบสังเกตพฤติกรรมครูอนุบาล
(ด้านการนำไปปฏิบัติ)

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นในการสังเกต	รายละเอียด
1.5 กิจกรรมเกมการศึกษา	
1.6 กิจกรรมกลางแจ้ง	
2. สื่อการสอน	
3. การจัดสภาพแวดล้อม 3.1 ภายในห้องเรียน	
3.2 ภายนอกห้องเรียน	

แบบสังเกตพฤติกรรมครอบครัว

(ด้านการนำไปปฏิบัติ)

เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแกนนำ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นในการสังเกต	รายละเอียด
<p>4. การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล</p>	
<p>5. การประสานความร่วมมือบ้านโรงเรียน และชุมชน</p> <p>5.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง</p> <p>5.2 การให้ความรู้ผู้ปกครอง</p> <p>5.3 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน</p> <p>5.4 การให้ความรู้คนในชุมชน</p>	

8. แบบสำรวจเอกสาร

เรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อโรงเรียน.....

วันที่สำรวจ.....

ประเด็นที่ศึกษา	ข้อมูลที่พบ	หมายเหตุ
การบริหาร		
1. งานนโยบาย วางแผน		
1.1 การจัดทำแผน		
1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์		
1.3 การกำหนดวิธี การดำเนินงาน		
2. งานบุคคล		
2.1 บทบาทหน้าที่		
2.2 การพัฒนาบุคลากร		
3. งานทรัพยากร		
3.1 สภาพแวดล้อม		
3.2 การเงินและงบประมาณ		

แบบสำรวจเอกสาร

เรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นที่ศึกษา	ข้อมูลที่พบ	หมายเหตุ
การนำไปปฏิบัติ		
1. การจัดประสบการณ์		
1.1 หลักสูตรสถานศึกษา		
1.2 แผนการจัดประสบการณ์		
1.3 เนื้อหาสาระ		
1.4 วิธีการจัดการเรียนการสอน		
1.5 สื่อการสอน		
1.6 การจัดสภาพแวดล้อม		
2. การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
2.1 แผนการจัดกิจกรรมพิเศษ		

แบบสำรวจเอกสาร

เรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภครศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นที่ศึกษา	ข้อมูลที่พบ	หมายเหตุ
การนำไปปฏิบัติ		
2. การจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมเด็กวัยอนุบาล		
2.2 เนื้อหาสาระ		
2.3 วิธีการจัดกิจกรรมพิเศษ		
2.4 สื่อสำหรับ การจัดกิจกรรมพิเศษ		
2.5 การจัดสภาพแวดล้อม		
3. การประสานความร่วมมือบ้าน โรงเรียน และชุมชน		
3.1 การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง		
3.2 การให้ความรู้ผู้ปกครอง		

แบบสำรวจเอกสาร

เรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นที่ศึกษา	ข้อมูลที่พบ	หมายเหตุ
การนำไปปฏิบัติ		
3. การประสานความร่วมมือบ้าน โรงเรียน และชุมชน		
3.3 การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน		
3.4 การให้ความรู้คนในชุมชน		
การประเมินผล		
1. การบริหาร		
1.1 งานนโยบาย การวางแผน		
1.2 งานบุคคล		
1.3 งานทรัพยากร		

แบบสำรวจเอกสาร

เรื่องการวิเคราะห์การดำเนินงานการบริโภคศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนแกนนำ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นที่ศึกษา	ข้อมูลที่พบ	หมายเหตุ
การประเมินผล		
2. การนำไปปฏิบัติ		
2.1 การจัดประสบการณ์		
2.2 การจัดกิจกรรม ส่งเสริมพิเศษ		
2.3 การประสานความร่วมมือ บ้าน โรงเรียน และชุมชน		

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเพ็ญศรี ศักดิ์ศรีสนอง เกิดเมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2511 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คุรุศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2533 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตร คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553